

ΚΟΝΙΤΣΑ

152. Γενάρης - Φλεβάρης 2012

Κόνιτσα

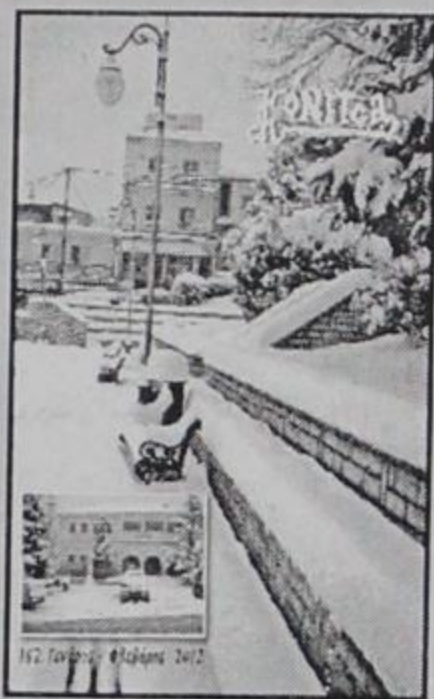
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 162 Γενάρης - Φλεβάρης 2012 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

1	Χρόνος χωρίς ελπίδες, <i>Π. Λαζαρόπουλου</i>
5	Ιστορικά στοιχεία για τα χωριά Λάκκας Αώου, <i>Χ. Γκούτου</i>
13	Ίδρυση Δημ. Καταστήματος, <i>Κ. Τσούβυλη</i>
15	Σύνδεσμος Απ/των Γυμ. Κόνιτσας, <i>Σπ. Γκότζου</i>
19	Ο Γάμος τα παλιά χρόνια, <i>Κ. Τέρτση</i>
29	Θωρηκτό «Γ. Αβέρωφ», <i>Σ. Παρασκευόπουλου</i>
31	Εμπορικοί δρόμοι Βαλκανίων, <i>Α. Δεμερτζίδη</i>
35	Οδοιπορικό στα γεφύρια Πλάβαλης, <i>Π. Δήσιου</i>
38	Σύντομος απολογισμός, <i>Σπ. Γκότζου</i>
39	Νοσταλγία, <i>Π. Μπούνα</i>
43	Λίγες σκέψεις, <i>Ι. Παπαϊωάννου</i>
45	Δημώδης ποίηση, <i>Η. Ανδρέου</i>
47	Ποιήματα Γ.Μ. - Σ.Κ., <i>Β.Τ.</i>
49	Βιβλιοπαρουσίαση Σ.Τ.- Ι.Τ.
51	Οι Άγγελοι ύμνου προσφέρουσιν, <i>Π. Μπελθικιώτη</i>
53	Η γλώσσα των μαστόρων, <i>Π. Νάτση</i>
55	Αύγουστος 2011 στη Μόλιστα Μολιστινού
56	Μια εικόνα <i>Σ.Τ.</i>
57	Έχει ιστορία η Κόνιτσα; <i>Θ. Κυρτζόγλου</i>
59	Της Αγ. Βαρβάρας το ξωκλήσι, <i>Β. Τσιαλιαμάνη</i>
61	Παλιά επαγγέλματα, <i>Θ. Κήτα</i>
63	Να τα κατοστήσει η «Μεθόριος», <i>Β.Τ.</i>
67	Οι ευεργέτες του Έθνους..., <i>Ε. Ευαγγελίδη</i>
69	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

162. Γενάρης - Φλεβάρης 2012

Φωτ. εξωφ.
(Χειμώνας στην Κόνιτσα)
Π. Σ. Τ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. 26550 22464 - 22212

Fax: 26550 22464

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλλη 10
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77351

2012: Χρόνος χωρίς ελπίδες

Ένα σκαλί μας χωρίζει απ' το Αρχοντικό του καινούργιου χρόνου! Όπου νά'ναι θα το δρασκελίσουμε κι αυτό. Τούτος ο άρχοντας φαντάζει λίγο παράξενα. Κάθε τέτοιον καιρό καινούργυει το απέραντο παλάτι του, που χωράει όλον τον κόσμο. Κι έχει μια θέση ξεχωριστή για τον καθένα μας. Κι όλοι οι χώροι γεμίζουν- ακόμα κι η κουζίνα. Κι ας μη νομίσει κανείς εκεί είναι άβολα. Και μόνο τη μυρουδιά να πάρει απ' τα τόσα φαγητά, τα ορεκτικά και τις λιχουδιές, που ετοιμάζονται για τους καλεσμένους, είναι αρκετό. Εδώ κοιτάμ θεοί μεθούσαν και ηδονίζονταν απ' την κνίσσα του ψητού, που ανέβαινε ως τα αιθέρια παλάτια τους κι ο άνθρωπος θα μείνει ανεπηρέαστος; Ως τη φρενίτιδα θα φτάσει! Βλέπεις ο κυρ-χρόνος έχει αμέτρητους καλεσμένους να καλωσορίσει και να υποδεχτεί κι ακόμα να τους φιλέψει και να τους τραπεζώσει. Πιο τρανός και ψηλός αφέντης αυτός, έχει φροντίσει για όλα. Όλος ο κόσμος θα περάσει απ' τα χέρια του. Για όλους έχει ανοικτή αγκαλιά. Σ' αυτήν θα τους σφίξει, πότε απαλά και παιχνιδιάρικα και πότε απρόσεχτα και βιαστικά. Πρέπει να προλάβει κι εκεί πάνω κάποιους θα κάμει να νιώσουν στενόχωρα ακόμα κι αποστροφή. Μ' εμάς τους ανθρώπους σχετίζεται. Να μην πάρει και κάτι απ' τα χούγια και τις αναποδιές μας, έτσι που με κύκλους μας περιβάλλει και κάθε τέτοιον καιρό τους ανανεώνει; Όλα είναι μεταδοτικά. Αρκεί να υπάρχει σχέση και συνάφεια. Κι εμείς τι κάνουμε; Αθροίζουμε

αυτούς τους κύκλους και, προσθέτοντας από ένα κάθε φορά, προσδιορίζουμε τις ηλικίες μας κι ανάλογα μ' αυτές πορευόμαστε κι αλλάζουμε γούστα, απαιτήσεις, προτιμήσεις, κι ό,τι άλλο σημαδεύει κι ορίζει τη ζωή κι άλλοτε της προσθέτει κι άλλοτε της αφαιρεί κι άλλοτε της βάζει περιορισμούς. Έτσι ξεκινάμε νήπια και παιδιά, γινόμαστε έφηβοι και άντρες και στη σειρά μεσήλικες. Ξεκινάμε με τα παιχνίδια και τις σπουδές, μπαίνουμε στους έρωτες, στις παντρείες και στην παιδοκόμηση, κρατημένοι γερά απ' τις δουλειές μας. Κατόπιν γινόμαστε γέροι. Μπαίνουμε στα γεράματα, ρηχά ή βαθιά. Κι ύστερα; Δυστυχία μας, δεν υπάρχει ύστερα! Υπάρχει μόνο το τέρμα. Έκλεισαν οι κύκλοι της ζωής. Ο χρόνος μας κατεβάζει απ' το άρμα του κι εμείς μετράμε τις μέρες που μας μένουν αντίστροφα. Η ζωή, διαβατάριχο πουλί, που περνά απ' τη γη, μηδενίζεται. Κάποιοι άλλοι τώρα ξεκινούν κι ο χρόνος τους στεφανώνει, καθώς, άναρχος, συνεχίζει, με παρόντες κι απόντες, τη μακρινή κι ατέρμονη πορεία του. Κι είμαστε εμείς ένα τοσοδούλι διάστημα σ' αυτήν, σαν τον πιο ψιλό κόκκο απ' την άμμο της θάλασσας. Κι είμαστε, οι πιο πολλοί, γεμάτοι πάθη και ελαπτώματα κι είμαστε κλεισμένοι στον εαυτό μας, όπως ο σαλίγκαρος στο καβούκι του, με οδηγό το συμφέρον και τη βόλεψή μας. Ξεχάσαμε πως ο άνθρωπος ζει σε κοινωνίες. Από εκεί παίρνει και δίνει κι είναι ο ίδιος κι ο διπλανός κι ο μακρινός, που τις συνθέτει. Είμαστε οι κρίκοι μιας αλυσίδας, που

πρέπει να διατηρείται άρρηκτη, να μας κρατά ενωμένους και αλληλέγγυους, ώστε ο ένας να συμπληρώνει και να βοηθά τον άλλο, να μοιράζεται μαζί του τις χαρές και τις λύπες του και κάθε του ενέργεια να αποβλέπει στο γενικό συμφέρον. Σήμερα η συμφεροντολογία περιορίστηκε στο άτομο, που θέλει τα αγαθά όλα δικά του, στερώντας τα από τους άλλους, με την κλεψιά, την αρπαγή, την απάτη, την κατάχρηση, με όλα τα ανέντιμα μέσα, τραυματίζοντας έτσι θανάσιμα τον κοινωνικό ιστό και εμποδίζοντας την πρόοδο και την προκοπή να ριζώσει στον τόπο.

Μπορεί πολλά πράγματα να σπάνιζαν στην πατρίδα μας αλλά διαθέτει πολιτικούς σε επάρκεια. Αν γινόταν εξαγωγή θα είχε γεμίσει όλη η οικουμένη από δαύτους. Και θα είχε σωθεί! Ήταν σπουδαγμένοι σωτήρες. Ο ένας απ' τον άλλο καλύτερος. Ποτέ δεν ξεμείναμε απ' τις σωτήριες υπηρεσίες τους. Μόλις που κουραζόταν ο ένας, έτοιμος ο άλλος. Στο γελέκι που λέμε. Και δεν τους αλλάζαμε με άλλους. Οι ίδιοι θαρρείς πάντα, ανανεωμένοι και βελτιωμένοι. Και δώσ' του σωτηρία και σωτηρία και σωτηρία χωρίς σταματημό. Μέχρι που μπουχτίσαμε απ' τη σωτηρία, παραχορτασμένοι. Μέχρι που μας έπιασε εμετός κι όλα τα ξεράσαμε. Περπατάμε και γλιστράμε πάνω στις σωτηρίες που μας συσσώρευσαν. Και τώρα ψάχνουμε για καινούργιους σωτήρες, για καμιά άλλη συνταγή να μας συνεφέρει. Όχι για σωτηρία! Προς Θεού, μη βλαστημάς, σβήσε την αυτή τη λέξη. Έτσι κι αλλιώς η έννοιά της χάθηκε. Άλλα μας εξηγούσαν, άλλα μας έφεραν κι άλλα μας βρήκαν. Αυτή η λέξη έφαγε τα θέμελα, που πάνω της στηριζόταν η υπόστασή μας, η εθνική μας

ύπαρξη. Δε χάσαμε τα του οίκου μας. Χάσαμε τον ίδιο τον οίκο μας: δεν τον ορίζουμε. Πήραμε τα εξώδικα και τώρα περιμένουμε να μας κοινοποιήσουν την έξωση. Μόνο σαν μετανάστες μπορούμε να σωθούμε. Ή να βγούμε στο δρόμο για ζητιανιά. Φοβερό το κατάντημά μας. Ολόκληρες δεκαετίες είχαμε πέσει σε χειμερία νάρκη. Λες και πάθαμε εθνική παράκρουση, λες και νεκρώθηκαν οι αισθήσεις μας. Μάγοι θαρρείς οι σωτήρες μας μάς είχαν μετατρέψει σε άβουλα όντα. Και τους θαυμάζαμε και τους χειροκροτούσαμε και τους δοξάζαμε. Δε βρίσκεις άκρη, ν' αρχίσεις να μετράς τη μεγαλοσύνη τους! Από πού ν' αρχίσεις; Από τον αριθμό τους; πρώτη αυτοί σ' όλη την Ευρώπη! Τριακόσιοι αυτοί για μια χούφτα ανθρώπους. Στην Ευρώπη για πενταπλάσιους, δεκαπλάσιους και εικοσαπλάσιους κατοίκους 500-650! Αντηρούνταν οι αναλογίες οι αριθμοί έπρεπε να φτάνουν τις 2, τις 3 και τις 6.000! Εκεί οι λίγοι κυβερνούν πολλούς, ενώ οι δικοί μας, οι πολλοί, ούτε τους εαυτούς τους δεν μπορούν να κουμαντάρουν. Φτιάχνουν τους νόμους αλλά για τους άλλους. Τον εαυτό τους τον αφήνουν απ' έξω. Τα αμαρτήματά τους -το πλιάτσικο πες του δημοσίου χρήματος- παραγράφεται, για ποινικά αδικήματα δεν κολάζονται. Και για πολλά άλλα βάρη απαλλάσσονται ενώ υπόκεινται σ' αυτά όλοι οι φουκαράδες. Αν υπηρετήσουν 4 χρόνια εξασφαλίζουν ισόβια σύνταξη, χωρίς να καταβάλουν καμιά εισφορά, όπως όλοι οι κοινοί θνητοί και μάλιστα αφού εργαστούν 35-40 ολόκληρα χρόνια! Κι αν έχουν και άλλο επάγγελμα παίρνουν κι από εκεί σύνταξη.

Αυτά σαν δείγμα για να μην επεκτα-

θούμε και στα προνόμια τους, που δε βρίσκεις άκρη. Να πούμε ακόμα πως αυτοί οι τριακόσιοι θέλουν τρεις χιλιάδες (!) να τους υπηρετούν κι είναι ζήτημα αν χωρούν όλοι τους εκεί στο χώρο που συνεδριάζουν -με συνεχείς και μεγάλες απουσίες- και λέγεται Βουλή των Ελλήνων! Χρειάζεται να πούμε περισσότερα; Α, ναι! Ξεχάσαμε να πούμε και για εκείνη την επιχορήγηση, που έχουν βγάλει για τα κόμματά τους -Γιάννης κερνάει και Γιάννης πίνει- και την έχουν προεισπράξει ως το 2017(!), ενώ οι τράπεζες έχουν κόψει κάθε δάνειο και οι επιχειρήσεις κλείνουν η μία μετά την άλλη. Ευτυχώς έχουμε Σύνταγμα, που ορίζει πως όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι απέναντι στους νόμους!!!

Αυτοί είναι οι σωτήρες μας, που επιβαίνουν, εναλλάξ, στο όχημα της εξουσίας όχι για να κυβερνήσουν τη χώρα αλλά για να βολευτούν αυτοί και το κόμμα τους και να μείνουν γαντζωμένοι σ' αυτήν. Όταν εκείνο, που μετρούν οι επιβάτες της εξουσίας, πριν λάβουν οποιοδήποτε μέτρο, δεν είναι η ωφέλεια του τόπου αλλά το πολιτικό κόστος, τότε η εξουσία γίνεται εμπορικό και μπακάλικό. Για να το πούμε κι αλλιώς, εξευτελίζεται και διασύρεται και μόνο πρόοδο δεν προμηνά.

Σήμερα έχουμε απτά αποτελέσματα αυτής της πολιτικής και γίναμε ρεζίλι και πέσαμε σε διεθνή ανυποληψία και παζαρεύουμε εθνικά και όσια και μας έχουν βάλει σε καραντίνα, λες κι είμαστε χολερόβλητοι. Φτάσαμε στο σημείο, για οποιοδήποτε διαφορές, με τους δανειστές μας, να ισχύει για την επίλυσή τους όχι το δικό μας αλλά το αγγλικό δίκαιο, που φτιάχτηκε για να ρυθμίζει τις σχέσεις των

Αγγλων με τις αποικίες τους! Σ' αυτήν την κατηγορία μας κατατάσσουν...

Εκατομμύριο οι άνεργοι. Τα συσσίτια θυμίζουν άλλες εποχές με μπότες και κατακτητές. Τα εγκλήματα σε πρωτοφανή έξαρση. Οι φόροι ανασταίνουν Βυζάντιο και Τουρκοκρατία. Επιχειρήσεις με κατεβασμένα ρολά, σφαλιστές. Απόγνωση και μαυροφόρα απελπισία...

Σ' αυτήν την κατάσταση μας βρίσκει ο καινούργιος χρόνος, την ώρα που δρασκελάμε το κατώφλι του. Κακό χρόνο νά'χει! Θά'λεγαν, αν ζούσαν, οι μανάδες μας. Μας χόρτασε με τα δώρα της περασμένης χρονιάς! Κι άλλα θέλουμε; Δεν τον θέλουμε αλλά θα τον υποστούμε, σαν την αρρώστια που έρχεται ακάλεστη και μας ταλαιπωρεί και μας βασανίζει. Είμαστε ζωντανοί, προχωράμε. Δεν μπορούμε να σταματήσουμε τη ζωή. Πρέπει να περάσουμε το σύνορο και να διαβούμε από το χώρο, που εκείνος ορίζει και να δεχτούμε τη συμπεριφορά του, όποια και νά'ναι. Δεν μπορούμε να διαλέξουμε κι ούτε με άλλο να τον αντικαταστήσουμε. Πρέπει να τον υποστούμε. Να κάνουμε κουράγιο κι υπομονή και να θυμηθούμε τους αρχαίους που έλεγαν: Θαρσείν χρν. Τάχ' αύριον έσει' άμεινον. (Θάρρος χρειάζεται. Ίσως το αύριο να είναι καλύτερο). Να μην το ρίξουμε στο Πίστεως Γυμνάσιον του Γ. Σχολάριου αλλά να πιστέψουμε πως ο Θεός της Ελλάδος είναι μεγάλος και αυτό που λέει πως ο Φοίνικας ξαναγεννιέται απ' τις στάχτες του. Κι ας ευχηθούμε στο Θεό να μας χαρίσει δύναμη, αντοχή, υγεία και ειρήνη, για να περάσουμε κι αυτό το δύσκολο χρόνο.

ΠΑΝΟΣ ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΣ 20.12.2011

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Αναγνωρισμένο Σωματείο

Εδρα: Κόνιτσα

Κόνιτσα 10-2-2012

Προς:

A. Όλους-ες, απανταχού της γης, Κονιτσιώτες-τισσες

B. Δημοτική Αρχή Κόνιτσας

Θέμα: 23-2-2013. Εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Κόνιτσας
από τον τουρκικό ζυγό

Στις 23 Φεβρουαρίου 2013 θα συμπληρωθούν εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Κόνιτσας από τον τουρκικό ζυγό στις 23 Φεβρουαρίου 1913. Θα περάσει ένας αιώνας ζωής της πατρίδας μας μέσα στο ελεύθερο ελληνικό κράτος. Έζησε ο τόπος μας μεγάλες χαρές και μεγάλες λύπες. Η Κόνιτσα και η περιοχή της είχε ξεχωριστή συμμετοχή στον ελληνοϊταλικό πόλεμο, στην γερμανική κατοχή και κυρίως στον εμφύλιο πόλεμο 1946-1949. Θα γίνει λοιπόν απολογισμός τι εισέπραξε και τι προσέφερε η Κόνιτσα, οι Κονιτσιώτες-τισσες, στην χώρα μας, στον κόσμο όλο. Έχουμε την υποχρέωση έναντι των υπέρ πατρίδας αγωνισθέντων και πεσόντων να τους θυμηθούμε και να τους μιμηθούμε, ιδίως στην σημερινή στενόχωρη χρονική περίοδο που διερχόμαστε. Τα εκατόχρονα «ελευθέρια» της Κόνιτσας υπό τις παραπάνω συνθήκες αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για όλους μας, κομίζουν ιδιαίτερο νόημα στην ζωή του τόπου μας, καλούν σε ανάστασή μας από την πώση μας. Ας τα γιορτάσουμε όπως τους αξίζει. Χρειάζεται γι' αυτό το «γεγονός» καλή προετοιμασία.

Προτείνουμε την συμμετοχή στην προετοιμασία και στο απελευθερωτικό πανηγύρι όλων.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΤΖΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΚΑΣ ΑΩΟΥ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Γκρισμπάνι (Ελεύθερο)

- Το οικωνύμιο Γκρισμπάνι έχει προέλευση αλβανική και σημαίνει τόπος σκοτεινός, ανήλιος. Σε δύο γεωγραφικούς χάρτες του 1829 και του 1831, το χωριό σημειώνεται ως Gribani και ως Γκρισπάνι¹.

- Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 434, το 1874 924, το 1888 500, το 1911 489, το 1920 335, το 1940 392.

- Στους εράνους που διενεργούσαν την περίοδο 1693-1900 μοναχοί της μονής Ζάβορδας Γρεβενών, έδωσε χρήματα κάποτε και ένας κάτοικος του χωριού «Κριζπάνη» της επισκοπής Βελλάς. Εξ αφορμής άλλων τέτοιων εράνων, το χωριό μνημονεύεται και στις παρρησίες των μονών Σκαμνελίου (1736, Κρισπάνι), Σωσίνου (1762-1832, Κρεσπάνι), και Μολυβδοσκεπάστης (προ του 1788, Κρουσπάνι)².

- Η τοποθεσία Παλαιόκαστρο ίσως υποδηλώνει με το όνομά της ότι κάποτε στον χώρο της υπήρχε μικρό κάστρο, αν μάλιστα πλησίον της διερχόταν η κεντρική οδός της Λάκκας.

- Όταν το 1943 οι Γερμανοί πυρπόλησαν το Γκρισμπάνι (όπως και τα άλλα 4 χωριά της Λάκκας), σώθηκαν λίγα κτήρια, μια φορητή εικόνα του 1792 και ελάχιστες επιγραφές³.

- Το 1846, αλλά και ενωρίτερα, το χωριό ήταν τσιφλίκι, ενώ τα άλλα 4 χωριά της Λάκκας ήσαν ελεύθερα (αυτοκέφαλα). Κατά μία παράδοση, όταν στα παλιά χρόνια κάποιος μπέης θέλησε να κάνει τσιφλίκια του τους εδώ οικισμούς Σέλιανη, Ντισίνα και Κατουνίτσα, οι κάτοικοί τους μετοίκησαν στην Βέροια, γι' αυτό ο μπέης έφερε εδώ κολλήγους από το Γκρισμπάνι Θεσπρωτίας. Αυτοί οι νέοι κάτοικοι του κατέβαλλαν το 1/3 της παραγωγής τους ως γεώμορο (αλλά το 1913 αρνήθηκαν να το δώσουν). Το 1864 εξαγόρασαν τα 3/4 του τσιφλικιού και το 1927 το υπόλοιπο 1/4, γι' αυτό ονομάσθηκε τότε το χωριό Ελεύθερο. Κατά τα τελευταία έτη το τσιφλίκι

1. Βλ. αντιστοίχως: α) Κ. Οικονόμου, Τα οικωνύμια του νομού Ιωαννίνων, 2006 86, Ι. Λυμπερόπουλος, Κόνιτσα, τ. 2004 31, β) Χ. Γκούτος, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιτσα επί τουρκοκρατίας, 2003 365, 366.

2. Μ. Χατζηγιάννου, Η ιστορική εξέλιξη των οικισμών στην περιοχή του Αλιάκμονα, 2000 206, 75, Ευ. Σαβράμης, Επ. Επετ. Βυζ. Σπουδών, 1935 300-2, Λ. Βρανούσης, Επετ. Μεσ. Αρχ., 1956 109-110, Αν. Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, 1966 855.

3. Δ. Μπόγδος, Το χωριό Ελεύθερο, 2000 29, 25-27, 31, 264.

ανήκε κυρίως στην Κονιτσιώτικη οικογένεια Σίσκο, (που είχε ως υπάλληλό της τον Σ. Τζινέρη), η δε έκτασή του ήταν 32.000 στρέμματα, εκ των οποίων τα 4.800 ήσαν καλλιεργήσιμα⁴.

- Πολλοί Γκρισμπανίτες εργάζονταν ως οικοδόμοι τον 19ο και τον 20ο αιώνα. Σε ναούς του Βρυσοχωριού υπάρχουν εντοιχισμένες πέτρες με τις εξής δύο επιγραφές του 19ου αιώνα και του 1939: «Γιάννη Δημάκη αρχιτέκτων Στέργιος Καρπούζης Γκρισπανίτες» και «Αρχιτέκτων Ν. Παπαχρήστος Π. και Α. Δάλλας εξ Ελεύθερου». Το 1909 ο αρχιμάστορας Χρ. Σακκάς έκτισε ναό στο Παλιοσέλι. Στον ναό της μονής της Μόλιστας, υπάρχουν δύο λιθόγλυπτα μανουάλια που κατασκευάσθηκαν το 1831 από τεχνίτη Γκρισμπανίτη⁵.

- Η «Φωνή της Ηπείρου» έγραψε την 11.2.1894 ότι το Γκρισμπάνι έχει 100 οικογένειες, ότι οι κάτοικοί του αγαπούν την ψαλτική και τα γράμματα και ότι μεταξύ αυτών διακρίνεται ο Στέργιος Τζενέρος. Κατά τα έτη 1850-60 δίδαξαν στο χωριό οι δάσκαλοι Κ. Κυρκόπουλος, Α. και Δ. Αναγνώστου, Ν. Παπαϊωάννου, ενώ μάλλον ενωρίτερα δίδαξε στο Γανναδιό κάποιος δάσκαλος Γκρισμπανίτης. Το 1875 το χωριό είχε 154 οικογένειες, σχολείο κοινό, μαθητές 17 και δάσκαλο μισθοδοτούμενο από την ενορία, ενώ το 1899 οι μαθητές ήσαν 50⁶.

- Γνωστοί μας μουχτάρηδες: το 1872 Ν. Μήλιος, Δ. Ρούβαλης, το 1874 Κ. Τάσης⁷.

- Άλλα περιστατικά σχετικά με παλιούς Γκρισμπανίτες: Το 1811 κατέθεσαν ως μάρτυρες σε δίκη για τα όρια της Λεσνίτσας οι κάτοικοι του χωριού «Γρίσμπιανη» Ν. Νάγου και Π. Πάνου. Το 1855 ο χείμαρρος του χωριού κατέστρεψε το σχολείο και την κούλια του τσιφλικά. Κατά τα έτη 1855-59, στην μονή Στομίου διετέλεσε ηγούμενος ο Γκρισμπανίτης Ιωαννίκιος. Το 1865 στάλθηκε στο «Γκρισμπάνι» ο ιερομόναχος Χρύσανθος Λαϊνάς για να εξομολογήσει κωριανούς. Το 1880 ο λήσταρχος Γκαρέλιος λήστευσε οικίες του χωριού και απήγαγε κατοίκους του. Το

4. Βλ. κατά σειρά: Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856 τ. Β' 339, Η. Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1988 277, Γ. Ζήμouρας, Κόνιτσα, 1990 248, Μπόγδος, ό.π., 17, 21, 28, 36, 15, Κ. Βακατσάς, Ηπειρ. Χρονικά, τ. 2008 223, Ευθυμίου, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας, 1997 114.

5. Βλ. κατά σειρά: α) Μπόγδος, ό.π. 72, β) Μ. Τσούπη, Ηπειρωτικά λιθανάγλυπτα, 2006 47, 44, γ) Η. Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1990 366, Μπόγδος, ό.π. δ) Γκούτος, ό.π. 120.

6. Βλ. α) Μπόγδος, ό.π. 90, β) Γκούτος, Μολιστινά, 1983 27, γ) Επετ. του εν Κων/πόλει Ηπειρ. Φιλεκπ. Συλλόγου, 1875 191, αθην. εφημ. «Αγών» φ. της 11.2.1900.

7. Ευθυμίου, Σελίδες 44, 50.

1899 ο Χρ. Ι. Οικονόμου από το χωριό «Γκριμπάνι» χρηματοδότησε στο Αίγιο την έκδοση της ακολουθίας του αγίου Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων. Το 1900 ο δάσκαλος Χρυσόστομος παράγγειλε την κατασκευή εικόνας του αγίου Νικολάου. Την ίδια εποχή ο φανοποιός Ι.Β. Σκούρας (1872-1944) έγινε εσώγαμπρος στο Γανναδιό, ο δε Γανναδιώτης Ζ. Ξεινός νυμφεύθηκε την Ελένη Κατή (1874-1960)⁸.

Β. Παλιοσέλι

- Το οικωνύμιο τούτο σημαίνει παλιό αγρόκτημα που έχει και οικία. Αρχικά το χωριό βρισκόταν στην τοποθεσία Σέλι, κοντά στο ποτάμι, όπου σώζονται ίχνη του⁹.

- Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 546, το 1874 1302, το 1888 1100, το 1911 965, το 1920 411, το 1940 458.

- Στους εράνους που διενεργούσαν την περίοδο 1693-1900 μοναχοί της μονής Ζάβορδας Γρεβενών, έδωσαν χρήματα κάποια φορά 12 άτομα καταγόμενα από το «Παλιοσέλι» της επισκοπής Βελλάς¹⁰.

- Κατά την παράδοση, εκεί όπου βρίσκεται ο ναός της αγίας Παρασκευής εδίδαξε ο Κοσμάς ο Αιτωλός, υπήρξε δε ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, ο οποίος κατεδαφίσθηκε για να κτισθεί ναός προς τιμήν της αγίας Παρασκευής στο χώρο όπου βρέθηκε εικόνα της προερχόμενη από ναό του Κερασόβου. Μετέπειτα οι Παλιοσελίτες μετοίκησαν στην Βέροια για να μην γίνουν κολλήγοι του τσιφλικά του Γκρισμπανιού, όταν δε μετά από πολλά έτη επανήλθαν έκτισαν το 1864 τον σωζόμενο και σήμερα ναό της αγίας Παρασκευής, με φροντίδες κυρίως του εργολάβου χωριανού Ι. Χατζή, μετέπειτα μοναχού Ιωακείμ. Στο ναό αυτό είχε αφιερώσει ο Χρυσάνθος Λαϊνός άγιο ποτήριο (1838) και εικόνα του αγίου Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων, υπάρχουν δε και λίγες εικόνες του προγενέστερου ναού, καθώς και θαυμάσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο του 1871¹¹.

8. Βλ. αντιστοίχως: α) Ηπειρ. Εστία, τ. 1981 580, β) Μπόγδος, ό.π. 28, γ) Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 6/1962, δ) Ηπειρ. Εστία, τ. 1968 208, ε) Μπόγδος, ό.π. 38, Ζήμouρας, Κόνιτσα, τ. 1990 249, στ) Δ. Σαλαμάγκας, Ο νεομάρτυρας άγιος Γεώργιος Ιωαννίνων, 1954 105, ζ) Ηπειρ. Εστία τ. 1962 319, η) Γκούτος, Η επαρχία 162, 172.

9. Κ. Οικονόμου, ό.π. 237, Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 26/1964, Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1987 126.

10. Χατζηϊωάννου, ό.π., 206, 75.

11. Ευθυμίου, ό.π. Παπαζήσης, Κόνιτσα, 1990 364-6, 399-401, τ. 1988 305, Β. Ντισιάκος (επιμέλεια), Η Κόνιτσα και τα χωριά της, 2008 116, Η. Βασιλίκας, Ηπειρ. Μέλλον, φ. της 2.9.1964, Η Ανδρέου, Κόνιτσα, τ. 2011 265.

Στην τοποθεσία Παλιομονάστηρο, υπήρξε κάποτε μονή του αγίου Γεωργίου. Η εκκλησία του Προφήτη κτίσθηκε το 1660¹².

Το 1875 το χωριό είχε 217 οικογένειες και σχολείο αλληλοδιδασκτικό με 84 μαθητές, ενώ το 1899 είχε δημοτικό σχολείο με 70 μαθητές και παρθεναγωγείο με 50 μαθήτριες, το δε 1904 με 90 μαθητές και με 70 μαθήτριες αντιστοίχως. Το 1904 οι κάτοικοι του Παλαιοσελιού, των Πάδων, του Αρμάτοβου και της Μπριάζας ζήτησαν από το Πατριαρχείο οικονομική βοήθεια για τα σχολεία τους. Κατά τα έτη 1891-1908, ο Α. Πεφάνης, ενωρίτερα δε ο Ι. Καραζήσης, φρόντισαν να ανεγερθεί νέο σχολικό κτήριο. Την ίδια εποχή οι κάτοικοι απέτρεψαν την ίδρυση ρουμανικού σχολείου δύο φορές. Προ του 1905, επί δεκαετίες, διετέλεσε δάσκαλος στο χωριό ο Κων. Κατσικόπουλος¹³.

Γνωστοί μας μουχτάρηδες: το 1834 ο Ι. Τάσης, το 1872 οι Ι. Λούπας και Ι. Νάσιου, το 1874 ο Ζ. Γιάννη¹⁴.

Το 1879 επήγαν στο χωριό ληστές, οι οποίοι το λεηλάτησαν, το έκαψαν και αιχμαλώτισαν 13 χωριανούς, οι δε υπόλοιποι κάτοικοι διέφυγαν στην Λεσνίτσα. Σε επόμενα έτη έγιναν θύματα ληστών οι Κ. Μιχαλίσης (1897), Αθ. Ζαχάρης (1901) και Ν. Καρανίκας (1910). Μερικοί χωριανοί έγιναν αντάρτες στην επανάσταση του 1877, άλλοι δε πολέμησαν για την απελευθέρωση κατά τα έτη 1912-13¹⁵.

Άλλα περιστατικά σχετικά με Παλιοσελίτες: Το 1838 ο τυφλός Κ. Νταβαντζής ανέβλεψε μόλις πήγε στον πρόσφατο τάφο του απαγχονισθέντος αγίου Γεωργίου στα Γιάννενα. Το 1844, ως διαιτητές στην διένεξη μεταξύ του Ζ. Στήλου και της Γιάννενας Μίχου, η μητρόπολη όρισε τους τρεις ιερείς του χωριού και τους προκρίτους Ι. Λούπα, Τέγο Γιώτη και Ι. Στέριο. Το 1852 ο Τέγος Μήτρου υπέγραψε ως μάρτυρας σε δανειστικό συμφωνητικό. Το 1860 κάποιοι χάλασαν το αμπέλι του Αλέξη Δήμου Λούπα. Το 1871 απεβίωσε ο Δημ. Λούπας, ετών 38, ευγενικός, τίμιος

12. Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1989 44, *Ευθυμίου*, ό.π. Για τις εκκλησίες του χωριού, τους κληρικούς και τους μοναχούς χωριανούς, βλ. *Ευθυμίου*, ό.π. Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1997 154, τ. 1998 332.

13. Επετηρίς του εν Κων/πόλει... 191, Αγών, 11.2.1900, Χ. Ανδρεάδης, Κόνιτσα, τ. 2004 405, Ρ. Βαλερά-Κουνάβα, εις Η επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και στο χρόνο, 1996 359, Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1990 246. Για άλλους δασκάλους, βλ. *Ευθυμίου*, Κόνιτσα, τχ 26/1964.

14. Βλ. Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1929 233, *Ευθυμίου*, Σελίδες 42, 46, 52, 53, 54, ο ίδιος, Κόνιτσα, τχ 26/1964.

15. Αθην. εφημ. «Παλιγγενεσία», φ. 15.6.1879, Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1989 104-9, *Ευθυμίου*, Κόνιτσα, τχ 26/1964.

και κτήτορας του ναού του χωριού. Το 1896 κατόπιν καταγγελίας ενός ρουμανο-δασκάλου, συνελήφθη ο Ι. Λούπας, ξενοδόχος της Κόνιτσας, ως αρχηγός δήθεν ανταρτών του Παλιοσελίου¹⁶.

Γ. Πάδες

Το οικωνύμιο τούτο έχει προέλευση ελληνική ή βλάχικη και σημαίνει τόπος επίπεδος. Παρόμοια τοπωνύμια συναντώνται στο Ζαγόρι και αλλού¹⁷.

Πληθυσμός; το 1846 κάτοικοι 406, το 1874 972, το 1888 900, το 1911 932, το 1920 380, το 1940 279.

Θρυλείται ότι ο Απόστολος Παύλος, διωκόμενος από τους Ρωμαίους, φυγαδεύθηκε από Παδιώτες αγωγιάτες και μεταφέρθηκε στο χωριό τους που τότε λεγόταν Πόρτζ¹⁸.

Το 1650 λόγω βαριάς επιδημίας το χωριό ερημώθηκε πρόσκαιρα. (Το 1667, ένεκα επιδημίας πανούκλας, ερημώθηκαν οικισμοί πλησίον της Σταρίτσανης και της Μόλιστας)¹⁹.

Στους εράνους που διενεργούσαν την περίοδο 1693-1900 μοναχοί της μονής Ζαβόρδας Γρεβενών, έδωσαν χρήματα κάποια φορά και 9 αφιερωτές από «Πάδη χωριόν» της επισκοπής Βελλάς. Το χωριό «Πάδες» μνημονεύεται και στην παρρησία της μονής Σκαμνελίου που γράφτηκε το 1736²⁰.

Η μονή της αγίας Παρασκευής που υπήρχε από παλιά, εκεί όπου σήμερα υπάρχει ο ομώνυμος ναός (που ανακαινίσθηκε το 1968), λειτούργησε μέχρι το 1978. Στο κάτω μαχαλά τα παλιά χρόνια υπήρχε γυναικείο μοναστήρι. Η εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου κτίσθηκε το 1784 και αγιογραφήθηκε το 1823²¹.

Το 1858 και το 1870 κληροδοτήθηκαν περιουσιακά στοιχεία στο σχολείο του χωριού. Το 1875 το χωριό είχε 162 οικογένειες και σχολείο αλληλοδιδασκτικό με 45 μαθητές, ενώ το 1899 είχε δημοτικό σχολείο με 75 μαθητές. Κατά τα έτη 1901-

16. Βλ. αντιστοίχως: α) *Σαλαμάγκας*, ό.π. 174, β) *Ηπειρ. Εστία*, τ. 1968 21, γ) *Ηπειρ. Εστία*, τ. 1974 521, δ) *Ηπειρ. Εστία* τ. 1968 107, ε) *Κόνιτσα*, τχ 119/1972 14. στ) *Φωνή της Ηπείρου*, 15.11.1896 = *Κόνιτσα*, τ. 2006 104.

17. *Κ. Οικονόμου*, ό.π. 235, *Κ. Στεργιόπουλος*, *Ηπειρ. Χρονικά*, τ. 1938 151, *Χ. Ρεμπέλης*, *Κονιτσιώτικα*, 1953 271.

18. *Β. Ντάνης*, *Πόρτζ*, 2001 25 επ. Κατ' άλλον θρύλο, ο Παύλος πέρασε από την Στάρια της Κολώνιας (*Ν. Μυστακίδης*, *Νεολόγου Εβδ. Επιθ.*, τ. Γ' 1893-4 646).

19. *Ντάνης*, ό.π., 152, 81. Για την ερήμωση των δύο άλλων οικισμών, βλ. *Γκούτος*, ό.π., 81, 131.

20. *Χατζηϊωάννου*, ό.π., *Σκουβαράς*, ό.π.

21. *Παπαζήσης*, *Κόνιτσα*, τ. 1989 45, *Νιτσιάκος*, ό.π. 116.

4 κτίσθηκαν αρρεναγωγείο και παρθεναγωγείο που αντιστοίχως είχαν 80 μαθητές και 60 μαθήτριες. Το 1876 σπούδασε στην Ζωσιμαία σχολή ο Ι. Α. Σταμάτης²².

Κατά τα έτη 1834-46 τουλάχιστον, ο Αδαμ Αθανασίου Πάδης ήταν προεστός του χωριού και συνεργαζόταν με άλλους προεστούς του καζά της Κόνιτσας. Μουχτάρηδες του χωριού ήσαν και οι Β. Αναγνώστης (1872) και Ζ. Μαργαρίτης (1874)²³.

Το 1878 συνέβησαν τα εξής: ομάδα 30 ληστών έκαψε 16 από τις 200 οικίες και σκότωσε 6 χωριανούς Αντάρτες Παλαιοσελίτες και Μραζιώτες έκαψαν 25 οικίες του χωριού για να αναγκάσουν τους Παδιώτες να μετάσχουν στην επανάσταση. Ο Νταβέλης λεηλάτησε το χωριό και έκαψε 40 οικίες. Ληστείες έγιναν στο χωριό και μετέπειτα, μέχρι το 1910²⁴.

Άλλα περιστατικά σχετικά με παλιούς Παδιώτες: Το 1811 ο Ι. Κράσος και ο Κ. Αδάμος ήσαν μάρτυρες σε δίκη για τα όρια της Λεσνίτσας. Το 1904, επειδή ο Αθ. Δουπέσας ισχυρίσθηκε ότι κάποια εικόνα της εκκλησίας έγινε με δαπάνες του, προξενήθηκαν διενέξεις μεταξύ δύο μερίδων των χωριανών. Μεταξύ άλλων ευεργέτησαν το χωριό οι: Χρ. Βέλλιος ιερομόναχος, Α. Εξάρχου ή Ζωγάνης και Ν. Τσουμάνης (1906-99), γιος δασκάλου, τοπογράφος, εργολάβος και επίτιμος πρόξενος του Ζαΐρ²⁵.

Δ. Αρμάτοβο (Άρματα)

Το οικωνύμιο Αρμάτοβο προήλθε από την λέξη αρμάτος, που σημαίνει οπλοφόρος στρατιώτης βυζαντινός, ενώ ως δηλωτικό τόπου ίσως σημαίνει στρατόπεδο²⁶.

Η μονή αγίας Παρασκευής ίσως ήταν μετόχι της μονής της Σαμαρίνας, είχε δε πλούσια αγροτική παραγωγή πριν ερημωθεί (μάλλον στις αρχές του 20 αιώνα). Ο ναός της κάηκε το 1962, αλλά κτίσθηκε εκ νέου. Στην τοποθεσία Μαντάνια υπήρξε άλλη μονή (παλιομονάστηρο)²⁷.

22. Ι. Λαμπρίδης, Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων, Β' 1880 191 (= Κόνιτσα, τχ. 108-110/1971), Επ. του εν Κων/πόλει... 191, Αγών, 11.2.1900, Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1990 246, τ. 1979 103.

23. Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1929 206, 208, 212, 215, 241, Γκούτος, ό.π., 226, Ευθυμίου, Σελίδες 46, 48, 52, 53, 54. Για τους μουχτάρηδες του χωριού, βλ. και Ντάνης, ό.π., 185 επ.

24. Αθην. εφημ. «Εφημερίς». φ. της 2.4.1878, Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 27/1964, Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1989 76. Κάποτε υπήρξαν και χρυσοχόοι Παδιώτες (Χ. Μαρμόπουλος, Αγγελική Χατζημικήλη, 1967 29).

25. Βλ. αντιστοίχως: α) Ηπειρ. Εστία, τ. 1981 580, β) Φωνή της Ηπείρου, 19.3.1904, γ) Ντάνης, ό.π., 198, Ν. Γιάκας, Κόνιτσα, τ. 1981 251, Β. Τσαλιαμάνης, Κόνιτσα, τ. 2008 281.

26. Κ. Οικονόμου, ό.π 38, Στεργιόπουλος, Ηπ. Χρονικά, τ. 1934 217.

27. Παπαζήσης, Κόνιτσα, τ. 1989 45, Α. Wace / Μ. Thompson, Οι νομάδες των Βαλκανίων, 1989 201.

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 119, το 1874 246, το 1888 190, το 1911 341, το 1920 177, το 1940 250.

Το 1875 στο χωριό υπήρχαν 41 οικογένειες και σχολείο που λειτουργούσε στο καμπαναριό με 11 μαθητές, οι οποίοι το 1899 έγιναν 25 και το 1904 έγιναν 50. Το 1890 ο Αθ. Ι. Καραϊσκος φοίτησε στην Ζωσιμαία σχολή. Το 1894 ο δάσκαλος του ελληνικού σχολείου (καταγόμενος από το Παλιοσέλι) συνελήφθη κατόπιν καταγγελίας του ρουμανοδάσκαλου του χωριού. Το σχολείο ευεργετήθηκε από τον Δημ. Σαμαρά (1893-1959) που πρόκοψε ως επιχειρηματίας στην Αμερική²⁸.

Μουχτάρηδες του χωριού το 1872 ήσαν οι Ν. Αναγνώστη και Δ. Γιαννάκος²⁹.

Ε. Μπριάζα (Δίσπρατο)

Το οικωνύμιο Μπριάζα έχει προέλευση είτε σλάβικη, οπότε σημαίνει σημύδα (είδος δένδρου ορεινού), είτε βλάχικη, οπότε σημαίνει ξερόκλαδο³⁰.

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 294, το 1874 810, το 1888 650, το 1911 900, το 1920 657, το 1940 1033.

Στο χωριό, πριν από το 1940, βρέθηκε υδρία προϊστορική. Αρχικά ο οικισμός του βρισκόταν στην τοποθεσία Παντιαμάρι, όπου έκανε ομιλία ο Κοσμάς Αιτωλός. Ο ναός του Προφήτη Ηλία κτίσθηκε το 1814. Στο βημόθυρό του εικονίζεται η Παναγία να γνέθει νήμα.

Στην τοποθεσία Παλιομονάστηρο της περιοχής Καστράνια, υπήρξε μονή, πιθανότατα σε παλιά εποχή³¹.

Η κεντρική εκκλησία του χωριού κτίσθηκε κατά τα έτη 1900-9 από μαστόρους Πυρσογιαννίτες, με φροντίδες του ιερέα Αθ. Πίσπα. Στην στέγη του ιερού του φύτεψε πεύκο, το οποίο μεγάλωσε πολύ και έπειτα ξεράθηκε³².

Σύμφωνα με φερμάνι του 1777, η Βριάζα (Μπεράρ) υπαγόταν στον καζά της Κό-

28. Βλ. κατά σειρά: Επ. του εν Κων/πόλει... 191, Αγών, 11.2.1900, *Ανδρεάδης*, ό.π., *Λαμπρίδης*, ό.π., Β' 185, Κόνιτσα, τ. 1998 179, *Φωνή της Ηπείρου*, 23.6.1894, *Χ. Σκανδάλης*, Κόνιτσα, τχ 59/1976.

29. *Ευθυμίου*, Σελίδες, 45, 46, 52, 53, *Μ. Οικονομίδης*, *Ηπειρωτικά*, τ. 1938 141.

30. *Κ. Οικονόμου*, ό.π. 225.

31. *N. Hamont*, *Ήπειρος*, 1971 95, πρεσβ. Δ. Τάτσης, *Δίσπρατον Κονίτσης*, 2008 72, 62, 59-60, 51, 96, *Παπαζήσης*, Κόνιτσα, τ. 1989 46.

32. *Τάτσης*, ό.π. 41 επ., *Πειτρονώτης/Παπαγεωργίου*, *Μαστόροι χτίστες από τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας*, 2008 393, *Παπαζήσης*, Κόνιτσα, τ. 1990 315.

νισσας. Μουχτάρηδες διετέλεσεν, μεταξύ άλλων: το 1872 ο Τέγος Πίσπας, το 1874 οι Ι. Αναγνώστης, Γ. Νίκου και Θύμιος Γκαρέλης³³.

Το 1875 υπήρχαν στο χωριό 135 οικογένειες και σχολείο που λειτουργούσε στον ξενώνα, με 25 μαθητές, οι οποίοι έγιναν 30 το 1899 και 100 το 1904. Το 1914 κατασκευάσθηκε σχολικό κτήριο. Το 1886 ο Ζ. Γ. Ζιώγας σπούδασε στην Ζωσιμαία σχολή³⁴.

Ο Θύμιος Μπριάζης το 1837 ελήστευσε στο Σκαμνέλι οικία άρχοντα. Περί το 1880 έδρασαν ως λήσπαρχοι οι χωριανοί Γκαρέλιος και Τόπης³⁵.

Το 1859 οι χωριανοί επώλησαν στον Μ. Καρατζήμο τρία χωράφια του Κ. Ραμαντάνη προς εξόφληση των χρεών που ο δεύτερος όφειλε στο χωριό³⁶.

33. Θ. Σαράντης, Το χωριό Περιβόλι, 1977 134, *Ευθυμίου*, Σελίδες ... 43, 46, 50, 52, 53, 54, ο ίδιος, *Ιστορία του Δίστρατου Κόνιτσας*, «Πρωινός Λόγος» Ιωαννίνων, 13.8.92-16.9.92.

34. *Επετ. του εν Κων/πόλει ...* 191, *Αγών* 11.2.1900, *Ανδρεάδης*, ό.π. *Τάτσης*, ό.π., 70, *Ευθυμίου*, Κόνιτσα, τ. 1996 176.

35. *Λαμπρίδης*, *Ηπειρ. μελετήματα*, τχ. Θ' 64, *Παπαζήσης*, Κόνιτσα, τ. 1989 73.

36. *Ηπειρ. Εστία*, τ. 1975 769.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Διώροφη παραδοσιακή
οικία στην Α. Κόνιτσα

Πληροφορίες:

Τηλ. 210 2513601
6934167732

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 500 τ.μ.
στο κέντρο του Παλαιοσελίου
Κόνιτσας

Πληροφορίες:

Τηλ. 210 8034174
6909743384

Ίδρυση και λειτουργία Δημοτικού Καταστήματος Αλληλεγγύης (ΔΚΑ)

Το Δημοτικό Συμβούλιο Κόνιτσας στη συνεδρίασή του στις 23 Ιανουαρίου 2012 αποφάσισε την ίδρυση και λειτουργία Δημοτικού Καταστήματος Αλληλεγγύης και τη συγκρότηση σχετικής Επιτροπής.

Στόχος είναι

- η στήριξη των ευπαθών ομάδων του Δήμου μας και
- η δημιουργία ενός δυναμικού κοινωνικού εθελοντικού κινήματος που θα ενεργοποιεί την τοπική κοινωνία, θα προσφέρει βοήθεια, διασφαλίζοντας παράλληλα την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, καθώς θα λειτουργεί με εχεμύθεια και βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

Χώρος στέγασης

Η δομή του ΔΚΑ στεγάζεται στη Δημοτική Αγορά Κόνιτσας, στο ίδιο

κατάστημα, με το Ανταλλακτικό Παζάρι.

Το ΔΚΑ προσφέρει είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα και μη ευπαθή προϊόντα, είδη καθαριότητας και υγιεινής, μεταχειρισμένα είδη ένδυσης και υπόδησης, είδη οικιακής χρήσης (σκεύη- έπιπλα), βιβλία, παιχνίδια και ό,τι άλλο προέρχεται από δωρεές πολιτών, φορέων, επιχειρήσεων αλλά και ίδιου του Δήμου.

Σε συνεργασία με τα super market της Κόνιτσας έχει τοποθετηθεί το **Καλάθι της Αλληλεγγύης** για προσφορές των πολιτών.

Αρμόδιος φορέας του ΔΚΑ είναι η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Κόνιτσας και τη λειτουργία του συντονίζει Επιτροπή Αλληλεγγύης, η οποία αποτελείται από 11 μέλη με τους αναπληρωματικούς τους:

Τα Μέλη της Επιτροπής Αλληλεγγύης είναι:

Τακτικά

Τσούβαλη Αικατερίνη
Παπαμιχαήλ Ελένη
Τσιούτσιος Απόστολος
Σάλτα –Μούσιου Μαρία
Εξάρχου Νικόλαος
Μπέτση Ευανθία
Ρεμπέλη Άννα
Λάκκα-Πλουμή Αγγελική
Κωστή Αναστασία

Αναπληρωματικά

Ραπακούσιος Απόστολος
Παγανιάς Κων/νος
Κουτσιαύτη Αθανασία
Παρασκευάς Χαρίλαος
Τσιαλιαμάνης Νικόλαος
Τσιγκούλης Παναγιώτης
Ζών Άννα
Μπεγοπούλου Ευαγγελία
Παναγιώτου Χριστίνα

Κάρτα κοινωνικών παροχών.

Ο αρμόδιος φορέας θα εκδίδει κάρτα κοινωνικών παροχών στους δι-

καιούχους με ισχύ για έξι μήνες. Ως κριτήρια για την απόκτηση της κάρτας τίθενται, η μόνιμη κατοικία, το ετήσιο

εισόδημα, η οικογενειακή και περιουσιακή κατάσταση, η ανεργία, προβλήματα υγείας κλπ. και για τους μετανάστες η νόμιμη παραμονή στη χώρα.

Το ΔΚΑ λειτουργεί αρχικά πειραματικά με εθελοντές δύο φορές την εβδομάδα και συντάσσεται ήδη ο κανονισμός λειτουργίας του. Τις εργάσιμες ώρες είδη συλλέγονται και στα γραφεία της Κοινωφελούς, στο παλιό Δημαρχείο (επάνω όροφος).

Για τους δικαιούχους που δεν μπορούν να επισκεφτούν το κατάστημα θα ετοιμάζονται δέματα, τα οποία θα διανέμονται από τους εργαζομένους της Κοινωφελούς Επιχείρησης.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ

Εξασφάλιση στέγης

Παράλληλα με το ΔΚΑ, ο Δήμος θα επισκευάσει κάποια από τα κοντέινερς, προκειμένου να είναι έτοιμος να αντιμε-

τωπίσει το ενδεχόμενο παρουσίας αστέγων πολιτών, χωρίς να δημιουργήσει καταυλισμό.

Άνοιγμα Ειδικού Τραπεζικού Λογαριασμού για αντιμετώπιση καταστάσεων ένδειας και για παροχή βοήθειας σε συμπολίτες μας. Το λογαριασμό αυτό θα χειρίζονται ο κ. Δήμαρχος και οι αρχηγοί όλων των παρατάξεων του Δημοτικού Συμβουλίου.

Αν εξ αιτίας αυτής της οικονομικής κρίσης επαναφέρουμε στη ζωή μας τις χαμένες αξίες της αλληλεγγύης, της εργατικότητας και του μειρημένου τρόπου ζωής, χωρίς κατασπατάληση των πόρων, θα έχουμε κερδίσει κάτι.

Καλούμε, όσους επιθυμούν, να προσφέρουν κάποια είδη ή κάτι από το χρόνο τους να επικοινωνήσουν με την Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας. Τηλ. 26550 24144.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΣΟΥΒΑΛΗ -ΤΣΑΡΟΥΧΗ

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

*Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος
Καθηγητής Α.Π.Θ.*

Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΗΛ.
2310265168

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΤΟΛΑ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510 93622
ΤΗΛ.: 26550 22529 ΚΙΝ.: 6945182799

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Αναγνωρισμένο Σωματείο

Προς:

Κο Δήμαρχο Κόνιτσας

Κο Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου

Κους Επικεφαλής Δημοτικών Παρατάξεων

Κες και Κους Δημοτικούς Σύμβουλους Δήμου Κόνιτσας

Έδρα: Κόνιτσα

Κόνιτσα 29-1-2012

α. Στις εφημερίδες της 27ης-1-2012 δημοσιεύθηκε η είδηση ότι κατατέθηκε την προηγούμενη ημέρα στην Βουλή, αφού ολοκληρώθηκε η διαβούλευση, σχέδιο νόμου για την «Οργάνωση και λειτουργία του Ελληνικού Οργανισμού -ΔΗΜΗΤΡΑ». Στο σχέδιο νόμου προβλέπεται- με την έκδοση προεδρικού διατάγματος-η ίδρυση **τουλάχιστον** μιας Γεωργικής Σχολής σε κάθε Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση ως **Δημόσιο Αγροτικό Τεχνολογικό Λύκειο, τριετούς φοίτησης**. Προβλέπεται ακόμη σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση του Οργανισμού να λειτουργεί «**Γραφείο Γεωργικών Σχολών**», το οποίο θα προβαίνει στην πώληση των προϊόντων που θα παράγονται από τις Σχολές, που σημαίνει ότι η εκπαίδευση των μαθητών θα είναι θεωρητική αλλά και πρακτική, στο θρανίο, στο χωράφι, στο στάβλο, κλπ .

β. Ως απλοί έλληνες πολίτες βλέπουμε την ίδρυση και λειτουργία Γεωργικών Σχολών ως θετικό βήμα. Σίγουρα αργήσαμε πολύ, αλλά «κάλλιο αργά παρά ποτέ». Τα στατιστικά στοιχεία στην σημερινή οικονομική κρίση, όπου συνάνθρωποί μας ψάχνουν για τροφή

στους κάδους των σκουπιδιών και γίνεται ουρά στην πλατεία Συντάγματος στην Αθήνα για λίγα κρεμμύδια και λίγες πατάτες, είναι συντριπτικά και καταθλιπτικά. Η γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή αποτιμάται σε 10 δισεκατομμύρια ευρώ, τα εισαγόμενα τρόφιμα αξίζουν 12 δισεκατομμύρια ευρώ. Π.χ από το βοδινό κρέας που καταναλώνουμε στην χώρα μας το 96% εισάγεται. Το αγροτικό εισόδημα μετείχε κάποτε στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) με ποσοστό κοντά στο 10% τώρα μετέχει λίγο παραπάνω από το 3%. Η κάποτε αυτάρκης σε τρόφιμα, ακόμη και εξαγωγέας χώρα μας, έγινε εισαγωγέας. Και οι βιομηχανικές χώρες ποτέ δεν εγκατέλειψαν την γεωργοκτηνοτροφία τους παρά τις γενικότερες δυσμενείς συνθήκες εκεί σε αυτό τον τομέα. Κρίμα στο καλό ελληνικό έδαφος και στις ωραίες κλιματικές συνθήκες στην χώρα μας. Η γεωργία πήγε στο πάτο αλλά οι αγρότες μας μέσω επιδοτήσεων κλπ παροχών ευημέρησαν. Αλβανοί και άλλοι μετανάστες συνήθως κάνουν τις «χονδροδουλειές» στο χωράφι και στο στάβλο. Η ευημερία αυτή, και η γενικό-

τερη για όλους μας, ήταν φούσκα και έσκασε και τώρα η κρίση τραβάει την κατηφόρα ανεξέλεγκτα. Οι γεωργοί μας ανεκπαιδευτοί και αυτοδίδακτοι. Όλες οι περί την γη σχολές μας έγιναν «ανώτατες» σχολές. Δακτυλοδεικτούμενοι οι απόφοιτοί τους που ασχολούνται με αυτό, που έμαθαν. Από ό,τι ξέρουμε σε «κατώτερο» και πρακτικό επίπεδο απέμεινε μόνο μια Σχολή στην Θεσσαλονίκη και αυτή Αμερικάνικη. Η δική μας η «Αναγνωστοπούλεια Γεωργική Σχολή» που κτίσθηκε επί Τουρκοκρατίας και πρωτολειτούργησε σχεδόν με τα **«ελευθέρια»** της Κόνιτσας και των Ιωαννίνων από τον Τουρκικό ζυγό, **με στόχο να πολεμήσει την πείνα, την μιζέρια, την αμάθεια και την φτώχεια της περιοχής μας** έκλεισε προ ολίγων ετών.

γ) Με την εξαγγελία για ίδρυση ανά Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση τουλάχιστον μιας Γεωργικής Σχολής παρουσιάζεται λαμπρή ευκαιρία για την επαναλειτουργία της Αναγνωστοπούλειας Γεωργικής Σχολής βάσει των νέων δεδομένων. Στην Κόνιτσα, με την παραπάνω ιδιοκτησία της Γεωργικής Σχολής, υπάρχει η κτιριακή υποδομή και οι εκτάσεις για την άριστη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των μαθητών. Οπου και να ψάξει κανείς δεν μπορεί να βρει τέτοια υποδομή σε τέτοια μάλιστα θέση. Η Κόνιτσα και μια Γεωργική Σχολή να ιδρυθεί στην Περιφέρεια Ηπείρου την δικαιούται για πολλούς λόγους: **Είχε Γεωργική Σχολή και δεν έχει.** Έχει την κατάλληλη υποδομή να

λειτουργήσει η Σχολή χωρίς απώλεια χρόνου. Είναι γεωργοκτηνοτροφική περιοχή. Διαθέτει κάμπο περίπου 20.000 στρεμμάτων. Είναι παραμεθόρια περιοχή. Προπολεμικά η Αναγνωστοπούλεια Γεωργική Σχολή είχε μαθητές από όλα τα Βαλκάνια, που τώρα στο σύνολό τους πορεύονται για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συνεργασία αυτή με τους γειτονικούς λαούς στον τομέα της αγροτικής εκπαίδευσης έχει και διάσταση ειρηνευτική. Μπορεί αυτό να ξαναγίνει στην νέα Σχολή στον τόπο μας.

Ο νόμος δεν πρόκειται, πιστεύουμε, να προβλέπει για την σίτιση και στέγαση των μαθητών σε Οικοτροφείο. Ένα μεγάλο προσόν λοιπόν για την διεκδίκηση από την Κόνιτσα της Σχολής είναι ότι διαθέτει και τέτοια υποδομή, απαραίτητη για τους δεκαεξάχρονους κλπ μαθητές.

Η κρίση με την ανεργία και την αεργία θα βοηθήσει στην προσέλευση μαθητών. Εάν διαμένουν δωρεάν σε οικοτροφείο θα είναι σοβαρό κίνητρο για μεγαλύτερη προσέλευση. Εάν η Πολιτεία προσφέρει στους αποφοίτους της Σχολής δάνεια για αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού και δωρεάν χρήση γης (κλήρο) η προσέλευση θα είναι αθρόα. Εάν καταφέρει και πάρει χαρακτηριστικά η Σχολή και η Σχολική Ζωή **«κολλεγίου»** τότε θα πέσουν πάνω της τα μάτια και όλης, ελληνικής και ξένης, εκπαιδευτικής κοινότητας και των γονιών.

δ) Η ιδανική λοιπόν λύση για την Γεωργική Σχολή στην Ηπειρο είναι η ίδρυσή της και λειτουργία της στην Κόνιτσα.

νιτσα στις εγκαταστάσεις της Αναγνωστοπούλειας Γεωργικής Σχολής, χάριν της Σχολής που θα ιδρυθεί, των σκοπών της και των στόχων της, της περιοχής μας, της Ηπείρου και όλης της Ελλάδας και ίσως και των Βαλκανίων. Η πρόταση αυτή εκ μέρους μας, προϋποθέτει την ομόφωνη γνώμη της Διοίκησης του εδρεύοντος στην Βοστώνη Ιδρύματος με την ονομασία «Σχολές Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου», ιδιοκτήτου των ακινήτων στην Κόνιτσα, και την μετά ταύτα γραπτή συμφωνία, για την επίτευξη του εγχειρήματος, με το Ελληνικό Δημόσιο ή την Περιφέρεια Ηπείρου κλπ. Η άποψή μας είναι ότι από την πλευρά του Δημοσίου θα υιοθετηθεί ευχαρίστως αυτή η πρόταση. Αν οι υπεύθυνοι ξοδέψουν λίγο χρόνο και μελετήσουν την προσφορά της Αναγνωστοπούλειας Γεωργικής Σχολής προπολεμικά και μεταπολεμικά στην χώρα μας κλπ θα ενθουσιαστούν με την πρότασή μας. Άρα απομένει η συζήτηση του θέματος μεταξύ των εμπλεκομένων πλευρών **με πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής Κόνιτσας και των κοινωνικών φορέων του τόπου μας**. Εάν γίνει το Αγροτικό Τεχνολογικό Λύκειο στην Κόνιτσα «επικαιροποιείται» και η ανάγκη για την αλλαγή του τρόπου άρδευσης στον κάμπο Κόνιτσας. Στις νέες συνθήκες όλος ο κάμπος μας μπορεί να γίνει κήπος, περιβόλι και χωράφι της Γεωργικής Σχολής.

Σε περίπτωση που υπάρχει άρνηση ή αδυναμία από την πλευρά του Ιδρύ-

ματος του αιμνήστου Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου, πράγμα που απευχόμαστε, και πάλι δεν πρέπει να χαθεί η ευκαιρία για την Κόνιτσα. Διαθέτει τις εγκαταστάσεις της κάποτε Σχολής Δημοτικής Αστυνομίας, που προβλέπεται να επεκταθούν με την ανέγερση αιθουσών κλπ. χώρων και είναι έτοιμα τα σχέδια και υπάρχουν χρήματα γι' αυτό τον σκοπό στο ταμείο του Δήμου μας. Επίσης υπάρχει και η υπό επισκευή Μαθητική Εστία. Για αγροτικές εκτάσεις μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, δανειζόμενοι, μισθώνοντες κλπ τις εκτάσεις της Αναγνωστοπούλειας Γεωργικής Σχολής, και οπωσδήποτε τις εκτάσεις του «Κρατικού κτήματος» του κάποτε δασικού φυτωρίου κλπ δημόσιες εκτάσεις.

ε. Η ψήφιση του νόμου και η έκδοση μετέπειτα του προεδρικού διατάγματος για την ίδρυση και λειτουργία του **Δημόσιου Αγροτικού Τεχνολογικού Λυκείου Ηπείρου (ή και περισσότερων του ενός)** θα είναι συντομότερες. Η μάχη πρέπει να αρχίσει αμέσως. Μάχη που δεν δίνεται είναι χαμένη, μάχη που δίνεται μπορεί να χαθεί αλλά μπορεί και να κερδηθεί, και στην προκειμένη περίπτωση τα όπλα που διαθέτουμε είναι πολλά, σύγχρονα και βαρέως τύπου.

Για την Κόνιτσα, τώρα.

Με αγωνία για τον τόπο μας και την
Ελλάδα

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΤΖΟΣ**

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ –ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ**

Αναγνωρισμένο Σωματείο

Έδρα: Κόνιτσα

Κόνιτσα 23-2-2012

Προς:

Όλες τις Κονιτσιώτισσες και όλους τους Κονιτσιώτες

Κοινοποιείται:

Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Αθήνα

Περιφερειάρχη Ηπείρου, Ιωάννινα

Βουλευτές Νομού Ιωαννίνων, Ιωάννινα

Δήμαρχο Κόνιτσας, Κόνιτσα

Τοπικό Τύπο

Είμαστε στην πολύ ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε ότι ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων γνωστοποίησε σήμερα στους Βουλευτές του νομού μου ότι το έργο **«Αλλαγή του τρόπου άρδευσης του κάμπου Κόνιτσας»** προϋπολογισμού δαπάνης 16.400.000 ευρώ εντάχθηκε οριστικά στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα **«Αλέξανδρος Μπαλνιτζής»** και **η δημοπράτηση της κατασκευής του έργου θα γίνει τον Απρίλιο 2012.**

Η κατασκευή του Μεγάλου Έργου θα έχει από την έναρξη των εργασιών μέγιστες ωφέλειες για την αγροτοκτηνοτροφική περιοχή μας, για την τοπική μας οικονομία, για τον Κονιτσιώτικο Λαό.

Ευχαριστούμε: τον Περιφερειάρχη Ηπείρου Αλέκο Καχριμάνη διότι υιοθέτησε την πρόταση των αγροτών της Κόνιτσας και συνέταξε ως Νομάρχης Ιωαννίνων την μελέτη του έργου, τους Βουλευτές του νομού μας που τους είχαμε τους τελευταίους μήνες δίπλα μας στην μάχη του Σωματείου μας για την ένταξη και κατασκευή του έργου, τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τους υπηρεσιακούς παράγοντες για την κατανόηση του μεγάλου θέματος και την σωστή απόφασή τους.

Συμπεραίνουμε μετά τον πείσμονα αγώνα μας ότι και σήμερα, μέσα στην μεγαλύτερη μεταπολεμική οικονομική κρίση, ότι από μας εξαρτάται η πορεία του τόπου μας. Με όνειρο και ρεαλισμό μπορούμε να αλλάξουμε την τύχη μας.

**Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΤΖΟΣ**

Ο Τάμος Τα παλιά χρόνια στη Βούρμπιανη

Του Κων. Τέρτση
Εμπειροτέχνη από τη Βούρμπιανη

« Ξύπνα μπιρμπιλομάτα μου, κι ήρθα στο μαχαλά σου.....»

Από την προηγούμενη Κυριακή άρχιζε η προετοιμασία του γάμου. Τα κορίτσια ετοιμάζανε τα προικιά. Η νύφη δεν έβγαινε από το σπίτι, ζούσε σε κατάσταση περισυλλογής.

Τη Δευτέρα και την Τρίτη, κόβανε ξύλα του γαμπρού, περί τα τριάντα φορτώματα. Πήγαιναν όλα τα κορίτσια στο δάσος, κι όταν γυρίζανε τους κάνανε τραπέζι, κρέας από γίδα ή προβατίνα. Την Πέμπτη ζεματίζανε τα ρεβίθια, για τις κουλούρες και τα ψωμιά. Την Παρασκευή πήγαιναν τις κουλούρες στο Νούνιο, στον Μπράτιμο (Βλάμη), στον ιερέα και στο σόι του γαμπρού, τις πήγαινε μια γυναίκα με δύο παιδιά. Έπαιρναν μαζί μια κόφρα με κρασί και δεμένο βασιλικό και έλεγαν. Να κοπιάσετε να στεφανώσετε κουμπάρε, μπράτιμε το γιο μας.

Από το γαμπρό πήγαιναν για τη νύφη κουλούρα και τα δώρα· πηγαίνανε 5-7 άτομα, στα οποία κάνανε τραπέζι. Η νύφη τους κρεμούσε στον ώμο τσουράπια με κουφέτα και βασιλικό μέσα. Το Σάββατο το πρωί σφάζανε τα σφαχτά και ζύνανε τους πτσάδες. Τα απόγευμα δυο παιδιά από το γαμπρό και από τη νύφη, γύριζαν το χωριό με τις κόφρες με κρασί και έλεγαν, να κοπιάσουν να πάρουν νερό, για τη νύφη και το γαμπρό, ξεχωριστά για τους δυο, να φτιάξουν την κουλούρα του γαμπρού και της νύφης. Όλοι οι συγγενείς έρχονταν το Σάββατο και ξεκινούσαν και τα δυο συμπθερικά, με το γαμπρό μπροστά και πήγαιναν στη βρύση, όταν ήταν και ο γαμπρός και η νύφη στον ίδιο Μαχαλά, αν ήταν σε άλλο Μαχαλά πήγαιναν χώρια.

Τη νύχτα στις 11η ώρα το βράδυ και όταν έφταναν στην βρύση έλεγαν το τραγούδι με τα όργανα μαζί.

Βρυσούλα βρυσοκάναλη, δος μας νερό για το γαμπρό.

Κι' αν έρθει η νύφη για νερό, να μην της δώσετε.

Πολύ να την ξετάζετε.....

Τα γκιούμια τα κρατούσαν παιδιά, που να είχαν και τους δυο γονείς. Επιστρέφοντας στα σπίτια με τραγούδια, οικοκυρές κερνούσαν κρασί με κόφρες και μαστραπάδες και φτιάχνουν την κουλούρα και στα δύο σπίτια. Στο μεγάλο δωμάτιο και στο κέντρο τουωματίου, έφερναν το πλαστήρι, τη σήτα, το αλεύρι, το αλάτι και το προζύμι και ό,τι άλλο χρειάζονταν. Στο ζυμάρι της κουλούρας κερνούσαν χρήματα, πρώτα ο πατέρας και η Μάνα και ύστερα τα αδέρφια, τα ξαδέρφια και το σόι όλο και στον καθένα που κερνούσε, τραγουδούσαν.

Κέρνα Πατέρα κέρνα το κανίσι.
Κέρνα Μάνα κέρνα το κανίσι.
Κέρνα αδελφέ, ξάδελφε.....

Τα χρήματα τα παίρνανε εκείνες που ζύμωναν την κουλούρα, αδελφές, νύφες, ξάδελφες. Την κουλούρα την ψήνανε την άλλη μέρα και τη μοιράζανε μισή στους συγγενείς του γαμπρού και μισή στους συγγενείς της νύφης. Τη λιάνιζαν στον τρουβά και τη μοιράζανε την ώρα που γίνονταν τα στέφανα, ο Μπράτιμος και η Μπρατίμισσα. Το τραγούδι αυτό το τραγουδούσαν, το Σάββατο το βράδυ, όταν ζύμωναν την κουλούρα.

Ζύμωνε Μάικω μ' ζύμωνε, του γιου μας το κανίσι.
Με γέλια βάνει το θερμό, με γέλια το ζυμώνει,
και με τα χαρχαλίσματα, ζυμώνει ξεζυμώνει.

Το τραγούδι αυτό λέγεται, στα καλέσματα της νύφης την Παρασκευή. Λάμπ' ο ήλιος λάμπει στην Ανατολή.

Λάμπει και μια κόρη, σε καινούρια αυλή.
Μπαίν' ο ξένος βγαίνει, δεν μπορ' να τη δει.
Σύρε ξένε μ' σύρε στο καλό και στο γυρισμό
σου, γύρνα κι' απ' εδώ. Έμπα στο μπαχτσιέ
μου και στον κήπο μου. Μάσε τσιντζιφύλλι κι'
αγιομάραντο. Δώστα της αγάπης να μυρίζετε.

Εψές με το φεγγάρι,
σήμερα μεσ' το πηγάδι.
Είδα μιά μαυρομάτα,
ξανθιά γαλανομάτα και
θέλω να την πάρω.
Όσο να κόψω ρούχα και
όσο να της τα ράψω,
πήγαν και μου την πήραν.
Καλότυχος ο ξένος,
με την καλή που πήρε,
και με τη μαυρομάτα.

Το τραγούδι αυτό είναι του τραπεζιού.
Χαριτωμένη συντροφιά,
μου λέει να τραγουδήσω.

Κι εγώ τους λέγω δεν μπορώ,
τραγούδια δεν ηξεύρω.
Για φέρτε μου παλιό κρασί,
να πιώ και να μεθύσω.
Να πώ τραγούδια θλιβερά
και παραπονεμένα.
Χωρίζει η Μάνα το παιδί,
και το παιδί τη Μάνα.
Χωρίζονται τα' αντρόγυνα,
τα πολυαγαπημένα.
Στον τόπο που χωρίζονται,
χορτάρι δεν φυτρώνει.
Κι' αν θα φυτρώσει ένα κλωνί,
κι αυτό μαραγκιασμένο.
Τρων τα λάφια και ψοφούν,
τ' αγρίμια κι ημερεύουν.

Το τραγούδι αυτό λέγεται στο τραπέζι και τα ντολιά.
Μ' τούτη την ασημόκουπα,
θέλω να πιώ πέντ' έξι.
Κι αν δε μεθύσω κόρη μου,
κέρναμε όσο να φέξει.
Εγώ να πίνω το κρασί,
κι εσύ να λάμπεις μέσα.
Βάλε κρασί στο μαστραπά,
και βάλτο στον αέρα.
Κι' αν δεν το πιώ την Κυριακή,
το πίνω τη Δευτέρα.

Την Κυριακή του γάμου.

Ο γάμος γινότανε πάντα Κυριακή, γιατί τότε ευκαιρούσαν από τις αγροτικές εργασίες οι χωριανοί και φορούσαν τα γιορτινά ρούχα. Μετά τον εκκλησιασμό, τα παιδιά με μια κόφα κρασί, προσκαλούσαν όλο το χωριό, να πάρουν τη νύφη. Κοπιάστε να πάρουμε τη νύφη, έλεγαν οι μεν. Κοπιάστε να ξεπροβοδίσουμε τη νύφη, έλεγαν οι δε.

Όταν όλοι μαζεύονταν στο σπίτι του γαμπρού, ξεκινούσαν για τον μπράτιμο, με τα όργανα στις 11 το πρωί. Μετά πήγαιναν στον κουμπάρο και τέλος πήγαιναν πάντα με τα όργανα, για να πάρουν νερό, για να λουστεί ο γαμπρός και τραγουδούσαν το:

«Βρυσούλα βρυσοκάγκλη, δώσ' μας νερό για το γαμπρό». Επιστρέφοντας στο σπίτι ο Μπράτιμος, που έκανε κουμάντο για όλα τα της τελετής, έλουμε το γαμπρό και η Μπρατίμιτσα, του έριχνε με ένα μαστραπά και όλοι τραγουδούσαν:

Γαμπρέ μ' τι Μάνα σ' έκανε, κι' εισ' άσπρος σαν το γάλα.
Η Μάνα μ' ήταν πέρδικα, κι ο αφέντης περιστέρι.
Λούζεται το αρχοντόπουλο, σ' ένα χρυσό λιγέρι.
Ο Μπράτιμος τον έλουμε, Μπρατίμιτσα του τό' λεγε.
Γαμπρέ μ' τι Μάνα σ' έκανε, που είσαι άσπρος σαν το γάλα;
Η Μάνα μ' ήταν πέρδικα, κι αφέντης περιστέρι.
Κι η φιάσκα που με φάσκιωναν, χρυσή μαλαματένια.

Όσον αφορά το λούσιμο της νύφης, αυτή λουζότανε μόνη της κι' άλλαζε τα νυφιάτικα. Όταν καμάρωνε, της τραγουδούσαν παραπονιάρικα τραγούδια, όπως αυτό:

Όλοι μ' έδιωχναν και όλοι φεύγα μου λέγαν.
Ως κι η Μάνα μου κι αυτή φεύγα μου λέει.
Ως κι ο αφέντης μου, κι' αυτός φεύγα μου λέει.
Φεύγω κλαίγοντας φεύγω παραπατώντας.....

Μετά το λούσιμο του γαμπρού, πάνε να πάρουν τη νύφη. Μπροστά πήγαινε ο σχαριάτης, σαν αγγελιοφόρος έφιππος, με κόφα κρασί και βασιλικό δεμένο. Άλλαζε την κόφα με τους συγγενείς της νύφης. Ο σχαριάτης παλιότερα φορούσε φουσανέλα με φέσι και πεσλιά.

Οι συμπέθεροι μόλις φθάνανε στο σπίτι της νύφης, αλλάζανε λουλούδια και μερικοί έδιναν κοτσιάνια από κολοκύθες για να γελάνε. Επίσης εκεί κερνούσαν τους συμπεθέρους κρασί και μεζέδες. Η Μπρατίμιτσα, μαζί με την κουλούρα που είχε, έφερνε και τα νυφιάτικα παπούτσια και ό,τι άλλα δώρα από το γαμπρό. Μόλις φθάνανε στο σπίτι, κάνανε τις αρραβώνες με τον παπά. Παλιότερα γινόντανε πολλούς μήνες προτού από το γάμο, πάλι με παπά. Σήμερα γίνονται στο ναό, την ώρα του γάμου. Ο Μπράτιμος φορούσε τα παπούτσια της νύφης. Μετά εξέταζε την προίκα της νύφης, κι' αν έλειπε κάτι το ζητούσε. Όταν τελείωνε ο αρραβώνας, ο Μπράτιμος διέταζε, να φορτώσουν την προίκα γρήγορα. Μετά τα προικιά ξεκινούσαν όλοι μαζί για το ναό για τα στέφανα. Η στιγμή της αναχώρησης της νύφης ήταν συγκινητική, με το τραγούδι: «Όλοι μ' έδιωχναν και όλοι φεύγα μου λέγαν» Στο ξεκίνημα σπάζανε το μαστραπά, που είχε μέσα ένα σταυρό και νερό. Αυτό γινότανε και στού γαμπρού το σπίτι και στις νύφης, Μπροστά ο γαμπρός με το σόι του και πίσω η νύφη, χωρίς ν'

ανταμώνουνε. Ο Μπράτιμος μ' ένα μαντίλι δεμένο από το ζωνάρι της νύφης την σέρνει.

Μετά τη στέψη κερνιούνται όλοι, από τους Μπράτιμους, από την κουλούρα του γαμπρού, της οποίας τα κομματάκια τα μέλωναν από ένα δοχείο με μέλι.

Στη συνέχεια με τα βιολιά, που τάραζαν το χωριό, τραβούσαν κατ' ευθείαν για το σπίτι του γαμπρού. Μπροστά ήταν το παιδί με το μπαργιάκι, το οποίο ήταν μια σημαία με βασιλικό. Μόνο στο γάμο οι υπόδουλοι φανέρωναν τη σημαία στους τούρκους, σαν δήθεν έθιμο του γάμου. Στην εξώπορτα περίμενε η πεθερά τη νύφη. Οι πεθερές δεν πηγαίνανε στα στέφανα. Η νύφη πετούσε ένα μήλο με δραχμές. Οι συμπέθεροι τραγουδούσαν.

Έβγα πεθερά στη σκάλα, με το μέλι με το γάλα. Με το μαστραπά στο χέρι, να δεχτείς την πέρδικα. Στο κεφαλόσκαλο η νύφη, σπάζει ένα πιάτο, ή χύνει νερό. Παλαιότερα η πεθερά προσέφερε στη νύφη μέλι, σύμβολο αρμονικής συμβίωσης. Η πεθερά κερνάει τη νύφη ένα φλουρί, που το 'χει στα χείλη και το παίρνει η νύφη στο στόμα της και της φιλάει το χέρι. Εν συνεχεία στην εξώπορτα της αυλής γυρίζουν ένα αγόρι στα κεφάλια και των δυο νεονύφων χωριστά, τρεις φορές μαζί με τις τουλούπες, άσπρο μαλλί και δυο ψωμιά και κρασί. Η νύφη θα δώσει στο παιδί τσουράπια, που έχουν μέσα ένα μήλο, δραχμές, ζαχαρικά και βασιλικό. Εννοείται πως αυτά τα κρατούν οι συγκενείς της νύφης και τα προσφέρει η νύφη. Μετά μπαίνουν στο σπίτι και κερνιούνται όλοι. Ο κουμπάρος και η κουμπάρα μοιράζανε κομματάκια λειτουργιά με μέλι σε όλους. Τέλος τραβούσαν για το χορό στην αυλή του σπιτιού. Ο Κουμπάρος χόρευε πρώτος. Μετά η Κουμπάρα, ο βλάμης. Η νύφη χόρευε τη γκάιπα στα τρία, με αργό ρυθμό. Ο χορός κρατούσε μέχρι τις 7 με 8 το απόγευμα. Μετά διαλυότανε για δυο ώρες να ξεκουραστούν και το βράδυ αντάμωναν οι καλεσμένοι, που ήταν με δείπνο στο τραπέζι.

Το τραπέζι το βράδυ στο σπίτι του γαμπρού:

Οι καλεσμένοι φέρνανε κανίσι. Δηλαδή σε ένα καλάθι είχαν κρασί, κλωστό μπουρέκι, έναν κόκορα, ψωμί ρεβίθι. Παλιά δεν ερχόταν στο τραπέζι, από νωρίς το σόι της νύφης. Έρχονταν κατά τις 12 η ώρα το βράδυ. Τώρα όμως έρχονται όλοι μαζί οι λαγκιτάδες. Τα φαγητά στο τραπέζι ήταν ο καβρομάς, κρέας με πράσο ή πατάτες, ψητά και στο τέλος κλωστά. Οι μπάμπες στο τραπέζι, δεν αφήνανε τη νύφη να φάει πολύ, για να μη σχολιάσουν, πως θα φάει και την πεθερά της. Γι' αυτό της βάζανε και έτρωγε ενωρίτερα κρυφά, για να μη μείνει νηστική. Δεν έτρωγε δε το φαγητό του γαμπρού, για να μην φάει την πεθερά. Έτρωγε όμως τα μεσάνυχτα, από τα κανίσια των συγγενών της. Μετά το φαγητό και κατά τις 12 ώρα τα μεσάνυχτα, έρχονταν τα βιολιά και άρχιζαν τα νομπέτια και τα ντολιά. Η λέξη αυτή θα πεί εντολή που δίνει ο κουμπάρος, που λεγόταν και ντολίπασας, για να αρχίσουν τα ντολιά. Ο κουμπάρος άρχιζε λέγοντας: Κύριοι συμπέθεροι, τώρα θα αρχίσουν τα ντολιά. Θα τα πείτε όλοι

όπως θα σας υποδείξω. Όποιος κάνει λάθος, θα τιμωρείται με άλλα τρία ποτήρια κρασί, κι' αν κάνει και τρίτο λάθος, θα τιμωρείται με άλλα τρία να τα πιεί. Κάθε κρασί συνοδεύονταν με μια ευχή, αρχής γενομένης από τους νεόνυμφους, γονείς, αδέρφια, κουμπάρους βλάμη. Έλεγε ο κουμπάρος στην πρόποση: Το πρώτο το κρασάκι, το πίνω εις υγείαν των νεονύφων. Να ζήσουν να γεράσουν και να ασπρίσουν σαν τα ψηλά χιονισμένα βουνά. Το δεύτερο κρασάκι το πίνω, εις υγεία των γονέων των νεονύφων, να ζήσουν, να προκόψουν τα παιδιά τους και με καλούς κληρονόμους και σε άλλα να χαρούμε. Όποιος συμπέθερος έκανε επίτηδες λάθος στα ντολιά, δικάζονταν από τον ντολίπασα με άλλα τρία ποτήρια κρασί. Όσοι πάλι δεν ζητούσαν άδεια για να πουν τα ντολιά με τη σειρά τους, δικάζονταν κι αυτοί. Σε κάθε ποτήρι που έπιναν, οι συμπέθεροι έλεγαν και το τραγούδι της αρεσκείας τους, συνοδευόμενο με τα βιολιά. Ο Νουνός έλεγε και πολλά αστεία και οι άλλοι τραγουδούσαν. Το πίνει ο Νούνος το κρασί το πίνει και στράγγα δεν αφήνει. Παράλειψα να πώ πως πρίν αρχίσουν τα ντολιά, οι συμπέθεροι αρχίζανε τα τραγούδια, χωρίς όργανα. Πρώτα άρχιζαν οι συμπέθεροι του γαμπρού και μετά της νύφης. Οι μεν αρχίζουσε με το τραγούδι:

Φίλοι μ' γι' δεν τρώτε, για δεν πίνετε.
Μήνα τα φαγητά μας δεν σας άρεσαν.
Μήνα το κρασί δεν σας άρεσε;
Έχουμε καλούς γειτόνους και τ' αλλάζουμε.

Οι δε άλλοι συμπέθεροι απαντούσαν:

Δεν ήρθαμαν για φαΐ για πιά συμπέθεροι,
Κι' ούτε για το κρασί σας.
Μας είπαν γάμος γίνεται, κ' ήρθαμαν να ευχηθούμε.
Να μας προκόψουν τα παιδιά και σ' άλλα να χαρούμε.

Ο γάμος τελείωνε την Δευτέρα, αφού πάνε τον Νούνο και Βλάμη στα σπίτια τους, με τα όργανα και τους έλεγαν το τραγούδι:

Λάμπ' ο ήλιος λάμπουν τ' άστρα,
λάμπ' κι ο νούνος ο δικός μας.
Στο καλό καλέ μου νούν,
στο καλό και τιμημέν.
Να σου ζουν τ' αναδεχτούρια,
να σου ζουν να σου προκόβουν,
και με λάδι να χαρούμε.
Κάτσε νούνε και μη φεύγεις.
Σούχω πέρδικα ψημένη,

και (κριάρια) σουβλισμένα.

Το απόγευμα της Δευτέρας, πήγαιναν η Μάνα της νύφης με λίγους συγγενείς και με λαγγίτες, να ευχηθούν στο γαμπρό, γιατί δεν πήγαινε το βράδυ στο τραπέζι η Μάνα. Την Τετάρτη το πρωί η νύφη, έπαιρνε δυο αγόρια όχι ορφανά και με το γκιούμι δεμένο σταυρό και με τις κάνουρες με τα φλουριά πήγαινε στη βρύση για νερό και ενώ τα παιδιά εύχονταν, η νύφη τους έριχνε παράδες, στη μικρή στέρνα της βρύσης, που πότιζαν τα ζώα. Επιστρέφοντας στο σπίτι, ο γαμπρός και τα πεθερικά, κερνούσαν τα παιδιά. Την Δευτέρα, την Τρίτη και την Τετάρτη, οι νιόνυμφοι ξεκουράζονταν. Η νύφη δεν πήγαινε στους γονείς της, ούτε και ο γαμπρός, αλλά περίμεναν την Πέμπτη το βράδυ, που θα γίνονταν τα πιστρόφια. Δηλαδή το τραπέζι που γινότανε τώρα, στα πεθερικά του γαμπρού. Ακολουθούσαν η ίδια διαδικασία, όπως και την Κυριακή το βράδυ στο σπίτι του γαμπρού, με κανίσια, όργανα, ντολιά κλπ. Φεύγοντας από τα πιστρόφια το πρωί, οι νιόνυμφοι παίρνανε έναν κόκορα και μια κότα. Ο γάμος στο χωριό λεγόταν και χαρά, διότι όλοι θα έβρισκαν διέξοδο, από τις πίκρες και τα βάσανα, με τους χορούς και τα τραγούδια, που πολλές φορές ήταν και πονεμένα. Ότι η νύφη θα έφευγε, από το σπίτι και το μαχαλά, αυτό δημιουργούσε συγκίνηση, με τα ειδικά τραγούδια. Πολύ περισσότερο δε, όταν πήγαιναν σε ξένο χωριό. Επειδή δεν είναι δυνατόν να γραφούν όλα τα τραγούδια του γάμου, γι' αυτό αναφέρω μερικά από αυτά.

Το Σαββατόβραδο όταν ετοιμάζουν το γαμπρό για να πάρουν το νερό:

*Προς πού κίνησαν το δρόμο,
το στενό το μονοπάτι.*

*Βρίσκω μια μηλιά στο δρόμο,
με τα μήλα φορτωμένη.*

*Σκύφτω παίρνω ένα μήλο,
και η μηλιά μ' αντιλοήθηκε.*

*Μην το πάρεις μην τ' αφήσεις,
μην τ' αγουροκαθαρίσεις.*

*Ένα, αυτό το μήλο έχω,
μ' ασχημαίνει το κλωνάρι.*

Όταν ο Μπράτιμος δίνει τα παπούτσια της νύφης:

*Μπράτιμε κυρ' Μπράτιμε,
τ' είν' τα παπούτσια πούφερες.*

Της νύφης δεν της άρεσαν.

*Για πέστε της να καρτερεί,
όσο να πάω και όσο νάρθω.*

Λέγεται στο ξεκίνημα της νύφης από το σπίτι της:

- Αφήνω γεια πατέρα μου.
- Τσιούπρα μου σύρε στο καλό, και να προκόψετε τα δυό.
- Αφήνω γεια Μανούλα μου.
- Τσιούπρα μου σύρε στο καλό, και να προκόψετε τα δυό.
- Αφήνω γεια γειτόνισσες,
και σείς γειτονοπούλες μου.
Τώρα που βγήκα στην αυλή,
γονήδες δόμτε την ευχή.
Κι'εγώ πάνω στο σπίτι μου,
μαζί με ταιστεράκι μου.
- Τσιούπρα μου σύρε στο καλό,
και να προκόψετε τα δυό.

Λέγεται στο δρόμο, που πηγαίνουν στη βρύση για νερό:

Μεσ' την Άγια Παρασκευή,
κοιμάται η κόρη μοναχή.
Κοιμάται κι ονειρεύεται,
και γλέπει πως παντρεύεται.
Και πως αρραβωνίζεται και
το πρωί σηκώνεται.
Παίρνει νερό και νίβεται,
σαπούνι σαπουνίζεται,

Λέγεται στο δρόμο που πηγαίνουν στη βρύση για νερό:

Κατά στο δαφνοπόταμο εκεί είν' οι δάφνες οι πολλές. Οι δάφνες κ' οι γαρουφα-
λές κ' εκεί περνούν συμπέθεροι. Συμπέθεροι που πάνετε; Νύφη πάμε να πάρουμε.
Κι όσα χωριά κι αν διάβετε, κανένα μην πατήσετε. Μόνο της νύφης το χωριό, πατήστε
το κουρσέψτετο.

Λέγεται στα ντολιά:

Τούτο το κρασάκι το γλυκό, είναι μες το ποτήρι.
Κορίτσια το πατούσανε, μέσα στο πατητήρι.
Για πιες το Σούλα μ' νιούτσικε, με το στριφτό μουστάκι,
Να σε 'χα στις αγκάλες μου με το πουκαμισάκι.
Δωσ' του μια να πάει κάτω, για να βρεί η κορφή τον πάτο.
Λέγεται στα ντολιά:

Ξύπνα μπιρμπιλομάτα μου, κι ήρθα στη γειτονιά σου.
Χρυσές πλεξούδες σούφερα, να βάλεις στα μαλλιά σου.

Κι αν ήρθες καλώς όρισες, κι ας έκανες και κόπο.
Έρθες και μας ομόρφυνες, τον άσημο τον τόπο.

Λέγεται στα ντολιά:

Νίτσα Νίτσα περγουλίτσα, κάνεις τα σταφύλια μαύρα.

Το κρασί πικρό φαρμάκι, να το πιουν τα παλικάρια,

Να σκανιάζουν τα κορίτσια.

Ασημένια μ' αλυσίδα, έχω μέρες Νίτσα μ' που δε σ' είδα.

Έχω μέρες και βδομάδες, που δε σου είδα νοστιμάδες.

Πέρασ' ένα καλοκαίρι και δε μου έστειλες χαμπέρι.

Τι χαμπέρι να σου στείλω, πόπιασα καινούριο φίλο.

Από την πόλη στο Σαλονίκη Πασάς εβγήκε να κυνηγήσει.

Να κυνηγήσει λαγούς κι αλάφια. Δεν κυνηγάει λαγούς και λάφια,

Μον' κυνηγάει τα μαύρα μάτια

Μαύρα μου μάτια και πλανεμένα το πώς κοιμάστε χωρίς εμένα.

Μαύρα μου μάτια κόκκινα, έβγα κυρά μου στο παραθύρι.

Να ιδείς τον ήλιο και το φεγγάρι, να ιδείς το νέο που θα σε πάρει.

Γαϊτάνι πλέκω κι δεν αδειάζω, σαν τ' αποπλεξω σε κουβεντιάζω.

Του τραπεζιού.

Μες τον Αϊλιά στον πλάτανο,

Μες τις κρυγιό βρυσούλες,

Είχαν οι κλέφτες σύναξη,

Ν' εκεί 'ταν μαζεμένοι.

Είχαν αρνάκια πούψεναν,

Κριάρια σουβλισμένα

Είχαν κι ένα κλεφτόπουλο,

Τους κέρναγε και πίναν.

Ο πρώτος πίνει με γυαλί,

Κι ο δεύτερος με κούπα,

Κι ο τρίτος ο καλύτερος,

με μαστραπά γυαλένιο.

Λέγεται από τη νύφη στα πιστρόφια:

Όλοι με διώχναν, κι όλοι φεύγα μου λένε.

Ως κι Μάνα μου κι αυτή, φεύγα μου λέει.

Ως κι αφέντης μου κι αυτός, φεύγα μου λέει.

Φεύγω κλαίγοντας, φεύγω παραπονιούντας.

Παίρν' ένα στρατί, στρατί και μονοπάτι.

Βρίσκω ένα δεντρί, ψηλό σαν κυπαρίσσι.

Δέξουμε δεντρί, καλοκαϊτερεσέμε,

για να ξαπλωθώ, λίγο ύπνο να πάρω.

Γιά οι κλώνοι μου και ρίζε τα' άρματά σου.

Γιά κι οι ρίζες μου, να δέσεις τ' άλογο σου.

Γιά κι ο ίσκιος μου να στρώσεις να πλαγιάσεις,

και σαν σπκωθείς, το νοίκι να πλερώσεις.

Μια σταλιά νερό, στις ρίζες μου να ρίξεις.

Του τραπεζιού:

Σαράντα πέντε Κυριακές, κι εξήντα δυο Δευτέρες,

δεν είδα την αγάπη μου, την κορ' οπ' αγαπούσα.

Μια Κυριακίτσα το πρωί, την είδα στολισμένη και

στο χορό που χόρευε, με τ' άλλα τα κορίτσια.

Μ' ένα μαντήλι στο λαιμό, με τέσσερα στα χέρια,

και με το μάτι της πατώ και με τα χείλ' της λέω.

Πού ήσουν εφές, πού ήσουν προψές, το πού θα είσαι βράδυ.

Εφές ήμουν στη μάνα μου, προψές στην αδελφή μου,

κι' απόψες σταίταιράκι μου, ώσπου να δώσ' ο ήλιος.

Του τραπεζιού:

– Λενίτσα μου τον άντρα σου, πάνουν να τον κρεμάσουν.

– Στη μπίσπη σου Γιωργάκη μου, σύρε να τον γλιτώσεις.

– Το τι μου τάξεις Λέγκω μου, κι' αν πάω και τον γλιτώσω.

– Το Μάν θα πας για πέρδικες, θαρθώ κι εγώ κοντά σου.

Θα σέρω το ντουφέκι σου και τα λαμπρά άρματά σου.

– Λέγκω μου κι αν πεινάσουμε, το τι ψωμί θα φάμε.

– Το χνώτο σου το χνώτο μου, ζεστό ψωμί θα φάμε.

– Λέγκω μου κι αν διψάσομε το τι νερό θα πιούμε.

– Το δάκρυ σου το δάκρυ μου, κρύγιο νερό θα πιούμε.

Το πλοίο - θρύλος του πολεμικού ναυτικού ΘΩΡΗΚΤΟ «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ» ... με τα 100 χρόνια ιστορίας

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Στις 16 Μαΐου 2011 συμπληρώθηκαν 100 χρόνια απ' την ανύψωση της γαλανόλευκης σημαίας στο πλοίο-θρύλος του πολεμικού μας ναυτικού, που έχει - όπως το κάθε τι - τη δική του ιστορία.

Το θωρηκτό κατελκύστηκε στις 12 Μαρτίου του 1910 και στον Πειραιά κατέπλευσε την 1η Σεπτεμβρίου του 1911.

Με την ανατολή του 20αίωνα πολλά δεδομένα άλλαζαν τόσο για την Ελλάδα, όσο και για όλο τον κόσμο. Η πατρίδα μας δεν είχε ολοκληρώσει την απελευθέρωση των βορείων γεωγραφικών της τμημάτων και ούτε βέβαια το νησιωτικό της χώρο - πλην της Επτανήσου. Πίσω της είχε αφήσει τη «ντροπή» του ατυχούς πολέμου του 1897 και όλοι πίστευαν πως κάτι το νέο και το συνταρακτικό θα γεννιόταν. Ένας ενδεχόμενος πόλεμος με τη γείτονα Τουρκία, η οποία εξακολουθούσε να 'χει κάτω από τυραννικό ζυγό αρκετά τμήματα του Ελλαδικού χώρου απαιτούσε αν μη τι άλλο εκσυγχρονισμό του ελληνικού στόλου γιατί πολλά θα συνέβαιναν στη θάλασσα του Αιγαίου.

Για το λόγο αυτό η τότε κυβέρνηση Μαυρομικάλη απευθύνθηκε στα ναυπηγεία Ορλάντο του Λιβόρνο της Ιταλίας, τα οποία, εκείνον τον καιρό κατα-

σκεύαζαν ένα θωρηκτό για καταδρομές, πλοίο που προοριζόταν ν' αυξήσει την πολεμική ισχύ του ιταλικού ναυτικού.

Για καλή μας τύχη - θα 'λεγε κανείς - η παραγγελία από μέρους της Ιταλίας ακυρώθηκε και η ελληνική κυβέρνηση άρπαξε την ευκαιρία δίχως καμιά καθυστέρηση. Έδωσε ως προκαταβολή και ως πρώτη δόση το 1/3 της αξίας αγοράς του πλοίου, που αντιστοιχούσε στο ποσό των 8 εκατομμυρίων δραχμών και ήταν το 20% περίπου απ' τη συνολική κληρονομιά του μεγάλου ευεργέτη απ' το Μέτσοβο, του Γεωργίου Αβέρωφ. Ο Μετσοβίτης ευεργέτης είχε προβεί απ' το 1899 σε μια γενναία χειρονομία με τη διαθήκη του, που δημοσιεύτηκε εκείνη τη χρονιά, ορίζοντας ένα ποσό πρέπει να διατεθεί για τη ναυπήγηση ενός πολεμικού πλοίου που να χρησιμοποιείται απ' τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων για την εκπαίδευση των υποψηφίων αξιωματικών που θα στελέχωναν το Πολεμικό μας Ναυτικό, εν όψει, μάλιστα, των συγκρούσεων με την Τουρκία που φαινόταν, εκείνον τον καιρό, αναπόφευκτες.

Η τότε κυβέρνηση για την απόκτηση του πλοίου, για το οποίον ο λόγος, δαπάνησε το τεράστιο ποσό των 22.300.000 δραχμών.

Το θωρακισμένο κι εύδρομο πολεμικό πλοίο «Γεώργιος Αβέρωφ» είχε μήκος 140 μέτρα, πλάτος 21 μ., βύθισμα 7μ, εκτόπισμα 10118 τον. και διέθετε 4 πυροβόλα των 23,4 εκ. 8 των 19 εκ. 14 ταχυβόλα των 7,5 εκ., 4 των 4,7 εκ. 2 αντιαεροπορικά των 7,5 εκ. 3 σωλήνες εκτόξευσης τορπιλών. Η θωράκιση του σκάφους ήταν 80-200 χιλιστ. και του καταστρώματος 50-175χιλισμ. Η δύναμη των μηχανών του ήταν 19.000 ίππων, η αρχική του ταχύτητα δοκιμών 24 κόμβοι και η ακτίνα ενέργειας 7.125 μίλια με ταχύτητα 24 κόμβων.

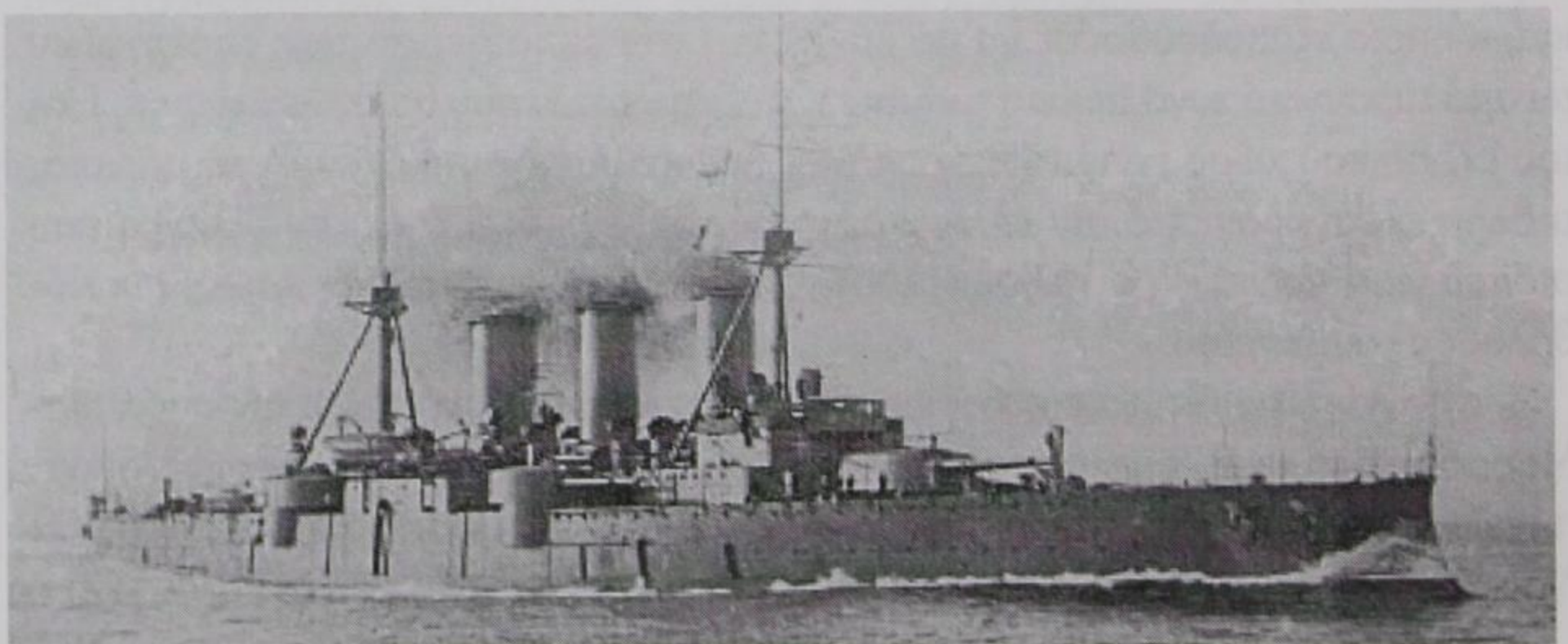
Διέθετε 22 καζάνια, τα οποία αντικαταστάθηκαν το 1925 με καινούργια και το 1926 έγινε η γενική ανακαίνιση του πλοίου, αφού προστέθηκαν και 2 αντιαεροπορικά πυροβόλα.

Το πολεμικό «Αβέρωφ» υπήρξε η ναυαρχίδα του στόλου μας κι εξασφάλισε ναυτική υπεροπλία στην περίοδο των Βαλκανικών πολέμων. Έδρασε δε, κατά τρόπο ένδοξο, στις ναυμαχίες της Έλλης και της Λήμνου. Το πλήρωμά

του αποτελούσαν 20 αξιωματικοί και 670 ναύτες. Το παρασούκλι του - που βγήκε απ' τις επιτυχίες του - ήταν «ο τυχερός μπάρμπα-Γιώργης».

Μετά την κατάληψη της Λήμνου κατέλαβε το Άγιον Όρος κι εξασφάλισε τα νησιά του Β.Α. Αιγαίου. Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο είχε συμμετοχή στη φρούρηση των Δαρδανελίων, ενώ κατά την περίοδο 1921-22 με ορμητήριο την Κωνσταντινούπολη είχε την ευθύνη περιπολιών στα παράλια του Ευξείνου Πόντου και στις 25 Μαρτίου του 1922, βομβάρδισε τη Σαμψούντα.

Στο Β΄ παγκόσμιο πόλεμο έφυγε στη μακρινή Αλεξάνδρεια και από εκεί απέπλευσε για τη Βομβάη για περιπολίες στον Ινδικό Ωκεανό. Γύρισε στις 17 Οκτωβρίου του 1944. Το 1947 συμμετείχε στον εορτασμό της απελευθέρωσης της Δωδεκανήσου. Παροπλίσθηκε το 1952. Το 1984 αποφασίσθηκε να γίνει Μουσείο. Παροπλισμένο, πρώτα ήταν στον Πόρο και σήμερα στο φαληρικό όρμο. Δέχεται πολλές επισκέψεις.

Οι Εμπορικοί Δρόμοι των Βαλκανίων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Ψδάτινοι και Χερσαίοι Δρόμοι

(Μέρος Β')

Μέσα συγκοινωνίας

Την περίοδο της τουρκοκρατίας, στο Βαλκανικό οδικό δίκτυο δεν κυριαρχεί κάποιο συγκεκριμένο μέσο μεταφοράς, καθώς η ιδιομορφία των κατά τόπους οδικών δικτύων αναγκάζει τους άμεσα ενδιαφερόμενους να δημιουργήσουν με εμπειρικό τρόπο ιδιόμορφα οχήματα που να μπορούν να ανταπεξέρθουν στις διάφορες συνθήκες. Βασικοί παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη στην επιλογή των οχημάτων και των υποζυγίων τους είναι η ομαλότητα και το πλάτος των δρόμων και φυσικά ο καιρός.

Το υποζύγιο είναι το πλέον διαδεδομένο μέσο στον Βαλκανικό χώρο. Ενδεικτικά αναφέρουμε την περιοχή της Βοσνίας, όπου το 95% των μεταφορών διεξάγεται με αυτόν τον τρόπο. Στα υποζύγια χρησιμοποιείται μια πληθώρα ζώων με κυρίαρχα τα άλογα, η μέση

δυνατότητα φόρτωσης των οποίων χρησιμοποιούνταν ως μέτρο εκτίμησης των τελωνειακών δασμών. Επίσης στις κύριες οδικές αρτηρίες έχει κανείς την δυνατότητα σε ειδικούς σταθμούς να αλλάξει τα άλογα του με νέα ώστε να συνεχίσει απρόσκοπτα το ταξίδι του. Ο ερχομός των Μωαμεθανών σημαίνει και την έλευση και χρήση της καμήλας. Αν και από περιηγητές της εποχής κρίνεται ως ακατάλληλη για το ορεινό δίκτυο της περιοχή, ωστόσο, μεγάλο πλεονέκτημά της είναι η ολιγάρκειά της σε σχέση με τις υψηλές απαιτήσεις της συντήρησης ενός αλόγου.

Η χρήση οχημάτων ως μέσο μεταφοράς είναι πολύ περιορισμένη μέχρι και τον 19ο αι. Πληροφορίες που αντλούνται κυρίως από εκθέσεις περιηγητών αναφέρουν πως όλα τα είδη οχημάτων είναι πρωτόγονης μορφής καθώς είναι ξύλινες πρόχειρες κατασκευές κακής ποιότητας. Η άμαξα, η taliga και η

καρότσα είναι τα κύρια οχήματα μεταφοράς η έλξη των οποίων γίνεται από βόδια ή άλογα. Η χρήση τους περιορίζεται μόνο στο πεδινό οδικό δίκτυο ενώ στο ορεινό επιστρατεύονται ακόμη και ανθρώπινα μέσα για τη μεταφορά των εμπορευμάτων.

Στα υδάτινα δίκτυα έχουμε

Μεταφορά πετρελαίου σε βαρέλια

διάφορους τύπους πλοίων που το καθένα εξυπηρετεί και διαφορετικές ανάγκες. Το μπρίκι, το σλέπι, το μπριγκαντίνι και η μαρτιγάνα καλύπτουν τη θαλάσσια μεταφορά αλλά και την ποτάμια όπου κυρίως συναντάμε κωπήλατα μέσα, ενώ η επιλογή τους γίνεται συνήθως με γνώμονα το βάρος και τον όγκο του εκάστοτε εμπορεύματος.

Οργάνωση του ταξιδιού

Η ανυπαρξία οργανωμένου συστήματος συγκοινωνιών αναγκάζει τον έμπορο να οργανώνει ο ίδιος το ταξίδι του. Δεν υπάρχει η δυνατότητα ανάθεσης μεταφοράς των εμπορευμάτων σε κάποιον τρίτο, έτσι αυτά μεταφέρονται πάντα από τον ίδιο τον έμπορο ή από έμπιστο αντιπρόσωπό του. Κατά συνέπεια, οι όροι μεταφορέας και έμπορος είναι σε μεγάλο βαθμό ταυτόσημοι.

Η χρήση του θαλάσσιου δικτύου γενικά αποφεύγεται διότι κρίνεται ως επισφαλής, χρονοβόρα και δαπανηρή. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος είναι ιδιαίτερα αυξημένος λόγω των πειρατών, των απρόβλεπτων καιρικών συνθηκών που επικρατούν στο Αιγαίο αλλά και της ανυπαρξίας ασφαλιστικών εταιριών για να εγγυηθούν την αποζημίωση της αξίας του εμπορεύματος σε περίπτωση καταστροφής ή απώλειάς του. Έτσι οι έμποροι επιλέγουν κυρίως χερσαίους εμπορικούς δρόμους για την μεταφορά των προϊόντων τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις αποφεύγουν να ταξιδεύουν μόνοι και για λόγους προσωπικής ασφαλείας είτε επιλέγουν να ταξιδεύουν σε κομβία, τα

γνωστά καραβάνια, ή μισθώνουν οδηγούς που τους συνοδεύουν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Ο Sturmer χρησιμοποιεί έναν αντιπροσωπευτικό όρο που αναδεικνύει την σημασία των καραβανιών αποκαλώντας τα «εμποροκρατικό στρατό» καθώς η ισχύς τους υπερβαίνει ακόμη και αυτή των τοπικών αρχόντων. Τα ναύλα που πληρώνουν οι έμποροι διαφοροποιούνται από τόπο σε τόπο καθώς υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που επηρεάζουν την διακύμανσή τους.

Σημαντικό κεφάλαιο της εμπορικής δραστηριότητας στην περίοδο αυτή αποτελεί η στέγαση και εξυπηρέτηση των Βαλκάνιων εμπόρων. Η αύξηση της κινητικότητας στο χερσαίο δίκτυο μεταφορών απαιτεί και ταυτόχρονη ανάπτυξη και βελτίωση του δικτύου εξυπηρέτησης των ταξιδιωτών με πρωταρχική ανάγκη την παροχή ασφαλούς στέγης στους εμπόρους. Τα Imaret είναι τα πρώτα καταλύματα που δημιουργούνται για το σκοπό αυτό και οι υπηρεσίες τους παρέχονται δωρεάν.

Ειδικά για τα καραβάνια, εισάγονται το 1550 δύο νέοι τύποι καταλυμάτων: τα σεράγια και τα χάνια. Πρόκειται για καταλύματα επαγγελματικού τύπου, ικανά να φιλοξενήσουν κάποιον για μεγάλο διάστημα. Χτίζονται σε κομβικά σημεία και πολλές φορές συμβάλλουν σημαντικά στην ραγδαία οικιστική ανάπτυξη μιας περιοχής. Πρόκειται για πολιτιστικά μνημεία της τότε οικονομίας που προάγουν τη βελτίωση των συνθηκών τέλεσης του εμπορικού, και όχι μόνο,

ταξιδιού αλλά και την οικονομική ανάπτυξη ολόκληρων πόλεων.

Η σταδιακή κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας συμπίπτει με την παρακμή αυτού του τύπου καταλυμάτων και την εμφάνιση νέων πιο σύγχρονων καταλυμάτων που καλύπτουν ευρύτερες ανάγκες των ταξιδιωτών και ειδικότερα των εμπόρων, τα γνωστά πανδοχεία. Κάθε ένα από αυτά συσσεύει πολυάριθμα δωμάτια, σάβλο και καταστήματα ψιλικών και διαφέρουν σε ποιότητα κατασκευής και παροχής υπηρεσιών. Ωστόσο, ακόμη και τα πανδοχεία εισέρχονται σε περίοδο παρακμής με τη σταδιακή εκβιομηχάνιση των συγκοινωνιακών μέσων και την ταυτόχρονη ερήμωση πολλών εμπορικών δρόμων.

Ο ρόλος της κεντρικής εξουσίας στην προσπάθεια βελτίωσης του συγκοινωνιακού δικτύου είναι αξιοσημείωτος μόνο για την περίοδο που αφορά τους πρώτους αιώνες της ζωής της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (δηλ. 15ος -16ος αι.) Για την οικονομική ανάπτυξη και την διαφύλαξη των εμπορικών δραστηριοτήτων δημιουργούνται νόμοι που αφορούν την αστυνόμευση των οδών, την προστασία των υποζυγίων και των εμπορικών δικαιωμάτων καθώς και πρόνοια για την συντήρηση του συγκοινωνιακού δικτύου. Ωστόσο ο απομονωτισμός που χαρακτηρίζει το Οθωμανικό κράτος αποκλείει το όποιο ενδεχόμενο συνεργασίας με αλλοδαπά συμφέροντα στον τομέα των συγκοινωνιών. Αυτό καθίσταται δυνατό μόνο μετά τον 16ο αι. όπου η σταδιακή

εκκοσμίκευση της κεντρικής εξουσίας επιτρέπει τη συμμετοχή και αλλοδαπών φορέων στα συγκοινωνιακά έργα. Έτσι έχουμε ακόμη και την εμφάνιση τεχνικών εταιριών θυγατρικών μεγάλων Ευρωπαϊκών ομίλων.

Την περίοδο δράσης αυτών των εταιριών έχουμε βελτίωση των συγκοινωνιακών συνθηκών στο χερσαίο και θαλάσσιο δίκτυο αφού γίνεται χρήση των πιο προηγμένων τεχνολογικά μεθόδων και κυρίως της δύναμης του ατμού η οποία επιταχύνει και διευκολύνει την πρόοδο των εκάστοτε έργων. Οι εταιρίες αυτές πέραν του καθαρά τεχνικού τους ρόλου έχουν συνήθως και ως στόχο την χειραγώγηση της κεντρικής εξουσίας καθώς επίσης και την έμμεση εξυπηρέτηση των ιμπεριαλιστικών βλέψεων των κρατών από τα οποία προέρχονταν. Η επιρροή και δράση τους συνεχίζεται και μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, κατορθώνοντας να διατηρήσουν την ισχύ τους και στα νέα εθνικά κράτη που δημιουργούνται από την διάσπαση της.

Επίλογος

Συνοψίζοντας, η εμπορική δραστηριότητα επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες που επιβάλλει το Οθωμανικό καθεστώς. Κατά τους πρώτους αιώνες, το εμπόριο έχει κυρίως εσωτερικό χαρακτήρα καθώς οι δίαυλοι επικοινωνίας με το εξωτερικό είναι εξαιρετικά περιορισμένοι. Οι Οθωμανοί έχουν αποκλείσει ακόμη και ολόκληρες θάλασσες ενώ ταυτόχρονα τα ισχυρά Ευρωπαϊκά

κράτη αδιαφορούν για τον Βαλκανικό χώρο και στρέφονται στις Υπερατλαντικές και υπερπόντιες κτήσεις τους.

Τη μέριμνα για τη συγκοινωνία κατά την πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας διαδέχεται η εγκατάλειψη και η ανασφάλεια τον 17ο και 18ο αι. Η αναγέννηση της εμπορικής κίνησης στα Βαλκάνια συντελείται το 19ο αι. κατά τη διάρκεια του οποίου το οδικό δίκτυο εκσυγχρονίζεται, τα μέσα μεταφοράς εξελίσσονται τεχνολογικά, η αστυνόμευση αυξάνεται και βελτιώνεται ποιοτικά ο κλάδος που ασχολείται με την στέγαση και εξυπηρέτηση αναγκών των ταξιδιωτών – εμπόρων .

Ο κύριος όγκος του διαμετακομιστικού εμπορίου λαμβάνει χώρα στα νερά του Δούναβη, στο οδικό δίκτυο της Θράκης και μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου που σταδιακά αναπτύσσεται . Η βελτίωση της πλευσιότητας του Δούναβη το 19ο αι., οδηγεί σε παρακμή το οδικό δίκτυο που μέχρι τότε θεωρούνταν η πλέον αξιόπιστη λύση για τη μεταφορά των εμπορευμάτων ενώ παράλληλα η

σταδιακή εξαφάνιση των καραβανιών οδηγεί στην παρακμή πολλών ανθηρών εμπορικών πόλεων και πανηγυριών.

Καθίσταται σαφές ότι οι εμπορικοί δρόμοι των Βαλκανίων γνωρίζουν τη μεγαλύτερη ακμή τους κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας λόγω του ότι όλοι τους βρίσκονται εντός των ορίων της Αυτοκρατορίας και του ενιαίου πολιτικού και οικονομικού συστήματος αυτής. Όταν όμως επέρχεται ο κατακερματισμός των Βαλκανίων σε ανεξάρτητα εθνικά κράτη, οι εμπορικοί δρόμοι περιορίζονται γεωγραφικά, οικονομικά και ιδεολογικά στα στενά εθνικά όρια του κάθε κράτους με ό,τι και αν αυτό συνεπάγεται.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

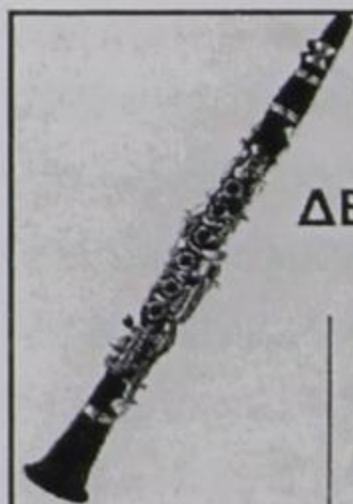
Arno Mehlan, «Οι εμπορικοί δρόμοι στα Βαλκάνια κατά την Τουρκοκρατία», στο, Σπ. Ασδραχάς (επιμ.), Η οικονομική δομή των Βαλκανίων χωρών στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας 1ε'-1θ' αι., Μέλισσα, Αθήνα 1979, 289.

Α. Ε. ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

Ιστορικός Ερευνητής (MS.)-Εκπαιδευτικός

ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΛΑΣΠΟΝΙΚΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΟΜΗΡΟΥ 51 & ΣΚΟΥΦΑ
Τ.Κ. 106 72 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 3620343 - 3617517
FAX. 2103620647 ΚΙΝ. 6977445111
e-mail: gilasonikos@ath.forthnet.gr

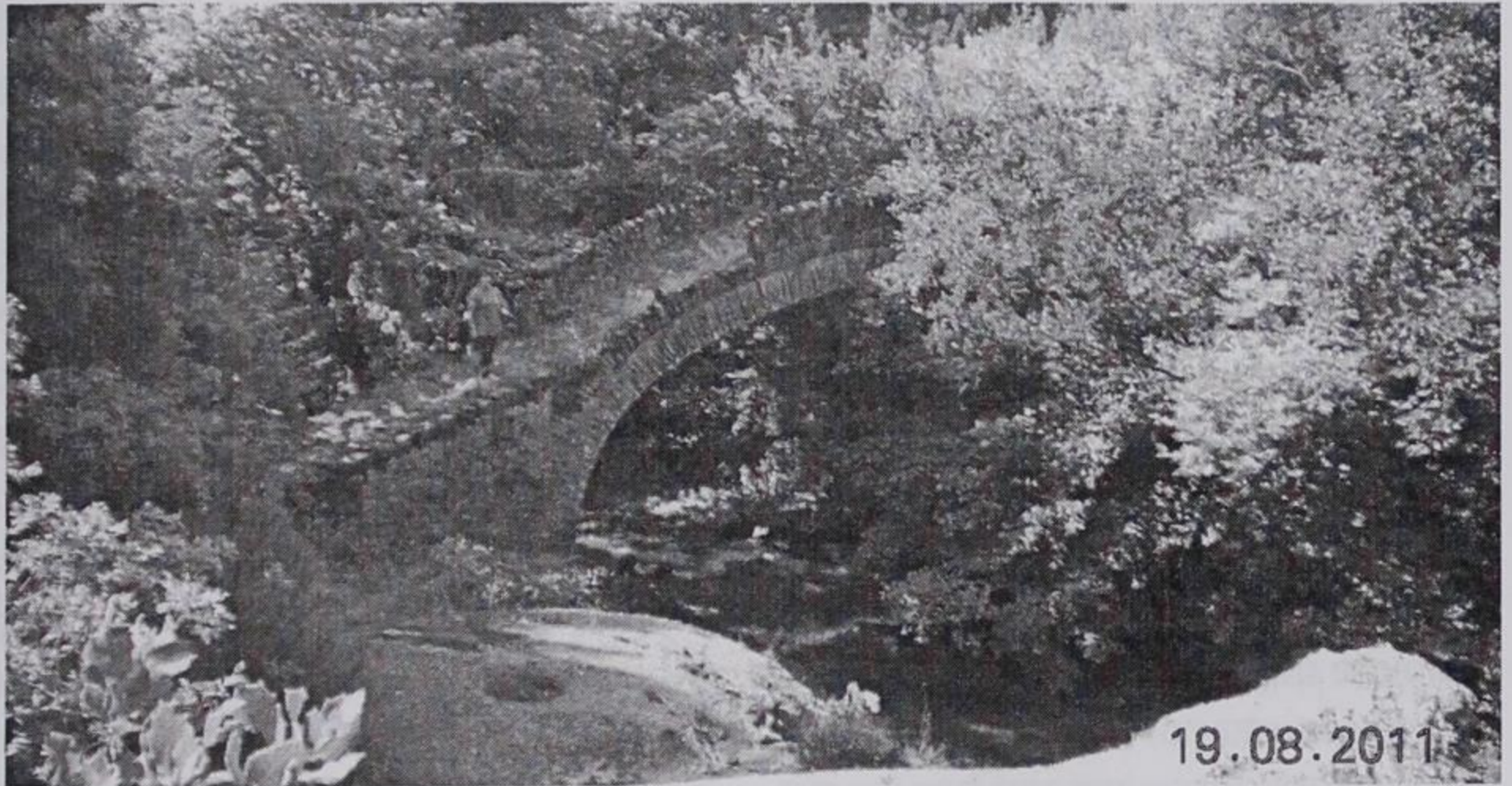

ΔΕΡΔΕΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Μουσική Κάλυψη Κοινωνικών
Γεγονότων - Εκδηλώσεων
κ: 6973416318
τ: 26510 61972

Οδοιπορικό στα γεφύρια της Πλάβαλης

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Κ. ΔΗΣΙΟ

Έχω επισκεφθεί αρκετές φορές το γεφύρι του «Γιάτση» κάτω από το χωριό, όπως κι άλλες 3-4 φορές το γεφύρι της «Όρλας».

Φέτος όμως δεν ήθελα μόνον να τα καμαρώσω, ν' ακούσω το κελάρυσμα του Ζιάσακα που βιαστικός τρέχει να συναντήσει τον Σαραντάπορο στη Σμίξη. Κι' άλλος στόχος-χρέος με παρακίνησε: Να αποτυπώσω, όσο είναι δυνατόν, τις διαστάσεις των και να φωτογραφήσω πλευρές των με άλλο μάτι.

Η Ειρήνη, η σύντροφός μου, δεν με αφήνει πλέον μόνο σε τέτοιες εξορμήσεις: «Αφού το θέλεις πολύ θα πάμε» μου είπε.

Στις 19 Αυγούστου 2011 το πρωί κατηφορίσαμε για του «Γιάτση» ακολουθώντας το μονοπάτι με τον βαθύ ίσκιο, πλάι από τον λάκκο με το πηγαίο νερό του χωριού. Μετά από λίγες δυσκολίες, στις 9π.μ. φθάσαμε στο γεφύρι του «Γιάτση». Είναι το καλύτερό μου¹. Αλλά και το φυσικό περιβάλλον σε συναρπάζει: Ο συνδυασμός των γυμνών γκρεμνών με τα πυκνά δάση, το κελάρυσμα του Ζιάσακα με το παγωμένο νερό και τα βαθύσκια πλατάνια που καλύπτουν τις όχθες του σε κάνουν να μην θέλεις να φύγεις.....

Πρέπει όμως να κάνουμε και δουλειά: Βλέπω το γεφύρι κι' από τις δύο

1. Όταν λειτουργούσε στο ίντερνετ το plavali.gr, σήμα είχε το γεφύρι του «Γιάτση».

βάσεις (βάθρα). Τα ακρόβαθρά του δεν είναι στην ίδια αλφαδιά. Το προς την Αγία Βαρβάρα είναι πιο χαμηλό, ενώ αντίθετα το απέναντι εδράζεται σε βράχο, πιο ψηλά, κι' αυτό αποτελεί ένα πλεονέκτημα για τον άγνωστο πρωτομάστορα. Το άνοιγμα από το ψηλό βάθρο στο απέναντι και σε ύψος 1 μέτρο περίπου είναι 10 μέτρα. Το ύψος είναι 4,10 μέτρα και το πλάτος του βάθρου 2,30 μέτρα. Το γεφύρι είναι κατασκευασμένο με δύο σειρές «θολιτών» ή καμαρολίθια και η μεν κάτω σειρά έχει ύψος 60 εκατοστά η δε πάνω 30 εκατοστά. Η πάνω σειρά εξέχει λίγο και παρουσιάζει ένα βαθουλό αυλάκι, σαν φωτοσκίαση. Οι δυο σειρές «στεφανώνονται» με όρθιες πέτρες, «αρκάδες», για την προστασία των διαβατών ύψους 65 εκατοστών. Για να καλυφθεί η ανηφοριά έχει αναβαθμίδες, «ούβιες», για ομαλό και σταθερό βάδισμα. Από την πλευρά του Πύργου (Στράτσιανης) και την πάνω πλευρά βλέπουμε κόγχη (27x36 εκ.), στην οποία μακροσκοπικά δεν παρατηρούμε λιθανάγλυφο. Τέλος, από την κάτω πλευρά, στο μέσον της κάτω σειράς των «θολιτών» υπάρχει ένα σίδερο: Προφανώς θα είναι «άλπεζα» που έβαζαν οι μαστόροι για την στερέωση των «θολιτών».

Αφού κάναμε λίγες μετρήσεις με τα μέσα που είχαμε αποφασίσαμε για τον επόμενο στόχο: Το γεφύρι της «Όρλας».

Ξεκινώντας κάναμε μια στάση στο «Κόνισμα» για να φέρουμε στην μνήμη μας τον Σπύρο Γ. Δήσιο που τέτοια εποχή, πριν 3 χρόνια, είχαμε φθάσει εδώ για να απολαύσουμε την υπέροχη φύση και το γεφύρι, αυτό το στολίδι. (Πρόκειται για μικρό γεφύρι αλλά περιέργως μου προκαλεί τέτοια ευχαρίστηση όπως η ομορφιά ενός λιλιπούτειου καλλιτεχνήματος, ασήμαντου μεγέθους, ενός αρχαίου σφραγιδολίθου). Φέραμε το βλέμμα μας γύρω-γύρω και αφού πήραμε εικόνες από τα γύρω βουνά κατηφορίσαμε για την «Όρλα». Το μονοπάτι σε μερικές μεριές είναι δύσκολο που μας ανάγκασε να κατεβαίνουμε το λάκκο και να ανεβαίνουμε μόλις προσεγγίσαμε μονοπάτι. Πότε ισορροπώντας στις χαλικάριές, πότε από λάκκο και πότε, ευτυχώς, από μονοπάτι φθάσαμε στον «Λάκκο την Όρλας». Βρήκαμε το γεφύρι. Η καμάρα του είναι σε ένα ίσιωμα, σαν μπαϊρι, γεμάτο νεαρά δένδρα.

Ο λάκκος δεν είναι βαθύς και γι' αυτό, μάλλον, είχαν γεφύρι με δύο καμάρες, δίτοξο. Δεν παρατήρησα κάποια βάση στον απέναντι βράχο του λάκκου, για καλή θεμελίωση, και το μεσαίο (;) δεν δείχνει να είχε συνέχεια προς τον λάκκο, αν και φαίνεται να υπήρχε πρόβολος από την επάνω πλευρά που θα οδηγούσε τα νερά στις καμάρες. Το γεφύρι βρίσκεται σε κίνδυνο². Έχει υποστεί πολλές φθορές. Η καμάρα προς

2. Ο Αθανάσιος Γ. Βυζούρης μου είπε ότι ο Μάστρο-Νάσιος Πανούλης επισκεύασε κάποτε το γεφύρι.

την πλευρά της Αγίας Βαρβάρας έχει καταστροφές κατά πλάτος και από τις δύο πλευρές. Ενώ το βάθρο προς τον Πύργο έχει δύο επάλληλες σειρές «θολιτών», στο ανέβασμα μια σειρά μόνον φαίνεται. Ο χρόνος παρέσυρε όχι μόνον τα προστατευτικά, αν υπήρχαν, και το κατάστρωμα με τις αναβαθμίδες (ούβιες) αλλά και ολόκληρη σειρά από θολίτες. Σε εκτεταμένο μέρος, προς την πλευρά της Αγίας Βαρβάρας, όπως προανέφερα, έχει καταρρεύσει και μέρος της κάτω σειράς των θολιτών. Το άνοιγμα του γεφυριού είναι 6,50 μέτρα. Το ύψος μέχρι το κώμα είναι 2,75 μέτρα. Το πλάτος του βάθρου είναι 2,30 μέτρα. Η κάτω σειρά των θολιτών αρχίζει από το 1 μέτρο και έχει ύψος 65 εκατοστά.

Ο νους μου γυρίζει στα περασμένα όταν πρώτη φορά επισκέφθηκα το γεφύρι (Καλοκαίρι του 1974) και όταν πήρα μικρό τον γιό μου, 8 χρονών, το Καλοκαίρι του 1983 για να γνωρίσει κι' αυτός την φύση και όχι μόνον της γενέτειράς μου.

Πήραμε τον δρόμο της επιστροφής.

Σε δύο μέρη διέκρινα στη σειρά πέτρες, όχι τυχαίες. Οι Παν. Στούφης και Λάζος Κίττας «ξέκοβαν» νερό από το ποτάμι για να ποτίζουν, όπως έκαναν απέναντι οι Ζιακαίοι και άλλοι που είχαν χωράφια εκεί.

Η ζέστη είναι ενοχλητική. Η κούραση με επηρεάζει στο περπάτημα αλλά σιγά-σιγά, με στάσεις προσεγγίζουμε το χωριό. Λίγο πριν η ανηφόρα είναι απότομη αλλά μας αποζημιώνει ο βαθύς ίσκιος των διπλανών δένδρων. Φθάνουμε κουρασμένοι στο σπίτι αλλά αισθάνομαι «γεμάτος», έτσι που η κούραση σχεδόν μηδενίζεται. Μακάρι να μπορώ να πηγαίνω κι ας κουράζομαι τόσο....

Η «δουλειά» με τα γεφύρια έμεινε στη μέση: Στο γεφύρι του «Μύλου» πήγα μόνος και δεν πήρα στοιχεία. Στο γεφύρι της «Σμίξης» δεν προσέγγισα καν. Γνωρίζω ότι το βάθρο προς τον Κάμπο έχει υποστεί ζημιές. Πρέπει το συντομότερο να επισκευασθεί για να το απολαμβάνουν και οι επόμενοι.

Ελπίζω του χρόνου να μπορέσω να τελειώσω με τα γεφύρια και με τα εξωκλήσια.

ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΕΡΜΙΟΝΗ

Δικηγόρος

ΜΕΡΛΙΝ 8
ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 2103625483
2103619320
ΚΙΝ. 6951798945

Γεώργιος Ι. Ντάφλης
Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ηπείρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafilis

Τηλ.: 26550 24200
Κινητό: 697 2268128
e-mail: gntaf@tee.gr

Ευχές και σύντομος απολογισμός του Σπύρου Γκόιζου, Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Αποφοίτων Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας, στην κοπή της πίτας του Σωματείου στις 22-1-2012 στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου στο Δημαρχείο Κόνιτσας

Είναι η πρώτη φορά που συγκεντρωνόμαστε για να κόψουμε την πίτα του Συνδέσμου μας. Εύχομαι σε όλους σας, ο ίδιος προσωπικά, αλλά και εκ μέρους των υπόλοιπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου «ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ». Την ίδια ευχή στέλνουμε σε όλα τα μέλη μας, σε όλους τους αποφοίτους του Γυμνασίου μας και του Λυκείου μας, σε όλες τις Κονιτσιώτισσες, σε όλους τους Κονιτσιώτες, όπου και να βρίσκονται.

Η χρονιά που πέρασε ήταν δύσκολη και κληροδότησε πολλά δεινά στον καινούριο χρόνο. Πάρα ταύτα δεν πρέπει να μας εγκαταλείψει το θάρρος. Να παλέψουμε, να αλλάξουμε την πορεία που οδηγεί τη χώρα μας, τον Λαό μας, όλους μας, στα βράχια.

Το Σωματείο μας το 2011 κατάφερε να υλοποιήσει ορισμένους στόχους του.

Είναι στο γραφείο μας η προτομή του αιμνήστου γιατρού Δημήτρη Βανδέρα, που σύντομα θα τοποθετήσουμε στον προαύλιο χώρο του Κέντρου Υγείας Κόνιτσας και τα αποκαλυπτήριά της θα κάνουμε τον μήνα Αύγουστο.

Με επανειλημμένα έγγραφα διαβήματα προς τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες πετύχαμε την έκδοση αποφάσεως από την Γενική Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου και

Δυτικής Μακεδονίας, που απαγορεύει την κυκλοφορία τροχοφόρων από την Πέτρινη Γέφυρα μέχρι τη Δέση (στα όρια του Εθνικού Δρυμού)

Δημιουργήσαμε ιστοσελίδα στο διαδίκτυο ([www : apofoiτοι.gr](http://www.apofoiτοι.gr)) με καλή επισκεψιμότητα και ενημερώνουμε για τις δράσεις μας και ζητούμε από όλους, κυρίως τους ξενιτεμένους, τις προτάσεις τους

Ετοιμάζουμε για τον προσεχή Αύγουστο στο συνέδριο. Η Δημοτική μας Αρχή, για αυτό τον σκοπό, μας ενίσχυσε με το ποσό των 4.000 ευρώ. Την ευχαριστούμε.

Θα πραγματοποιήσουμε τετραήμερη εκδρομή σύντομα στην Κωνσταντινούπολη

Τελευταία, μας βασανίζει το θέμα του μεγάλου έργου για τον τόπο μας, της αλλαγής του τρόπου άρδευσης στον κάμπο Κόνιτσας, προϋπολογισμού 16.000.000 ευρώ περίπου. Δεν πρέπει να χαθεί η τελευταία ευκαιρία που έχουμε μπροστά μας, γιατί τότε η επόμενη γενιά θα μας καταδικάσει. Όλοι ενωμένοι, σαν μια γροθιά, μπορούμε να πετύχουμε το στόχο μας. Μας θλίβει κάθε παρεξήγηση των ενεργειών μας, που δεν έχουν παρά ένα σκοπό, να υπηρετήσουμε και να ανεβάσουμε το τόπο μας, να ξεπεράσουμε την κρίση.

Τελειώνω και πάλι ευχόμενος
«ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ»

Νοσταλγία

Τώρα που όλοι μας, άλλος λίγο άλλος πολύ, βολευτήκαμε στη ζωή, τα παλιά δύσκολα χρόνια μάς φαίνονται γραφικά, ωραία και τα νοσταλγούμε. Σ' εκείνα θα κάνουμε και τώρα μια περιήγηση. Πρώτα στ' 'Αμπέλια', στον κάμπο της Κόνιτσας. Εκεί είχαμε ένα χωράφι, ήταν δεν ήταν ένα παλαιό στρέμμα που συνόρευε ανατολικά με του Πιάτσα, δυτικά με του Ντελή και βόρεια με του Γκάσιου κι αυτουνού με του Αβραμίδα. Δεν αναφέρω το Νότο, γιατί απ' εκεί περνούσε δρόμος. Όταν ζύγωνε ο καιρός της συγκομιδής, που συνήθως τα σπέρναμε σιτάρι, πηγαίναμε τα βράδια και φυλάγαμε μπας από ανάγκη κάποιος μάζευε κανένα δεμάτι, όχι βέβαια γιατί τον ωθούσε το χούγι της κλεψιάς .αλλά για να δώσει στα παιδιά του μια ανάσα ζωής. Εκτός από έναν μεγάλο κουφαλισμένο φτελιά που ήταν στην άκρη, προς του Ντελή, υπήρχε κι άλλος κοντά προς του Γκάσιου. Εκεί με τον Διονύση και τον Θύμιο Γκάσιο, καθώς και με τη Δήμητρα και Χρυσούλα Αβραμίδα, συγκεντρωνόμαστε για να περάσουμε τις νύχτες μαζί. Μαζεύαμε πολλές φτέρες, τις στρώναμε και τις σκεπάσαμε μ' ένα ύφασμα από παλικό αντίσκηνο και φτιάχναμε ένα μαλακό στρώμα. Το όποιο κομμάτι ψωμί υπήρχε, κυρίως μπομποτά, το μοιραζόμαστε ακόμη κι αν ήταν από μια μπουκιά. Τ' αστεία, τα γέλια και οι συζητήσεις αμφιβάλλω αν μάς άφηναν να κοιμηθούμε πάνω από δύο ώρες. Βέβαια η προσοχή μας δεν αδυνατούσε και

πότε ο ένας πότε ο άλλος κάναμε μία βόλτα στα πέριξ για το φόβο των Ιουδαίων. Την φύλαξη δεν την κάναμε αγγαρεία, γιατί η παρέα έστω και μ' εκείνες τις συνθήκες ήταν ευχάριστη. Πώς μπορούσαμε να κοιμηθούμε, όταν πάνω από τον ουράνιο τρούλο, κρέμονταν, χιλιάδες καντηλάκια να τρεμοσβήνουν κι ανάμεσά τους, ένα πύρινο ανθρώπινο κεφάλι, πότε enface και πότε profile και να μη θαυμάζεις τη δημιουργία του σύμπαντος!

Εγώ που είχα μάθει από ένα σχετικό βιβλίο διάφορους αστερισμούς, όπως ο πολικός αστέρας στην ουρά της Μικρής Άρκτου, τη Μεγάλη Άρκτο, την Κασσιόπη, τον Σείριο, την Πούλια, τον Αυγερινό και άλλα, προσπαθούσα να τα δείξω και στους άλλους. Μέχρι τα μεσάνυχτα όλο και περνούσε κάποιος γυρίζοντας από τον δεκαεξάωρο κάματο στο σπίτι του. Από κει και πέρα δεν άκουγες τίποτε παρά μόνο τον γκιόνη, τα τριζόνια και αντικριστά σε αρκετή απόσταση δυο κουκουβάγιες που εναλλάξ έκραζε η μια την άλλη με την ίδια μονότονη λέξη «κουκουβάου» «κουκουβάου». Το ίδιο τροπάρι επαναλαμβανόταν κάθε βράδυ, λες, οι ίδιοι και οι ίδιοι, κάναν ολονυκτίες, στο δικό τους Θεό. Και προτού καλά-καλά φέξει,ερχόταν μέσα από τη χούνη του Αώου ένα ελαφρύ αεράκι, που προοδευτικά δημιουργούσε στα στάχυα έναν κυματισμό, λες και βρίσκονταν σε μια ολιγοταραγμένη θάλασσα.

Ένα βράδυ, όπως είχαμε αργά ξα-

πλώσει στις φτέρες και με είχε πάρει ο ύπνος, ξαφνικά αισθάνθηκα έναν δυνατό αβάσταχτο πόνο στο χέρι μου. Φαίνεται, καθώς στριφογύριζα ακούμπησα κάποιον σκορπιό και με τσίμπησε. Για 24 ώρες ούρλιαξα από τον πόνο, χωρίς να μού κάνουν τίποτα τα πολλά γιατροσόφια που μού 'καναν στο σπίτι, όπου είχα αποσυρθεί, το λίγο αυτό διάστημα. Το χωράφι αυτό μετά από λίγο καιρό, έγινε μέρος ενός από τα δύο αεροδρόμια, που είχε κατασκευάσει ο στρατός στην Κόνιτσα. Στο ένα μάλιστα, το μεγαλύτερο, που ήταν παράλληλα στον Αώο, θυμάμαι, ένα μεταγωγικό αεροπλάνο κατά την προσγείωσή του, είχε σφηνωθεί σε κάτι μαντρότοιχους κοντά στη σημερινή αμαξωτή γέφυρα.

Με τον Διονύση και τον Θύμιο Γκάσιο είμαστε συμμαθητές και μαζί τελειώσαμε το Γυμνάσιο, καθώς και μια χρονιά με τη Δήμητρα Αβραμίδη (αν δεν με απατά η μνήμη μου), η οικογένεια της οποίας μετοίκησε μετά στην Αθήνα. Πέρασαν πολλά χρόνια και το 1974 βρέθηκα στο Λαϊκό Νοσοκομείο στην Αθήνα από κάποια επιπλοκή της χολής, όπου παρέμεινα επί δύο και πλέον μήνες. Η Δήμητρα συναντήθηκε με τον αδελφή μου, έμαθε την περιπέτειά μου και με επισκεπτόταν σχεδόν μέρα παρά μέρα. Κουβεντιάζαμε όσα είχαμε ζήσει, διψούσε να μάθει τα της Κόνιτσας, για τη γειτονιά της, που έμενε σ' ένα μικρό σπιτάκι κάτω από τα σημερινά σπίτια των Νταφλαίων. Πέρασαν οι μέρες, γιατρεύτηκα, έφυγα, καθήκαμε.

Οι επισκέψεις μου στην πατρίδα πύκ-

νωσαν, γιατί πέρα από τη δική μου επιθυμία είχα και τη μάνα μου, που όταν περνούσαμε τη 'Βίγλα', γινόταν άλλος άνθρωπος. Από αρχάς Ιουνίου, που ερχόταν η αδελφή μου με τον άντρα της μέχρι και τα μέσα Σεπτεμβρίου, καθόταν μαζί τους και γέμιζε τις μπαταρίες της για το χειμώνα. Κάποτε όμως εξαντλήθηκαν τελείως και στις 16 Μαρτίου του 1994 τη χάσαμε. Αν μέχρι τότε, πήγαινα στην Κόνιτσα κάθε Σαββατοκύριακο, έκτοτε οι επισκέψεις μου έγιναν ακόμη περισσότερες. Κάποια φορά εκεί που πήγα να ανάψω το καντηλάκι της, ο Πέτρος Γκίκας, που εκτελούσε και καθήκοντα νεκροθάφτη έκανε πιο πάνω κάποια εκταφή. Δεν με κατάλαβε. Κι, ενώ προσπαθούσα να καθαρίσω το μνήμα από κανένα φύλλο ή σκουπίδι, τον είδα να ζορίζεται και ν' αγκουσεύεται στο σκάψιμο. Έπαιρνε φόρα, ανέβαζε τον κασμά, πάνω απ' το μαυρόασπρο κεφάλι του και τον κατέβαζε με δύναμη στο πολύ σκληρό έδαφος. Έφτυνε ξανάφτυνε τις παλάμες των χεριών του για να μην τού γλιστράει το στυλιάρι και βάραγε με δύναμη το χώμα, αφήνοντας στο τέλος να ξεφεύγει από το στόμα του ένα κατακουρασμένο 'αααχ'. Ο ιδρώτας έπνιγε το πρόσωπό του και συχνά-πυκνά σκουπιζόταν πότε με μια πετσέτα που είχε αφήμενη στα παραμερισμένα ξύλινα κάγκελα του μνήματος και πότε με το μανίκι του πουκάμισου. Για μια στιγμή τον ακούω να φωνάζει: «[...] το ξεσταύρισου!!! Εγώ πολεμάω να σε λευτερώσω ... κι εσύ μ' αντιστέκεσαι;» Δεν κρατήθηκα, γέλασα και με κατάλαβε. «Με άκουσες,

ωρέ κερατόπουλο», μου λέει. Σε άκουσα τού είπα και πολύ καλά. Με κοίταξε αιγιματικά, ρούφηξε κανά δυο σταγόνες ιδρώτα, γέλασε. Καλά ρε Πέτρο, τού λέω: «Τι είδους ελευθερία θα τού κάνεις;» Και ακολούθησε ο εξής διάλογος, αφού είχε καθίσει στον τοίχο του διαζώματος και μάλιστα μακρόθεν, γιατί δεν άντεχα και δεν αντέχω να βλέπω ανοιγμένα μνήματα:

- Να τον βγάλω, να τον καθαρίσω, να φύγει από τα χώματα, να δει άσπρη μέρα!!! Και να τον μαζέψω στο κουτί.

- Καλά δεν είναι έτσι ξαπλωμένος και αναπαύεται ... παρά να τον στριμώξεις σ' ένα κουτί; Χώρια που σίγουρα θα σου ξεφύγουν κάποια κοκαλάκια και θα υποφέρει ο άνθρωπος!!! Τον πείραζα, με πείραζε. Με κοίταξε, γέλασε για την πολύ σοβαρή κουβέντα που είχαμε ανοίξει. Σα να έχεις λίγο δίκιο, μού λέει. Να, ο Παπαπαύλος και ο Παπαδημήτρης, από πολλά χρόνια πεθαμένοι και δεν τους άγγιξε κανένας. Ήθελε κουβέντα. Θα καθόμουν κι άλλο, γιατί πάντα τον χουζούρευα, αλλά τον λυπήθηκα, αφού είχε πολλή δουλειά ακόμη και θα τον έπαιρνε η νύχτα. Τον χαιρέτισα κι έφυγα. Μού 'ρθε τότε στο νου το 'Δυο πόρτες έχει η ζωή, άνοιξα μια και μπήκα ...'. Για μένα όμως στα νιάτα μου μόνο μια πόρτα υπήρχε: «η είσοδος». Έξοδο δεν έβλεπα πουθενά. Πέρασαν τα ρημάδια και τώρα ... «έξοδος» και μόνο «έξοδος», για να συνεχιστεί το άσμα «κι όσο να 'ρθε/το δειλινό, από την άλλη βγήκα».

Είχα επηρεαστεί από την χιουμορι-

στική μακάβρια προηγούμενη συζήτηση με τον Πέτρο και ήθελα οπωσδήποτε να αλλάξω διάθεση. Πήρα το αυτοκίνητο και πήγα ασυναίσθητα εκεί που χάνεται ο δρόμος στην «Αλατσιά». Είχε ωραίο αγνάντιο. Πιάτο ο κάμπος, η Κουτσούφλιανη και ο ορίζοντας που διαγραφόταν από την Γκαμήλα, τη Βίγλα, το Δέμα, το Λεσκοβίκι και σταματούσε το βλέμμα μου, απέναντι στον Αηλιά, όπου λίγα γιδοπρόβατα έβοσκαν μόνα τους και ο ήχος των κουδουνιών έσπαγε τη σιωπή και διήγειρε τη μνήμη, φέρνοντας μπροστά μου τα παιδικά χρόνια, όταν στο ίδιο μέρος πηγαίναμε και βάζοντας τα χέρια «κωνί» στο στόμα φωνάζαμε δυνατά κι αντιλαλούσε η ίδια μας φωνή, μια, δυο, τρεις κι έσβηνε. Είχα πλέον ηρεμήσει.

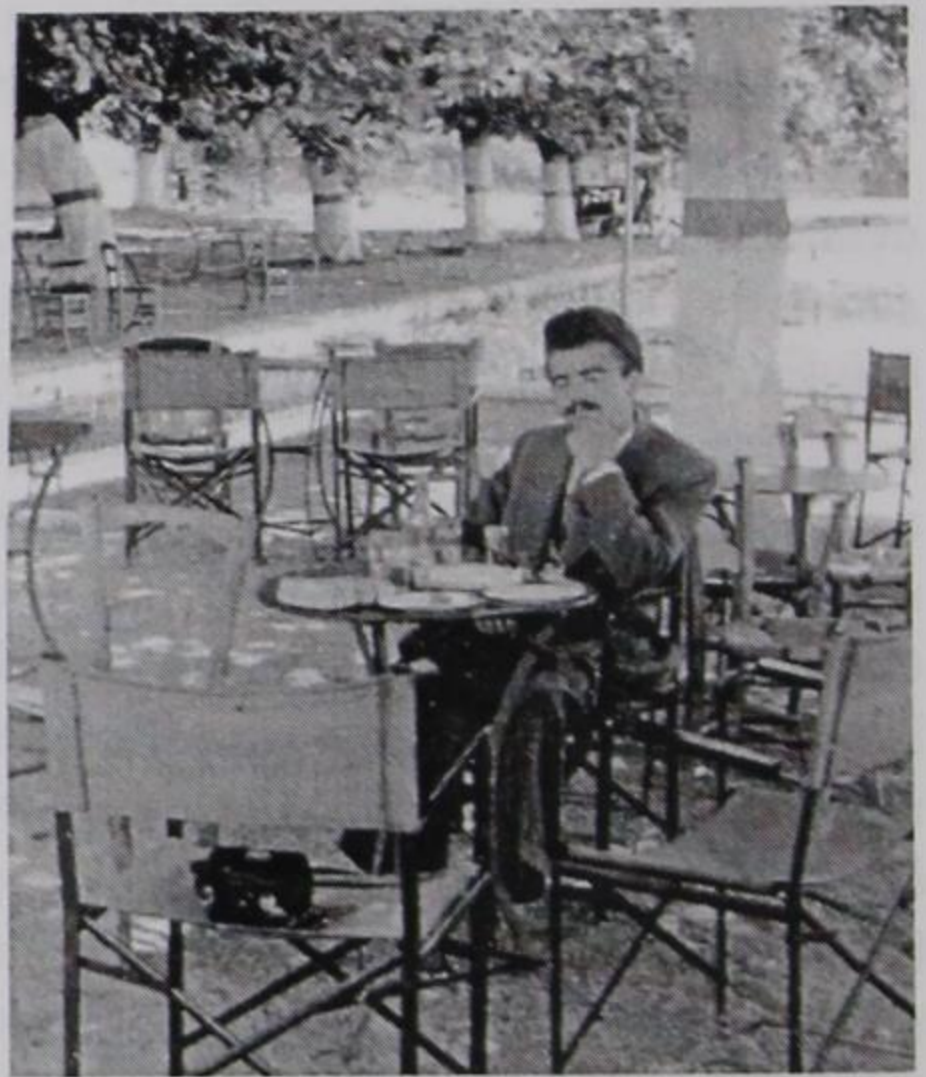
Καβάλησα το εξελιγμένο μεταφορικό μέσο και κατηφόρισα για το σπίτι. Φώναξα από το μικρό παράθυρο του σπιτιού της, την κυρά-Βασιλική Τζιάλλα, που είχε απομείνει μόνη και μού μήνυσε να πάω μέσα. Έπλεκε μια μπλούζα και είχε βγάλει «κάμπαλο» κάμποσο νήμα από το κουβάρι και πάλευε να το τελειώσει. Τα παράτησε όλα, μού 'φερε κούμπλο γλυκό, που ήξερε ότι μού αρέσει και κουβεντιάσαμε τα όποια προβλήματά μας. Ξεπερνούσε το «πολύ καλή γυναίκα», από νέα ακόμη, η κυρά-Βασιλική. Κοιτούσε το σπίτι και την οικογένειά της. Σπάνια πήγαινε κάποια επίσκεψη παρά μόνο σε μάς ερχόταν και άλλαζε παραστάσεις. Πού να προλάβαινε η καημένη, αφού ο Νίκος Τζιάλλας τής αράδιασε τέσσερα παιδιά και γίναν, το ένα καλύτερο απ' τ' άλλο. Τής όφειλα τώρα που

κοντεύει χρόνος από τον θάνατό της δυο λόγια βγαλμένα απ' την ψυχή μου.

Παρακάμπτοντας αυτήν την παρένθεση πήγα τότε και από το σπίτι μου, τού έριξα μια ματιά και "καβάλα στο με τέσσερις ρόδες δελφίνι", με το κασετόφωνο σε μέτρια ένταση από διαλεγμένα παλαιά τραγούδια, έφθασα μέχρι τη Βίγλα, όπου πολλές φορές, όταν ήμουν μόνος, το συνήθιζα, σταμάτησα ν' απολαύσω το δειλινό με φόντο την Κόνιτσα. Τα παράθυρα των σπιτιών αντιφέγγιζαν στο χάσιμο του ήλιου. Τα κοράκια κατά δεκάδες περνούσαν και πήγαιναν κάπου να κουρνιαξουν. Τα βουνά του Κλέφτη, της Τραπεζίτσας, ο Αηλιάς και σε λίγο η παλαιά Κλειδωνιά, άρχισαν να σκοτεινιάζουν. Ρούφηξα όσο μπορούσα περισσότερο καθαρό αέρα και σιγοτραγουδώντας το «στης νύχτας τη σιγαλιά» μπήκα στο αυτοκίνητο και ξαναξεκίνησα.

Τη γεμάτη από νοσταλγία μέρα μου την ξεχείλισε το τραγούδι που έπαιζε το «μακριά σου θα φύγω μάναμ στην ξενιτιά». Μ' έφερε πίσω στο φθινόπωρο του 1952. Βρέθηκα τότε ένα απόγευμα στα Γιάννινα, στην Κυρά-Φροσύνη. Είχα καθίσει σ' ένα σιδερένιο στρογγυλό τραπεζάκι κι απολάμβανα, πίνοντας μια γκαζόζα, τη λίμνη, τα πλατάνια, που τα καφεκοκκινοκίτρινα φύλλα τους είχαν καλύψει το δρόμο, τις δύο βαρκούλες που ήταν αραγμένες δίπλα σ' έναν μικρό ορμίσκο και σιγοκουνιούνταν σαν σαρμανίτσες που οι μανάδες νανουρίζουν τα μωρά τους, το κάστρο, με τις πέτρες του τοίχου, γεμάτες μούσκλα και κάπου κάπου μερικά «σκυλάκια» (λουλούδια)

να επιμένουν ακόμη με τα λιγοστά άνθη τους, να το στολίζουν. Κι εκεί που καθόμουν «έρημος, βαρύς και μόνος», ξάφνου ακούω μια φουσαρμόνικα στο πανωτοίχι να παίζει κάποιος την 'Παλόμα' με τέτοια τεχνική που έλεγα να 'χα κι άλλα αυτιά ν' ακούω και να μην τελειωνε ποτέ ... Φαίνεται πως είχαμε τηλεπάθεια μ' αυτόν που συνέχιζε να λέει κι άλλα τραγούδια του πόνου και της αγάπης, σαν νάξερε, πόσο μ' είχαν συνεπάρει.

Θέλω, μ' αυτήν την εικόνα να κλείσω και να κεντρίσω τη μνήμη στους έχοντας τη δική μου σχεδόν ηλικία, να θυμηθούν κάποια παλαιά τους ρομαντική στιγμή, που άγγιξε την καρδιά τους. Και παραμερίζοντας τις όποιες έγνοιες μάς βασανίζουν, να περάσει και τούτη η βραδιά πιο καλή και διαφορετική από τις άλλες!

ΠΕΤΡΟΣ ΘΩΜΑ ΜΠΟΥΝΑΣ

Νίγες Σκέψεις

Λίγες σκέψεις που γεννήθηκαν στο μυαλό μου, έπειτα από όσα άκουσα από τους τρίτης γενιάς ιστορικούς αδελφούς Έρκο και Στάντη Ρ. Αποστολίδη, κατά την παρουσίαση της νέας συμπληρωμένης με τα πορίσματα των νεωτέρων ιστορικών, φιλολογικών, αρχαιολογικών κ.ά. ερευνών, έκδοση της «Ιστορίας των επιγόνων του Μεγάλου Αλεξάνδρου του J.G. Droysen, που οργάνωσε η Εταιρεία Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων σε συνεργασία με την ΙΒ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, στις 15 τρ. μ. στην αίθουσα «Διώνη» του ως άνω Μουσείου.

Ας σημειωθεί εδώ, ότι οι σκέψεις μου αυτές είναι μόνον για την παρουσίαση του εν λόγω έργου τους και δεν αποτελούν κριτική αυτού. Η κριτική θα απαιτήσει κάποιο χρόνο ώσπου να ετοιμασθεί.

Κατ' αρχήν συγχαίρω θερμά την Πρόεδρο κ. Αικατερίνη Λιάμπη καθώς και όλα τα μέλη της Εταιρείας Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων-μέλος του Δ.Σ. αυτής ήταν και ο υποφαινόμενος κατά την ίδρυσή της - που τον τελευταίο καιρό παρουσιάζει αξιόλογες δραστηριότητες, εκ των οποίων μία εκ των σπουδαιότερων ήταν και η ανωτέρω παρουσίαση και εύχομαι, πάντοτε με τον ίδιο ζήλο, να συνεχίζουν να παρουσιάζουν τέτοιου είδους δρα-

στηριότητες.

Οι τρίτης γενιάς λοιπόν Ιστορικοί αδελφοί Έρκος και Στάντης Ρ. Αποστολίδης, διακρινόμενοι για το ήθος, την παιδεία και πλήρως κατέχοντες την Ιστορία του Ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας, εντρυφήσαντες επί πολλά έτη και εξακολουθούν να εντρυφούν στα σοφά κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, άνετοι και συναρπαστικοί στην αφήγηση και με μεστά λόγια κατόρθωσαν στον ελάχιστο χρόνο των δύο περίπου ωρών που είχανε στη διάθεσή τους, μετέδωσαν το βαθύ νόημα του έργου τους, τον πολυετή χρόνο και κόπο που διέθεσαν και τις πολλές και δύσκολες συνθήκες έρευνας, που συνάντησαν, τόσο ο Γερμανός συγγραφέας J. G. Droysen, όσο και οι ίδιοι για τη μετάφραση και προπαντός για τα σχόλια των δύο τόμων.

Το θέμα είναι αρκετά δύσκολο, γιατί αν ο Μέγας Αλέξανδρος, ο γενναίος αυτός εκπολιτιστικός στρατηλάτης μπόρεσε και άνοιξε το δρόμο ως τα βάθη της Ασίας σε τόσο σύντομο χρόνο, πόσο μάλλον οι διάδοχοι και επίγονοί του που παρά το δυσανάλογο με τις δυνάμεις και τις ικανότητές τους, κληρονομικό βάρος που ξαφνικά και απροετοίμαστοι ανέλαβαν να το μεταφέρουν, δηλαδή να διακινήσουν την ιστορία του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας.

Η ελληνική γλώσσα που είναι η γλώσσα των θεών και η καρδιά της Κλασικής Ελληνικής Παιδείας, που κάποιοι από εμάς τους ... Έλληνες! είπαν ότι πέθανε και τη θάψανε! Ξέχασαν να πούνε ότι αυτοί πεθαίνουν και όχι η ελληνική γλώσσα.

Ευτυχώς που υπάρχουν λίγοι-εξ άλλου, είπε κάποιος σοφός: «την ιστορία κινεί το αίμα, το δάκρυ και ο ιδρώτας των αγίων και των σοφών», που είναι πάντοτε λίγοι-, μεταξύ αυτών και οι αδελφοί Έρκος και Σάντης Ρ. Απο-

στολίδη που κρατούνε σταθερά στο ύψος και στη θέση που της ανήκει, την ελληνική γλώσσα και σαν οδοδείκτες θα δείχνουν στον άνθρωπο τη σωστή πορεία που πρέπει ν' ακολουθεί στη ζωή του, και συγχρόνως με το φως του να διαλύουν τα σκοτάδια της απαιδείας!

Αγαπητοί μου Έρκο και Σάντη Ρ. Αποστολίδη, θερμά σας συγχαίρω και εύχομαι να συνεχίσετε άφοβα το έργο σας.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΑΝΕΞΕΛΕΓΗ Ο ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Ποιοί εκλέχθηκαν στο νέο Δ.Σ.

Την Τετάρτη 18η Ιανουαρίου 2012 και ώρα 5-8.30 μ.μ., στην αίθουσα «Μιχαήλας Αβέρωφ» (Ακαδημίας και Γενναδίου 8), στην Αθήνα, της Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών, πραγματοποιήθηκε η τακτική Γενική Συνέλευση, οι Αρχαιρεσίες και η κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας, στην Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών. Η προσέλευση ήταν μεγάλη και ο Λευτέρης Τζόκας πλειοψήφισε. Την Πέμπτη, 19/1/2012 συγκροτήθηκε σε Σώμα ως ακολούθως: Πρόεδρος:

Λευτέρης Τζόκας, Αντιπρόεδρος: Στέφανος Ντόβας, Γεν.

Γραμματέας: Βασίλης Σχίζας, Ταμίας: Απόστολος Φορλίδας, Κοσμήτορας: Αγαθοκλής Παναγούλιας, Έφορος Βιβλιοθήκης: Μιχάλης Κώτης και Μέλη: Δέσποινα Κηπουρού, Τάκης Παπαδημητρίου και Γεώργιος Αναγνωστόπουλος.

Για το Πειθαρχικό Συμβούλιο: Πολύβιος Μαργιάς, Χαράλαμπος Κυρλής, Σωτήριος Μαντζούτσος, Λεωνίδας Μωρόπουλος και Αναστάσιος Τύμης. Για την Εξελεγκτική Επιτροπή: Γεώργιος Κλήμης, Εμμανουήλ Μαυράκης και Δημήτριος Τριάντος. Η θητεία του Σώματος είναι μέχρι το 2016, κάθε τέσσερα χρόνια.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΗ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΑΝΔΡΕΟΥ

Όποτε και όταν συντροφεύω τη θεία Γλυκερία στην ατέλειωτη μοναξιά της, τι παθαίνω και ο νους μου πηγαίνει στο τραγούδι του Διονύση Σαβόπουλου, για μια θεία Κατίνα που παρακαλούσε τον Θεό για δυό και μόνο πράγματα «το καλοκαίρι να 'χει νεράκι δροσερό και το χειμώνα ζέστη και ένα χονδρό παλτό». Κατά παρόμοιο τρόπο η θεία Γλυκερία παρακαλούσε και παρακαλεί τον Θεό να μην της απολείπουν τρία πράγματα: η ελπίδα, η υπομονή και η πίστη σ' Αυτόν. Έτσι απλά η γυναίκα αυτή με υπομονή, ελπίδα και πίστη ανηφόρισε στην κορυφή των εκατό χρόνων. Την κατατάσσω στην στρατιά εκείνων των ανθρώπων τους οποίους προσωπικά αποκαλώ «οι αδικαίωτοι». Οι αδικαίωτοι είναι η σιωπηλή στρατιά όλων εκείνων που στη ζωή τους δεν γνώρισαν τίποτα άλλο, ειμή μόνο μόχθο, στερήσεις δάκρυα και αίμα.

Η ξεκούραση, η θαλπωρή, η σκόλη, πολύ περισσότερο οι απολαύσεις, ήταν γι' αυτούς παντελώς άγνωστα πράγματα.

Σήμερα που ο ωκεανός των επιθυμιών μας έχει μετατραπεί «σε τρικυμία εν κρανίω» μιλάμε και ξαναμιλάμε για οικονομική κρίση, υποκρινόμαστε ξεδιάντροπα και δεν τολμούμε να παραδεχθούμε πως πρωτίστως η κρίση είναι κρίση πνευματική, αξιακή. Τρίζουν τα κόκκαλα των αδικαίων που στερήθηκαν τα πάντα.

Η θεία Γλυκερία με όλες τις στερήσεις και τις κακουχίες στα εκατό της χαίρει υγείας και ενός σπινθηροβόλου πνεύματος.

Την πρώτη του έτους οι δυό μας μοναξιές σμίξανε στο μικρό της σπιτάκι. Εκεί αναπολώντας την ζωή στο αγαπημένο μας Παλαιοσσήλι και χωρίς να το πολυκαταλάβω, άρχισα να καταγράφω δημοτικά τραγούδια που μου υπαγόρευε η θεία με περισσή ενάργεια. Μέχρι στιγμής έχω καταγράψει δεκατέσσερα και έκρινα σκόπιμο να τα δημοσιεύσω στο αγαπημένο μας περιοδικό «Κόνιτσα» για να γίνουν κοινά κτήματα

*Βγαίνουν οι βλάχοι στα βουνά
βγαίνουν και οι βλαχοπούλες
και τα μικρά βλαχόπουλα
παίζουν τις φλογέρες
Βγαίνουν τα λάϊγια πρόβατα
με τα βαρειά κουδούνια
Μόνο του Παναγιώτη τα πρόβατα
δεν φάνηκαν να έρθουν
Στον κάμπο βόσκουν έρημα
δίχως τον αφέντη
Η Παναγιωτοπούλα τ' άκουσε
πολύ της κακοφάνει
Βάζει ζυγκιά στο άλογο
στον κάμπο κατεβαίνει
- Γειά σας χαρά σας μπιστικοί
- καλώς την την κυρά μας
- Παιδιά μου πού είναι ο αφέντης σας
πού 'ναι ο Παναγιώτης
- Ο Παναγιώτης Κυρά μας πέθανε
ο Παναγιώτης πάει*

* * *

*Αμπέλι μου πλατύφυλλο
και κοντοκλαδεμένο.
Γιατί δεν ανθείς*

γιατί δεν καρπείς
σταφύλια για δεν βγάζεις
και εγώ θα σε πουλήσω
- Μην με πουλάς αφέντη μου
και μην με παζαρεύεις
Βάλε νιούς στο σκάψιμο
γερόντους να κλαδέψουν
Βάλε κορίτσια ανύπαντρα
να με γυροκλαδέψουν
τότε και γω σε ξεχρεώνω.

* * *

Η σκλάβια Πόλη κάθεται
στο Βόσπορο και κλαίει
Και ο φιδωτός ο Βόσπορος
την συμπονά και λέει.
- Πές μου, κυρά μου ζηλευτή
πεντάμορφη κυρά μου
Σαν τι είναι να μου ζήτησες
και εγώ δεν στο φέρνω
Τα μύρα της ανατολής
και τα χρυσά στολίδια
σε σένα τα χαρίζω
- Μόνο ένα δώρο ολημερίς
και ολονυκτίς προσμένω
και ακόμα δεν μου τόφερε
το κύμα το αφρισμένο
Ατίμητη από τα ατίμητα
Λευθεριά την λένε.

* * *

Από μικρός στα γράμματα
μικρός στα πινακίδια
και τώρα στα γεράματα
αρματολός και κλέφτης
Όλα τα κάστρα πάτησες
όλα τα μοναστήρια

και του Βαρλάμη το κελί
δεν μπόρεσες να πατήσεις
Τριγύρω-τριγύρω το φέρες
τριγύρω από το κάστρο
Τον Ηγούμενο φώναζες
Τον Ηγούμενο φωνάζεις
Κατέβα κάτω Ηγούμενε
να μας εξομολογήσεις
να πούμε τα αμαρτήματα
για να συγχωρεθούμε.

Κίνησαν τα καράβια τα Συργιανά
κίνησε και ο καλός μου
να πάει στη ξενιτιά
Δώδεκα χρόνια έχω που καρτερώ
και ούτε γράμμα μου στέλνει
ούτε αντιλιαλιά.
Μόνο μούστειλε ένα μαντήλι
με δώδεκα φλουριά
Στην άκρη από το μαντήλι
μούχει αντιλιαλιά.
Πήγα στο γραμματικό
να μου το διαβάσει.
Θέλεις κυρά μου παντρέψου
θέλεις καλογοριά
Θέλεις στα μαύρα ντύσου
και μην με καρτερείς
Εγώ κόρη παντρεύτηκα
μέσα στη Φραγκιά
Πήρα μια Φραγκόκορη
μιας μάγισσας την κόρη
Όταν κινώ να 'ρθω
χιόνια και βροχή
και όταν γυρίζω πίσω
ήλιος και ξαστεριά

(Συνεχίζεται)

Αγάπη

Γεώργιος Μαυρογιάννης

Θαύμα και όνειρο η ζωή!
στα πρώτα βήματά της
άσμα γλυκό, χαράς ροή,
είν' άπ' κι αναβάτης.

Σπάσει της δύπης τα δεσμά,
δυναίει, γερά, τον πόνο,
άρμα π' οδόφωτο κυμά
ν' αχώση πάν το χρόνο.

Λίγη, ορμή και καθπασμός
αδιάκοπος, γενναίος,
νίκης καθάριος ασπασμός
που διώχνει ενδύς το δέος.

Σπέρνει αγάπη περισσή,
τρανή εδπίδα υφαίνει
δάμνη σκορπά παντού χρυσή
στον κόσμο που ανασταίνει.

Σπίδα στα σπδάχνα δείκνή
ανάβει, καίει, φουντώνει,
γεννά καρδιά ηρωική
για Αγάπη που δυτρώνει.

Δόξα στο Μέγα Εραστή,
που μ' άπειρη ευοπδαχνία
φέρει κοντά μου γεδαστή
γυχή, καημού δυχνία.

1. Άπ = ποδεμικό άδογο μη εννουχιομένο.

* * *

Εμπρός παιδιά!
Ν' αναστήσουμε τ' όνειρο
ν' ανασάνουμε τον Ήλιο
να ζωντανέγουμε τη ματιά
να φωτίσουμε το χαμόγεδο
Μαζι να πάμε μπροστά
στην Ανατοδή του Αυγερινού
στο Φως του οδόγιομον φεγγαριού
στην παδίρροια των υδάτων
στην καινούρια μέρα.
Εμπρός στην αρχή της Νέας Ζωής
Εμπρός στην Αγάπη
Δίχως απάτη
Χωρίς όρια. Με δαχτιάρα
Με βαδιά ανάσα
Με γυχή. Με πυχημή. Εμπρός...

Λεβαοτή Καραγιάννη

Η νηννεμία των γιορτών

..Χριστούγεννα ήρθαν και πάλι
Κι όλοι έχουν ανοιχτή την αγκάλη
Τον καινούργιο χρόνο να υποδεχτούν
Την ψυχική προεμία της εποχής να δεχτούν!
Αυτή η προεμία μέσα μας δυνατή κατοικεί
Με μια ήρεμη δύναμη συνοικεί
Ας στρέψουμε όλοι τον εαυτό μας προς τα άνω
Κι ας προσπαθήσουμε να μη νιώθουμε των άλλων ανθρώπων υπεράνω
Χριστός γεννάται και μας καρτερεί
Το σπίτι από νόστιμα φαγητά και γλυκά δεν υστερεί
Πάρε κι εσύ , μικρέ Χριστούλη
Εξω αυτή τη νύχτα ξαγρυπνά κάθε νυχτοπούλι
Άγιε Βασίλη , όλοι σε περιμένουμε
Όταν σε βλέπουμε, με το στόμα ανοιχτό μένουμε
Είσαι εσύ πλούσιων δώρων κουβαλητής
Στα ήσυχια χιονισμένα δρομάκια περπατητής!

Ο Κομήτης της Αγάπης

Απόψε κανείς δε θα κοιμηθεί
Γιατί κανένα αστέρι δε θα λυπηθεί
Ένας κομήτης θα περάσει
Φιλιά και Αγάπη όλους θα κεράσει
Μετά από ένα βροχερό πρωί ο ήλιος ψηλά θα ανεβεί
Ένα χαμογελαστό ουράνιο τόξο θα βγει
Χρώματα επτά μέσα από το πρίσμα του φωτός θα φανούν
Λόγια προεμίας θα μας πουν!
Τη νυχτιά τη μαγική ο Κομήτης Αγάπη θα στάξει
Γλυκό νέκταρ μέσα μας θα σταλάξει
Θα έχουμε όλοι μας τα κεφάλια στραμμένα προς τα πάνω
Φωλιές τις κούφτες μου θα κάνω
Για να μαζέψω λίγο από το μαγικό λαμπερό φως
Να εξηγήσω της γέννησης του Έρωτα το πώς
Φώτα καρδιάς μέσα μας θα ανάψουν
Τις κακές σκέψεις με αποτέλεσμα θα κάψουν!

Το Βιβλίο

Άδεια Γάμου (Μυθιστόρημα)

Βασ. Ευτ. Νικόπουλο

Με τον πιο πάνω τίτλο κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο βιβλίο του συμπατριώτη μας Β. Νικόπουλου, τέως Προέδρου του Αρείου Πάγου.

Το μυθιστόρημα έχει υπόθεση τον

έρωτα δύο νέων, ενός Αξιωματικού και μιας Κονιτσιώτισσας αρχοντοπούλας.

Με γλαφυρό τρόπο ο συγγραφέας παρουσιάζει πρόσωπα και καταστάσεις της μετεμφυλιακής εποχής στην Κόνιτσα όπου δρουν οι ήρωες του μυθιστορήματος, που παρά τα εμπόδια και τις «τρικλοποδιές» κακόβουλων ανθρώπων, φτάνουν με το γάμο τους σε αίσιο αποτέλεσμα.

Διαβάζοντας κανείς το βιβλίο, βρίσκεται σ' ένα οικείο περιβάλλον, λες και παρακολουθεί από κοντά τα γεγονότα.

Ο κ. Β.Ν. κυκλοφόρησε στο παρελθόν α) «Το τάμα», β) «Τα δικαστικά απομνημονεύματα», γ) «Το συναξάρι της Αγίας Φωτεινής», κ.ά.

Τα έργα του συνδέονται με τα βιώματά του, αφού ο συγγραφέας μεγάλωσε στην Κόνιτσα, όπου τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές του.

Το βιβλίο εκδόθηκε από τον Εκδ.

οίκο Κυριακίδη (Κ. Μελενίκου 5 Θεσ/νίκη. Τηλ. 208540) όπου μπορούν να το βρουν όσοι από τους συμπατριώτες και φίλους ενδιαφέρονται.

Υ.Γ. Εμείς συγχαίρουμε το συμπατριώτη μας Β.Ν. και του ευχόμαστε, τώρα που αλάφρυνε από τα σοβαρά καθήκοντα του δικαστικού λειτουργήματος, καλή δύναμη για άλλα έργα και συνεργασία με το περιοδικό μας, που παίρνει ανελλιπώς, γιατί είναι λάτρης της γενέτειρας, πράγμα που αποδεικνύεται από το συγγραφικό του έργα, όπως αναφέραμε πιο πάνω.

Σ.Τ.

* * *

Δύο ακόμη βιβλία προστέθηκαν πρόσφατα στο μακρύ κατάλογο συγγραμμάτων του γνωστού πλέον στην επαρχία Κόνιτσας - και όχι μόνον - συγγραφέα - ιεροδιδασκάλου Διονυσίου Τάτση.

Τα βιβλία του πρεσβ. Διονυσίου Τάτση, θρησκευτικού κυρίως περιεχομένου, καρπός εμπειρίας και επίπονης προσπάθειας του συγγραφέα τους, αποτελούν πολύτιμη πηγή άντλησης πληροφοριών για όσους επιθυμούν να ασχοληθούν με την ιστορία της Κόνιτσας και των χωριών της επαρχίας, παράλληλα όμως με τα διδάγματα και το βίο ευσεβών κληρικών και μη, στους οποίους αναφέ-

ρονται, προσφέρουν παραμυθία και βοήθεια στην αντιμετώπιση των ποικίλων προβλημάτων, που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος.

Το πρώτο από τα δύο βιβλία φέρει τον τίτλο: «Ιερέυς Γεώργιος Δ. Παΐσιος, εκ κώμης Χιονιάδων».

Ο π. Γεώργιος Παΐσιος από τις Χιονιάδες Κόνιτσας, «παρόλο που δεν είχε φοιτήσει σε ανώτερες σχολές, αγαπούσε τη μελέτη...» και, παρά τα οικογενειακά και άλλα βάρη, διέσωσε πολύτιμες πληροφορίες για την εκκλησιαστική ιστορία της περιοχής.

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη: το Α΄ περιλαμβάνει βιογραφικά στοιχεία (σελ. 13-30) και το Β΄ το συγγραφικό του έργο (σελ. 31-48).

Το δεύτερο βιβλίο φέρει τον τίτλο: «Ιερομόναχος Χρύσανθο Λαϊνάς».

Στις 62 σελίδες του βιβλίου ο π.Δ. Τάσης κάνει λεπτομερή, κατά το δυνατόν, αναφορά στο βίο και στη δράση του Ιερ. Χρύσανθου Λαϊνά, ο οποίος «έδρασε θεοφιλώς στην Κόνιτσα τον 19ο αιώνα».

Χειροτονήθηκε ιερέας το 1836 και υπηρέτησε στον Άγιο Νικόλαο της πάνω Κόνιτσας, ζώντας βίο ασκητικό με συνεχή φροντίδα για υλική και πνευματική παραμυθία υπέρ των αδυνάτων.

Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Χριστόδουλος και καταγόταν από την Άρτα. Ο πατέρας του με την πολυμελή του οικογένεια εγκαταστάθηκε στην

Κόνιτσα στις αρχές του 19ου αιώνα.

Ήταν αυτόπτης μάρτυρας στον απαγχονισμό του νεομάρτυρα Γεωργίου στα Γιάννινα το 1838 και φρόντισε για την απεικόνιση της μορφής του. Επίσης ιδιαίτερη προσπάθεια κατέβαλε για την προβολή του αγίου Ιωάννη «του εκ Κονίτσης».

Με τη συγγραφή των πιο πάνω βιβλίων ο πρεσβ. Δ. Τάσης αναδεικνύει το έργο δυο απλών κληρικών και καταδεικνύει ότι όταν κάποιος θέλει να φανεί χρήσιμος στον συνάνθρωπο και στην κοινωνία όπου ζει, ούτε τα οικογενειακά βάρη, ούτε η φτώχεια, ούτε η έλλειψη γραμματικών γνώσεων μπορούν να σταθούν εμπόδιο στο δρόμο του.

Τα βιβλία διατίθενται από τον ίδιο τον συγγραφέα. Η διεύθυνσή του: 44100 Κόνιτσα και το τηλέφωνό του 26550 22788.

I.T.

* * *

• Με πλούσια ύλη κυκλοφόρησε το 17ο τεύχος (Δεκ. 2011) του περιοδικού «Τα Καντσιώτικα» καθώς και το φετινό ημερολόγιο με φωτογραφίες και τοπία του χωριού, από την Αδ/τα Δροσοπηγιωτών. Όταν οι Αδ/τες έχουν δραστήρια μέλη, ζωντανεύουν και τα χωριά τους. Οι Κονιτσιώτες είναι αξιέπαινοι για τη δράση τους.

Οι άγγελοι τον ύμνον προσφέρουσι

Και ο ύμνος αυτός δεν είναι άλλος από αυτόν που ακούγεται πριν από το τέλος εκάστου Όρθρου. Είτε με απλή ανάγνωσή του, ως μικρή Δοξολογία, στις πολύ μικρές καθημερινές εορτές, είτε ψάλλοντάς τον, ως μεγάλη Δοξολογία, εκάστης Κυριακής και μεγάλης εορτής, κάτι που είναι συνηθέστερον.

Η μεγάλη Δοξολογία ψάλλεται στον ήχο της ημέρας με δύο βασικούς τρόπους σε κάθε ήχο. Σε αργό ή σε σύντομο μέλος.

Όμως ανεξάρτητα από τον ήχο ή το μέλος, ο τόνος πρέπει να είναι πανηγυρικός, δοξολογητικός, υμνητικός, ζωηρός.

Για τούτο, ίσως, ταυτόχρονα χτυπούν οι καμπάνες (ή η καμπάνα). Είναι η τρίτη φορά, κατά τη διάρκεια του Όρθρου, που να κτυπά η καμπάνα. (Η τρίτη καμπάνα όπως συνήθως λέμε).

Η Δοξολογία πήρε το όνομά της από την αρχική της λέξη Δόξα.

Της Δοξολογίας άρχεται ψάλλειν ο α΄ χορός (δεξιός κατά το κοινώς λεγόμενο). Τούτο γίνεται ακόμη και την ημέρα της εορτής των Χριστουγέννων κατά την οποία υπάρχει η παρακάτω ιδιαιτερότητα. Σύμφωνα με αυτήν κι ενώ ο β΄ χορός ψάλλει στο «Και νυν» σε β΄ ήχο το ιδιόμελο - ποίημα Ιωάννου Μοναχού.

«Σήμερα ο Χριστός εν Βηθλεέμ γεννάται εκ παρθένου.

Σήμερα ο άναρχος άρχεται και ο Λόγος σαρκούται.

Αι δυνάμεις των ουρανών αγγάλλονται και η γη συν τοις ανθρώποις ευφραίνεται.

Οι Μάγοι τα δώρα προσφέρουσι· οι Ποιμένες το θαύμα κηρύπτουσι· ημείς δε ακαταπαύστως βοώμεν...».

Στο σημείο αυτό, κατά το Τυπικό, «παύει ο β΄ χορός και άρχεται ο α΄ χορός της Μεγάλης Δοξολογίας μετά του ακροτελευτίου στίχου του παραπάνω ιδιομέλου» συνήθως σε σύντομο μέλος και στον ίδιο όμως ήχο. Κι ο ακροτελευτίος αυτός του ιδιομέλου στίχος που πλέον γίνεται αρχικός της μεγάλης Δοξολογίας, δεν είναι άλλος από τον αγγελικό των Χριστουγέννων ύμνο.

«Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία».

Ο ίδιος ακριβώς στίχος ψάλλεται λίγο νωρίτερα στον ίδιο Όρθρο στο ψαλλόμενο, μετά το Ευαγγέλιο του Όρθρου, ιδιόμελο σε ήχο πλ. του β΄. Έκτοτε καθιερώνεται με πλήρη το στίχο ως η αρχή της μεγάλης Δοξολογίας. (Με μια εξαίρεση που θα αναφέρουμε παρακάτω).

Τώρα αν από το στίχο αυτό πάρουμε μόνο το ένα μέρος, το δεύτερο και το κάνουμε μήνυμα, έστω και από αγγέλους προερχόμενο, όσο κι αν το επικαλούμαστε και το μνημονεύουμε να αποκρύψουμε τη λειψότητά του. Δείχνει το έλλειμμά του γιατί προσπαθούμε να το

φέρουμε στα μέτρα μας τα ανθρώπινα.

Δείχνει κολοβό ή μάλλον ακέφαλο. Του λείπει το α΄ μέρος το πιο βασικό. Το «Δόξα εν υψίστοις Θεώ». Τότε είναι πλήρες, είναι άρτιο.

Κάποιος αρμοδιότερος εμού του ελαχίστου και με περισσότερες γνώσεις επί του θέματος θα έλεγε και θα έγραφε: «Το επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία» όσο κι αν ευκαίρως ακαίρως - το επικαλούμαστε διαπιστώνουμε χρόνια τώρα ότι δεν βρίσκει ανταπόκριση. Πικρή διαπίστωση. Είναι ευχή από μόνο του.

Μάλλον πέρα από την ευχή χρειάζεται και κάτι άλλο. Η προσευχή και πλέον αυτής η πίστη. Πού; «Δόξα εν υψίστοις Θεώ». Να τον θυμόμαστε, να τον σεβόμαστε. Ο δεύτερος στίχος της Δοξολογίας είναι «Υμνούμεν Σε, ευλογούμεν Σε, προσκυνούμεν Σε, δοξολογούμεν Σε, ευχαριστούμεν Σοι, δια την μεγάλην Σου δόξαν».

Χωρίς την προσευχή, την πίστη και

την εμπιστοσύνη στο μωρό της Βηθλεέμ πώς πορευόμαστε. Το νεογέννητο της φάτνης δεν ήταν μόνο άνθρωπος. Ήταν και ο Θεός και άνθρωπος. Και τούτο ψάλλεται λίγες μέρες μετά τα Χριστούγεννα. Στα Άγια Θεοφάνια για μία και μόνη φορά αλλάζει ο α΄ στίχος της Δοξολογίας.

Τότε ο α΄ χορός -όπως και τα Χριστούγεννα- άρχεται της Δοξολογίας με το «Δόξα τω φανέντι Θεώ και επί γης οφθέντι και φωτίσαντι τον κόσμον».

Υπάρχει τώρα το ερώτημα. Εμείς και μαζί με εμάς οι κρατούντες, οι έχοντες και κατέχοντες σήμερα και όχι μόνο, έχουμε, έχουν φόβο, σέβας Θεού;

Κι επειδή όλοι μας υποψιαζόμαστε τι έχουμε και τι έχουν δεν μένει παρά να ευχόμαστε και να προσευχόμαστε για καλή φώτιση από το Θεό ώστε να πράξουμε και να πράξουν αυτά που πρέπει για να έρθει το «Επί γης Ειρήνη εν ανθρώποις Ευδοκία».

ΠΑΝΑΓΩΤΗΣ ΑΘ. ΜΠΕΛΘΙΚΙΩΤΗΣ

**Info
Center**

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ**

ΤΜΗΜΑΤΑ:

✓ JUNIOR - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ✓ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ECDL
✓ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ✓ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Υπεύθυνος Σπουδών: ΣΠΙΑΝΟΣ Ι. ΒΑΣΙΛΗΣ

Πτυχ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κόνιτσα Παπαδιαμάντη 6

☎ 26550 22688- κιν. 6973033013 e-mail: infocenter@otenet.gr

**ΠΕΤΡΟΣ ΑΘ. ΠΑΝΤΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Π. ΠΑΝΤΟΣ**
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΙ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ

• ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ
• ΠΕΡΙΟΔΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

• ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΑ • ΘΕΡΑΠΕΙΑ LASER
• ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ
• ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 77, Τ.Κ. 106 80 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 36 30 657, Κιν.: 6944 264 274
e-mail: pantosat@gmail.com

Η Γλώσσα των μαστόρων τα παλιά χρόνια

Του Παν. Φ. Νάτση Αξ/κου Δικ. ε.α.

Πολλές φορές έχουν αναφερθεί φίλοι του περιοδικού στην ιδιαίτερη γλώσσα των μαστόρων εκείνη την εποχή, που φεύγαν τα μπουλούκια σε διάφορα μέρη της πατρίδος για εύρεση εργασίας. Από το χωριό μου, μετά το 1863, φύγανε πολλά μαστόρια και πήγανε στα χωριά της Θεσσαλίας. Πολλοί από αυτούς έμειναν στο χωριό Σκλάταινα, σημερινή Δρακότρυπα Καρδίτσας. Τοπωνύμια και επίθετα μαρτυρούν το αληθές (Κατσιώτας, Αδάμος, Νάτσης, Μπάλλας, Χαρίσης, Πούλιος κλπ).

Σήμερα γράφω μια αληθινή ιστορία που αφορά τους μαστόρους, την οποία άκουσα από το συνταξιούχο δάσκαλο, στη Δρακότρυπα, τον κ. Βασίλειο Κίτο.

Στα δύσκολα χρόνια της φτώχιας προπολεμικά, ένα μπουλούκι (παρέα) μαστόρων, βρέθηκε να εργάζεται σε ένα σπίτι από τα караγκουνοχώρια του θεσσαλικού κάμπου. Φτιάχνανε ένα σπίτι, όπως συνήθως με πλιθιά. Το αφεντικό, ένας χαρακτηριστικός τύπος караγκούνη, είχε αναλάβει και την υποχρέωση της τροφοδοσίας της παρέας. Δεν υπήρχε τότε ταβέρνα ή ψησταριά σε κανένα χωριό, ακόμη και στο πιο μεγάλο. Και ούτε πρατήρια ψωμιού όπως σήμερα. Και δυστυχώς πολλές νοικοκυρές ήταν τόσο ανοικοκύρευτες που δεν ήξεραν ούτε να ζυμώσουν. Η τροφοδοσία ήταν δύσκολη και δαπα-

νηρή. Τα πρωινό ήταν συνήθως γάλα από τα πρόβατα ή τις αγελάδες ή ψωμοτύρι. Το γεύμα και το δείπνο ήταν πονοκέφαλος για την νοικοκυρά και μάλιστα όταν η οικογένεια ήταν φτωχιά.

Φαίνεται ότι στην περίπτωση μας συνέβαιναν και τα δύο, και φτωχιά ήταν η οικογένεια και ανοικοκύρευτη η νοικοκυρά. Έτσι το γεύμα την πρώτη μέρα ήταν ξινοτύρι τηγανισμένο με βούτυρο και το δείπνο μπατσίνα με τα ίδια υλικά. Την δεύτερη μέρα το ίδιο. Την τρίτη πάλι το ίδιο.

Το σπίτι χιζόταν λίγο πιο πέρα από το καλύβι του αφεντικού και το γεύμα και το δείπνο τα έφερνε η κόρη του αφεντικού ηλικίας 18 ετών. Μεστωμένη κοπέλα, δυστυχώς όμως είχε ένα ελάττωμα, έπασχε από στραβισμό.

Όταν ο λασπάς (μαστορούλι) είδε το ταψί με το ξινοτύρι και για τρίτη μέρα, γεμάτος αγανάκτηση φώναξε δυνατά στον μάστορα:

- Πάλι γκαβαγγέλω ξεσέρνεται μάστορα! Χωρίς να γνωρίζει ότι το κορίτσι το λένε Αγγέλω.

Το κορίτσι άκουσε το μαστορούλι που φώναξε στο μάστορα τα παραπάνω και κατάλαβε ότι η «γκαβαγγέλω σέρνεται». Δικαιολογημένα νόμισε, ότι πρόσεξε το κουσούρι της και την κορόιδεψε αποκαλώντας την «η γκαβή Αγγέλω»! Χωρίς να πει τίποτε, άφησε το φαγητό κάτω και κλαίγοντας έτρεξε στον πατέρα

της.

- Πατέρα οι μάστοροι με κορόιδεψαν, με είπαν Γκαβαγγέλω.

Βρίζοντας ο καραγκούνης αρπάζει το φουρκέλι. Τους κερατάδες τώρα θα δουν...

- Ποιος κορόιδεψε το κορίτσι μου; Οι μάστοροι τάχασαν, σταμάτησαν τη δουλειά. Ο πρωτομάστορας κατέβηκε από τη σκαλωσιά.

- Για στάσου αφεντικό, τα παιδιά ξέρουν να σέβονται την οικογένεια του άλλου, τι συμβαίνει;

Τι της είπαν;

- Να την είπαν «η Γκαβαγγέλω σέρνεται» και τόνισε τις λέξεις δίνοντας την κακή σημασία του σέρνεται.

Γέλασε ο πρωτομάστορας.

- Αυτό είπαν αφεντικό; Άκου να σου πω, εμείς οι μαστόροι έχουμε δική μας γλώσσα (τα κουδαρίτικα), γκαβαγγέλω λέμε το κλωτσοτύρι και ξεσέρνεται σημαίνει έρχεται!

- Δε με γελάς εμένα, ποιος κιαρατάς την έβρισε; Να φύγει από το σπίτι μου!

- Στάσου αφεντικό, σου λέω την αλήθεια. Αν δεν με πιστεύεις να πάμε πέρα εκεί που εργάζονται και άλλοι μαστόροι να ρωτήσουμε.

- Να πάμε, λέει ο φουρκισμένος καραγκούνης.

Ευτυχώς που πιο πέρα εργάζονταν ένα άλλο μπουλούκι συγχωριανών μαστόρων.

Πήγαν ρώτησαν και έτσι βεβαιώθηκε ότι δεν έβρισαν την θυγατέρα του και λύθηκε η παρεξήγηση.

Δεν ξέρω μα πιστεύω ότι αυτό θα έγινε αιτία να αλλάξει το διαιτολόγιο των μαστόρων.

Που πιστεύω θα οφείλονταν σε δυο λόγους: ή στη φτώχεια του νοικοκύρη ή στην τεμπελιά της νοικοκυράς που το εύρισκε εύκολο και γρήγορο.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Σπίτι με κατάστημα
στην Κ. Κόνιτσα

Πληροφορίες:

Τηλ. 210 8832307

κιν. 6932340475

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο υπό ένταξη,
2575 τ.μ. στον «ΜΠΕΡΚΟ»
(Α. Κόνιτσα). Τιμή 55.000 €

Πληροφορίες:

Τηλ. 210 6537333

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011 ΣΤΗΝ ΜΟΛΙΣΤΑ

Έχουμε αλλάξει χρονιά και βρισκόμαστε στο 2012, καλή χρονιά. Συνηθίζεται προς το τέλος του χρόνου να γράφεται από παράγοντες που ασχολούνται με τα κοινά, συλλόγους κ.τ.λ. πώς πέρασαν το καλοκαίρι και ιδιαίτερα τον Αύγουστο στα χωριά τους, πού αλλού στο δικό μας περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ.

Τους αφήνω όλους να τελειώσουν και να κλείσω εγώ το χρόνο που πέρασε με το δικό μου χωριό την ξακουστή ΜΟΛΙΣΤΑ. Να γράψω και εγώ γι' αυτήν.

Ακούστε, ή μάλλον διαβάστε:

Πάνε μερικά χρόνια τώρα που από όλους γίνεται προσπάθεια να ζωντανέψουμε τα χωριά μας. Σίγουρα, δεν τα καταφέρνουμε όσο θα θέλαμε.

Λέτε η κρίση να μας βοηθήσει να αρχίσουμε να τα προτιμάμε; Θα δούμε.

Που λέτε, τον Αύγουστο στη Μόλιστα μαζευτήκαμε κάμποσοι. Η πλατεία όπως σε όλα τα χωριά κέντρο συνάντησης.

Ξεκινήσαμε δειλά - δειλά να ανοίξουμε τη στέγη μας, βλέπετε δεν έχουμε ακόμα βρει λύση. Την πρώτη - δεύτερη μέρα ήταν κουμπωμένοι, δεν έβγαιναν όλοι στην πλατεία, δεν ξέρω ντρέπονταν, σκιάζονταν, αρχίσαμε να απογοητευόμαστε. Άκουγα τη μία να μου λέει (παρόλο που με φώναζε για καφέ και τσίπουρο), δεν μπορώ όπως πέρυσι, έχω μαστόρους, η άλλη τα ίδια, οι άλλες

ήταν κακιωμένες από πέρυσι.

Έλα όμως που ο Άγιος Νικόλαος δεν μας αφήνει και ξαφνικά παρουσιάζεται, δεν θα πω το όνομα της, μια νύφη της Μόλιστας, και αλλάζουν όλα, τότε πήραμε όλοι μπροστά.

Άλλοι σερβίριζαν, άλλος εισέπραττε χρήματα, έφερναν κρασί και τσίπουρο από τα σπίτια και το πουλούσε ο σύλλογος, πρέπει να μάζεψε κάμποσα.

Μουσική, τι άλλο; ΑΛΕΞΙΟΥ- ΠΑΝΟΥΣΑΚΟ, και το ρούφηγμα βροχή.

Ήρθε και η μέρα για το πανηγύρι. Καθαρίστηκε η πλατεία, να μην ξεχάσω έγινε καινούργια στέγη στον Άγιο Νικόλαο, με πλάκα. Να τους έχει καλά όσοι βοήθησαν.

Κάποιοι είχαν επιφυλάξεις για την επιτυχία και εντούτοις επισκίασε τα πάντα.

Γλέντι μέχρι πρωίας. Από τα κοντινά χωριά όλοι παρόντες. Ο Χριστόπουλος ο Θανάσης έδωσε όλο του τον εαυτό όπως και όλη η κομπανία. Παρών και ο Μιχάλης Πανουσάκος.

Χορός ζεστός αγαπημένος και έγινε πιο ζεστός όταν χόρεψαν και κάποιοι γηραιότεροι.

Εγώ και ο φίλος μου κάναμε κάποιες σκέψεις, αφού είχαμε ρουφήξει λίγο παραπάνω! Πώς το έπαθαν θα πουν κάποιοι, κάνουν και τίποτα άλλο;

Είπαμε τη γιορτή μας θα την καρτεράμε την ημέρα που θα έχουμε το πανηγύρι, μετά την εκκλησία. Θα πηγαί-

νουμε για χρόνια πολλά με τα κλαρίνα, γιατί μας κακοφαίνεται που τα βλέπουμε αλλού. Ας είμαστε καλά.

Στα διπλανά χωριά τα πανηγύρια ωραία ήταν και στο Μοναστήρι και στο Γαναδιό. Εγώ όμως πήγα και στο δεύτερο πανηγύρι του Γαναδιού αντάμα με άλλους. Αυτό που ήταν καλύτερο από το πρώτο. Χορός, μάσα, κράσος, όλα τζάμπα. Γιατρέ πάντα τέτοια! Και του Χρόνου!

Ο Σύλλογος πάλι έδωσε όλο του τον εαυτό. Όλο το συμβούλιο βοήθησε και

με το παραπάνω, αλλά γι' αυτά ας μιλήσει ο Σύλλογος.

Είχαμε και θέατρο στο σχολείο, όμως θα ξαναμπούμε μέσα; Δεν μάθαμε τίποτα. Ήλθε κάποια απάντηση;

Κλείνοντας να ευχηθώ σε όλους Καλή Χρονιά και τύχη, και προσοχή με την μπίρα, να μην την πίνετε με αφρό. Και να ξανά ευχηθώ όπως και πέρυσι να βρεθεί τρόπος λειτουργίας για την στέγη των Μολιστινών, διότι κανόμαστε.

Ο ΜΟΛΙΣΤΙΝΟΣ

Μια εικόνα Χιονιαδίτη ζωγράφου

Στο χωριό μου Μαυροβούνι είναι χτισμένη σε υψόμετρο 800 μ. η εκκλησία του Πρ. Ηλία. Έγινε το 1747 σε περίοπτη θέση με θέα στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα.

Παλιότερα είχε αγιογραφίες στους τοίχους, αλλά με τις επισκευές που έγιναν ύστερ' από τις ζημιές των πολέμων της δεκαετίας του 1940, σκεπάστηκαν με το ασβέστωμα για τον καλύτερο... ευπρεπισμό της.

Ανάμεσα στις εικόνες που απόμειναν μετά από τόσες θύελλες, υπάρχει και μια

εικόνα του Χριστού ζωγραφισμένη σε ξύλο διαστάσεων 1μ.χ-, 70 εκ. περίπου, κρεμασμένη στον τοίχο δεξιά καθώς προχωρούμε προς το Ιερό.

Στο κάτω μέρος είναι γραμμένο: **Δαπάναις Αθανασίου Κ. Σιωζόπουλου 1934**

(Δια χειρός Γ.Ν. Εξάρχου Χιονιαδίτη). Τα παραπάνω γράφονται για να πληροφορηθούν όσοι ασχολούνται με τους Χιονιαδίτες ζωγράφους γιατί νομίζουμε ότι θα τους ενδιαφέρει. (Τα στοιχεία από το υπό έκδοση βιβλίο για το Μαυροβούνι).

Σ.Τ.

Έχει Ιστορία η Κόνιτσα;

Αν μπορεί να ισχυριστεί κάποιος πως έχει υπάρξει "τουριστικός σχεδιασμός" για την ανάπτυξη της περιοχής, αυτός ο υποτιθέμενος σχεδιασμός δεν περιείχε ποτέ το κομμάτι της ιστορίας της περιοχής. Μιλούσαμε πάντα για το περιβάλλον που πρέπει να εκμεταλλευτούμε για να προσελκύσουμε κόσμο αλλά ποτέ για το παρελθόν της Κόνιτσας. Κάτι πάει να γίνει τελευταία με τον πάτερ-Παϊσιο -σωστά- και αυτό μάλλον επειδή έγινε in από τα κανάλια παρά επειδή το είχαμε σχεδιάσει.

Οι έξυπνοι λαοί όμως έξυπνα σκέπτονται και κυρίως χωρίς ταμπού. Στο Λονδίνο υπάρχουν καθημερινά ουρές έξω από το μουσείο του ...Τζάκ του Αντεροβγάλτη (αυτό έχουν αυτό πουλάν οι άνθρωποι), ενώ στη Γερμανία τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και τα μουσεία για το Ολοκαύτωμα είναι επισκέψιμα σημεία. (φανταστείτε να είχαμε φτιάξει μουσείο οι Έλληνες για την σφαγή των Τούρκων κατά την άλωση της Τριπολιτσάς - κάτι αντίστοιχο είναι). Εμείς φοβόμαστε να συντηρήσουμε το τζαμί ή να στήσουμε ένα άγαλμα λες και δεν πέρασαν ποτέ οι Οθωμανοί από δω ή λες και η Φρειδερίκη ήταν βαμπίρ και όχι βασίλισσα.

Έρθε η ώρα να δούμε κατάματα το παρελθόν μας και για να γίνουμε καλύτεροι πολίτες μελετώντας τα λάθη αλλά κυρίως για να δημιουργήσουμε καινούριο πλούτο στην περιοχή. Και το πρόσφατο παρελθόν μας λέει πως στην Κόνιτσα

έγιναν καθοριστικές μάχες στη διάρκεια του Εμφυλίου πολέμου με πολλά θύματα δυστυχώς. Αυτά τα γεγονότα εκείνοι που τα ζήσανε ακόμη θέλουν να τα βάλουν κάτω από το χαλί, όμως είναι πολλοί (νεότεροι, ίσως και απόγονοι των θυμάτων) σε όλη την επικράτεια που θέλουν να μάθουν πραγματικά τι και πως έγινε. Τα τελευταία χρόνια βιβλία που καταπιάνονται με το θέμα της κατοχής και του εμφυλίου κάνουν πολύ καλές πωλήσεις (π.χ. "Στην Ελλάδα του Χίτλερ - η εμπειρία της Κατοχής" του Mark Mazower ή το Η Ελλάδα '36 - '49: Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο - Τομές και συνέχειες του Αυστριακού - τώρα πια Έλληνα- Χάγκεν Φλάισερ που διδάσκει νεότερη ιστορία στο πανεπιστήμιο Αθηνών.)

Επίσης ταινίες με θέμα τον Εμφύλιο κάνουν την εμφάνισή τους τελευταία (το "Ψυχή Βαθειά" που αν και καλλιτεχνικά ήταν μέτρια πήγε καλά στα εισιτήρια) αν και ο Αγγελόπουλος έχει θίξει το θέμα εδώ και χρόνια (π.χ. το "Λιβάδι που Δακρύζει").

Θέλω να πω πως υπάρχει κάποιο έμπρακτο ενδιαφέρον για το θέμα που μπορεί να στηρίξει μια επένδυση. Μπορούμε π.χ. να μελετήσουμε πως έγινε η Μάχη της Κόνιτσας, να φτιάξουμε μονοπάτια για να περπατήσει ο επισκέπτης εκεί που "έπεφταν κορμιά", να του εξηγήσει κάποιος σε ποιά στρατηγικά σημεία κρίθηκε η μάχη (εδώ βέβαια θέλει λεπτούς

χειρισμούς αλλά για αυτό υπάρχουν και οι επιστήμονες που μπορούν να μας καθοδηγήσουν). Μπορούμε ακόμη να φτιάξουμε και ένα μουσείο για τον Εμφύλιο, μοναδικό στην Ελλάδα, εξάλλου κτίρια υπάρχουν άφθονα που ρημάζουν. Όταν είπα την ιδέα σε μια παρέα, στους νεότερους άρεσε, ενώ σε κάποιον μεγαλύτερο σε ηλικία η αντίδραση ήταν αναμενόμενη-"εδώ θέλουμε να κλείσουμε τις πληγές και εσύ πας να τις ανοίξεις;"

Πάντως ο Μπουτάρης στη Θεσσαλονίκη μάλλον την πόλη του σκέπτεται

περισσότερο όταν θέλει να προσελκύσει Εβραίους και Τούρκους τουρίστες εκμεταλλευόμενος την ιστορία της πόλης παρά να αμφισβητήσει την ελληνικότητά της. Ίσως ήρθε η ώρα και μείς να διευρύνουμε το προφίλ των επισκεπτών που απευθυνόμαστε με μοναδικό στόχο την αύξηση του τζίρου που θα μας κρατήσει όρθιους στις δύσκολες εποχές που περνάμε.

ΘΥΜΙΟΣ ΚΥΡΤΖΟΓΛΟΥ

<http://thimiosk.blogspot.com>

Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμν. - Λυκείου Κόνιτσας

Συνέχεια ονομάτων συμπολιτών μας που κατέθεσαν χρήματα, για την προτομή του αείμνηστου γιατρού: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΑΝΔΕΡΑ

1. ANNA ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ	30.00 €
2. ΠΟΡΦΥΡΙΑΔΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ	50,50 €
3. ΑΛΕΚΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	20.00 €
4. ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	20.00 €
5. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΗΤΑΣ	50.00 €
6. ΝΤΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ	50.00 €

Υπενθυμίζουμε προς όλους, τους λ/σμούς που μπορούν να καταθέσουν χρήματα:

- α) ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 386/760929-92
- β) ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 66660982

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΓΚΟΤΖΟΣ

Της Αγίας Βαρβάρας στο ξωκλήσι της

α. Πλήθος πιστών στις 3 και 4/12 ανηφόρισε στο ξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας στην Κόνιτσα και μετείχε στον Εσπερινό και στη Θεία Λειτουργία, τιμώντας την μνήμη της. Η Αγία Βαρβάρα επί Ρωμαίου Αυτοκράτορα Μαξιμιλιανού τιμωρήθηκε με την ποινή του θανάτου για την αληθινή πίστη της και τον αποκεφαλισμό εκτέλεσε ο ίδιος ο πατέρας της, φανατικός ειδωλολάτρης. «Πατρικαίς χερσί τω πατρικώ ξίφει την τελείωσιν δέχεται» γράφει ο βιογράφος της. Την Θεία Λειτουργία ακολούθησε η τελετή της αρτοκλασίας. Ευλογήθηκε ο οίνος, ο σίτος και το έλαιον, δηλαδή το κρασί, το ψωμί και το λάδι. Αυτά είναι, αυτά πρέπει να είναι, η περι-ουσία της Εκκλησίας. Πολύ επίκαιρος ακούγεται στις ξεπεσμένες μέρες μας ο ψαλμός «πλούσιοι επείνασαν και επτώχευσαν οι δε εκζητούντες τον Κύριον ουκ ελαττωθήσονται παντός αγαθού». Η πρωταρχική και μητέρα των κρίσεων, η ηθική κρίση, ταυτίζεται με την απουσία, με την έλλειψη, αυτής της αναζήτησης. Σε εποχές ευμάρειας ο άνθρωπος αισθάνεται παντοδύναμος, σε εποχές κρίσης αισθάνεται αδύναμος, αναζητεί στήριγμα και φουντώνει το θρησκευτικό αίσθημα. Αλλά είναι «χριστιανικότερο» και το «συν Αθηνά και χείρα κίνει».

β. Το παραπάνω ξωκλήσι βρίσκεται σε ωραία δασωμένη και ευάερη θέση

και η χάρη της τιμώμενης σκεπάζει τον οικισμό μας. Στην αυλή του εάν θα βγεις, όλο τον κόσμο βλέπεις. Την Κόνιτσα, τα κοντινά χωριά, το ποτάμι, τον κάμπο, τα βουνά μέχρι την Γκαμήλα, τη Βίγλα και την Αλβανία. Το μονοπάτι που οδηγεί στο ξωκλήσι, σαν σε πράσινο τούνελ, είναι υπέροχο όλες τις εποχές. Τώρα ήταν φθινοπωρινά στρωμένο με τα πολύχρωμα φύλλα των δένδρων. Στην είσοδό του είχαν φροντίσει για τον γλυκασμό των προσκυνητών με ένα καλαθάκι με καραμέλες. Απέναντι ακριβώς ένα καλαθάκι απορριμματοφόρο για τα χαρτάκια από τις καραμέλες. Και ένα πεταμένο χαρτάκι στο δάσος είναι πρώτα αμαρτία και μετά έγκλημα. Του χρόνου ας λείπουν τα πλαστικά λουλούδια των καθοδόν γλαστρών. Στην πίσω αυλή του ξωκλήσιου υπό την σκιά του φαγωμένου θεόρατου βράχου τα δένδρα μεγάλωσαν. Αυθόρμητα ανεβαίνει στα χείλη η ευχή «Θεός σχωρέστον» τον φυτευτή τους, ποτιστή τους και φροντιστή τους, μακαρίτη βορειοηπειρώτη δάσκαλο Κώστα Τσολάκη. Στους Κήπους Ζαγορίου μέσα στον οικισμό είδα απλές αναμνηστικές επιγραφές σε πλατάνια, που φύτεψαν στην μνήμη οικείων τους οι οικογένειές τους. Έτσι συγχωρούνται οι πεθαμένοι και αναπαύονται οι ζωντανοί.

Στο ξωκλήσι μας εξωραϊστική ο γύρω χώρος με πλακόστρωτο και πεζού-

λια. Ανακαινίζεται δε εσωτερικά ο ναϊσκος. Καλή, πρόθυμη, σβέλτη, χαμογελαστή, δουλευτάρα και αγαπητή η κατωκονισιώτικη εκκλησιαστική επιτροπή με τους Θανάση, Δημήτρη, Θωμά, Βασίλη, Πέτρο, υπό τον θερμουργό Παπα-Αποστόλη. Ο Θεός να κατευθύνει το έργο της. Σε μας τους γείτονες απομένει ο καθαρισμός του χώρου στην ρίζα του δάσους, στην θέση του παλιού ασβεστοκάμινου.

Υ. Στο τεύχος Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2011 του περιοδικού μας δημοσιεύθηκε «θεολογικότατο» κείμενο του Ηλία Ανδρέου για τα ξωκλήσια μας, στους κάμπους και στα βουνά. Η ψυχή του προσκυνητή σκιρτάει μέσα στην τα-

πεινότητά τους. Στους χαοτικούς ναούς, ικανοποιείται μόνο η περιέργεια των επισκεπτών με τα ποσοτικά στοιχεία τους, οικονομικά, τεχνικά, χρονολογικά κλπ. Προς στήριξη της άποψής του ανέφερε μεγαλοπρεπείς ναούς της δυτικής χριστιανοσύνης και τα αισθήματά του όταν τους επισκέφθηκε.

Να του ευχηθούμε να είναι «καλοφάγωτη» η σύνταξη, κατά την συνήθειά του, σε βιβλία, και ξέγνοιαστος πλέον από την δημοσιοϋπαλληλική έγνοια να μας δώσει την ευκαιρία να διαβάσουμε πολλά-πολλά ψυχωφελή γραπτά του.

Δεκέμβριος του 2011

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας αδελφότητας Μοναστηριωτών

Η «Αδελφότητα Μοναστηριωτών» πραγματοποίησε και φέτος την καθιερωμένη κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας της. Η εκδήλωση έγινε την Κυριακή 29/01/2012 στην καφετέρια SCOOP του METRO MALL στον Άγιο Δημήτριο στην Αθήνα.

Η συμμετοχή χωριανών και φίλων ήταν η μεγαλύτερη από κάθε άλλη χρονιά, και τους ευχαριστούμε γι' αυτό. Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για του χρόνου με την ελπίδα να είμαστε ακόμα περισσότεροι.

Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι το τυχερό έλαχε σε ένα καλό και παλιό φίλο του χωριού τον κ. Δημήτρη Τσουβελεκάκη.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη και τους φίλους που μας τίμησαν με την παρουσία τους και να ευχηθούμε σε όλα τα μέλη του Συλλόγου, τους φίλους και τους χωριανούς καλή χρονιά με υγεία και δύναμη.

Το Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Παλιά επαγγέλματα

Ο Σαγματοποιός ή σαμαράς είναι μάστορας γνωστός σε πολλούς από μας τους παλιούς. Σήμερα αυτοί οι επαγγελματίες σ' όλη την Ελλάδα μετριούνται στα δάκτυλα. Λίγοι έχουν την ευκαρία να δουν σαμαρά να εργάζεται και τα υλικά και τα εργαλεία που χρησιμοποιούσε για την κατασκευή των σαμαριών.

Θα προσπαθήσω να σας βοηθήσω στο να γνωρίσετε την κατασκευή του σαμαριού.

Τα σαμάρια ήταν διαφόρων διαστάσεων ανάλογα με το ζώο για το οποίο προορίζονταν. Για το άλογο π.χ. ήταν πιο μεγάλο και πιο γεμάτο, για το μουλάρι πιο μικρό και πιο λεπτό, του γαϊδουριού ακόμα μικρότερο.

Για να κατασκευαστεί ένα σαμάρι φτιάχνουμε πρώτα τον σκελετό, από ξύλο οξυάς. Μέρος του σκελετού ήταν το μπροστάρι που είναι πάνω στον αυχένα του ζώου, τα πισινά κοτσαάκια και οι παϊδες κι αυτά φτιαγμένα από ξερό ξύλο οξυάς. Οι παϊδες ή παιδιά ήταν πλακέ με πάχος 3 εκατ. και μήκος ανάλογα με το ζώο. Τα κοτσαάκια εξείχαν από το μπροστάρι. Είναι αυτά που στο πίσω μέρος κρατούν το φορτίο του ζώου.

Επάνω σ' αυτά είναι τυλιγμένη μια τριχιά σε μόνιμη βάση, μοιρασμένη μισή από τη μια πλευρά και μισή από την άλλη. Το μήκος της τριχιάς μετριόταν με το άνοιγμα των χεριών -ένα

άνοιγμα μια οριά. Για ένα κανονικό φορτίο χρειάζονταν 12 οριές.

Για το εσωτερικό μέρος του σαμαριού, που ερχόταν σε επαφή με το σώμα του ζώου ο σαμαράς χρειαζόταν ύφασμα φτιαγμένο στον αργαλειό από πρόβειο μαλλί (σαμαροσκούτι) για να είναι μαλακό, απαλό, για να μη τραυματίζεται το ζώο. Ακόμα χρειαζόταν δέρμα από τράγο για να είναι αντοχής και άχυρα από βρίζα (σίκαλη).

Το άχυρο ήθελε μεγάλη προσοχή από τον σαμαρά στο κόψιμο. Μήπως το ίδιο δεν ισχύει για το ράφτη και τη μοδίστρα στο κόψιμο του υφάσματος; Έπρεπε να κοπεί στις διαστάσεις του ζώου για το οποίο προοριζόταν, έτσι ώστε το βάρος του φορτίου να πέφτει στη ράχη και τα πλευρά του ζώου, αφήνοντας ελεύθερο το πάνω μέρος των μπροστινών ποδιών.

Το σαμάρι για να κρατηθεί στις πλάτες του ζώου χρειαζόταν μια ζώνη δερμάτινη, την ίνγκλα, που ήταν από τη μια μεριά σταθερά δεμένη και από την άλλη τη σφίγγαμε δυνατά για να κρατά το φορτίο σταθερό.

Στο πίσω μέρος του ζώου υπήρχε η οπιστία

και τα πανωκάπλα (πανωκάπουλα-πάνω από τα καπούλια) που κρατούσαν την οπισιά. Η οπισιά ήταν συνδεδεμένη με το κυρίως σαμάρι.

Ο σαμαράς διακοσμούσε το μπροστάρι και το πίσω μέρος του σαμαριού με κουμπιά σαν πινέζες και κορδέλες έγχρωμες.

Προέκταση του σαμαριού ήταν το καπίστρι κι αυτό διακοσμημένο. Το καπίστρι δεν ήταν δουλειά του σαμαρά. Αυτό το αγόραζαν στο ελεύθερο εμπόριο. Πολλές φορές οι τεχνίτες των καπιστριών κρεμούσαν σ' αυτά γαργάλια (μικρά κουδουνάκια) που όταν βάζει το ζώο ή για οποιανδήποτε άλλη αιτία κουνούσε το κεφάλι του το ζώο έβγαζαν έναν χαρακτηριστικό ήχο το

καθένα.

Μερακλήδες ιδιοκτήτες ζώων βάζανε, όταν σκότωναν κάποιον λύκο, μια λουρίδα από το δέρμα του λύκου στο καπίστρι για ομορφιά αλλά και για φυλαχτό μιας και ο κυριότερος εχθρός αυτών των ζώων ήταν ο λύκος.

Συγγνώμη αν σας κούρασα με τα γραφόμενά μου.

Σαν εξομολογούμαι ότι είχα μια ιδιαίτερη αγάπη για τα ζώα. Αυτά στα δύσκολα εκείνα χρόνια, μας κράτησαν στη ζωή με τις υπηρεσίες τους και τα προϊόντα τους.

Με σεβασμό στους αναγνώστες
του περιοδικού μας
ΚΗΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Προς τη Διεύθυνση του Περιοδικού Κόνιτσας.

Παρακαλώ να δημοσιεύσετε στο Περιοδικό Κόνιτσα, το πιο κάτω, σχετικά με το κείμενο στο περιοδικό αριθμ.159, Ιούλιος-Αύγουστος 2011, με τίτλο «Δήμαρχοι της Κόνιτσας».

Με την επιστολή μου αυτή θέλω να πληροφορήσω τον κ. Πέτρο Μπούνα που υπογράφει το αφιέρωμα, τον οποίο δε γνωρίζω, ότι εκτός από τους δημάρχους που αναφέρει στο περιοδικό εκτενώς, δήμαρχος στην Κόνιτσα χρημάτισε και ο πατέρας μου, ο αείμνηστος Νικόλαος Ντεντόπουλος. Εκλεγμένος από το λαό, αγάπησε τον τόπο σαν πρώτη του πατρίδα και πρόσφερε σε αυτόν. Λυπούμαι που δεν έγινε ούτε μια αναφορά στο όνομά του.

Θα ήταν απαραίτητο κύριε Μπούνα πριν αποφασίσετε να γράψετε κάτι να είστε απόλυτα ενημερωμένος γιατί διαφορετικά δεν πληροφορείτε τους αναγνώστες για τα πρόσωπα που συνέβαλλαν στην ανάπτυξή του τόπου, αλλά προβληματίζετε.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία,

ΕΛΕΝΗ ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Να τα εκατοστήσει η «ΜΕΘΟΡΙΟΣ» και να ταξιδεύουμε.

α. Συμπληρώθηκε ένας χρόνος από τότε που άνοιξε και λειτούργησε στην Κόνιτσα το **Γραφείο Ξενάγησης και Προβολής της Κόνιτσας και των Μαστοροχωρίων με το όνομα «ΜΕΘΟΡΙΟΣ»** της Γιαννούλας Μήτση, νύφης στον τόπο μας και ερωτευμένης με τον τόπο μας. Στεγάζεται στην κάτω αγορά σε ένα ωραία διαμορφωμένο πετρόκτιστο κτίσμα, γεμάτο βιβλία και αφίσες με γράμματα και εικόνες για την Κόνιτσα και τα Μαστοροχώρια. Η Γιαννούλα Μήτση πάντα πρόθυμη, πρόσχαρη, ακούραστη, με χαμόγελο, ενημερώνει και εξυπηρετεί τους επισκέπτες μας για τις τουριστικές δυνατότητες της περιοχής μας. Αναλαμβάνει την οικογενειακή και ομαδική περιήγηση και ξενάγηση των τουριστών μας, προσφέροντας οδηγούς, άλογα και ποδήλατα βουνού για τους λάτρεις της πεζοπορίας και των μονοπατιών, και συνεργαζόμενη με τους άλλους τοπικούς τουριστικούς παράγοντες. Είναι το Γραφείο, η επαγγελματική δραστηριότητα, που έλειπε, στην αγορά μας, για την τουριστική αγορά μας.

Δεν περιορίζεται στην προσφορά υπηρεσιών στους επισκέπτες μας και στην προβολή της περιοχής μας, **αλλά το σπουδαιότερο για τον τόπο μας και για όλους μας, οργανώνει για τους Κονιτσιώτες εκδρομές στο εσωτερικό της χώρας μας και στο εξωτερικό.**

Κάθε εκδρομή-κάθε ταξίδι στο εσω-

τερικό ή το εξωτερικό είναι ένα άνοιγμα του μυαλού μας και γέμισμα της ψυχής μας. Ισοδυναμεί με το διάβασμα πολλών βιβλίων. Είναι πράξη απελευθερωτική. Έχει χρησιμότητα οξυγόνου. Και οι άλλοι τόποι, ημεδαποί και αλλοδαποί, έχουν φυσικές ομορφιές, θαυμαστά ανθρώπινα έργα, μνημεία, ιστορία, πολιτισμό, άλλο τρόπο ζωής, και αξίζει να τους επισκεφθούμε και να τους ζήσουμε ολιγοήμερα, έστω και ως περαστικοί. Οι πιο όμορφοι τόποι είναι αυτοί που δεν έχουμε ταξιδέψει. Κατά τον Αριστοτέλη «Πάντες άνθρωποι του ειδέναι ορέγονται φύσει» δηλαδή όλοι οι άνθρωποι από την φύση τους επιθυμούν την γνώση. Είναι σίγουρο ότι όποιος πραγματοποιήσει μια εκδρομή, στην Ελλάδα ή στα ξένα, θέλει να ξαναταξιδέψει, να ξεφύγει από το σπίτι του, να ξεπεράσει τα καθημερινά του σύνορα, να αφήσει πίσω του «τα ίδια και τα ίδια». Τέτοιες ευκαιρίες απόδρασης προσφέρει, και στις δύσκολες σημερινές μέρες μας, η «ΜΕΘΟΡΙΟΣ». Έσχατη λύση στην οικονομική μας κατρακύλα, να στερηθούμε το φαγητό, όχι όμως τις εκδρομές.

Η οικονομική κρίση, που καθημερινά βαθαίνει και πλαταίνει, έπληξε και τον τουρισμό στην περιοχή μας. Τα φετινά Χριστούγεννα η κίνηση ήταν πολύ μειωμένη. Λίγοι ξενιτεμένοι μας ήρθαν, λίγοι τουρίστες μάς επισκέφθηκαν.

Πλήγμα για την Κόνιτσα και την

εικόνα του παζαριού μας το κλείσιμο μετά από πολλά χρόνια ποιοτικής προσφοράς του κεντρικού ξενοδοχείου «Κούγια». Ελπίζουμε σε σύντομο άνοιγμά του.

Το μέγα αναπτυξιακό και τουριστικό έργο, που άρχισε, της ανάπλασης του μονοπατιού της χαράδρας του Αώου προχωράει με βήματα χελώνας. Δεν βλέπω όμως και αυτούς που βγάζουν το ψωμί τους ή το παντεσπάνι τους από τον τουρισμό να διαμαρτύρονται γι' αυτή την κακή κατάσταση. Πάντως έχουν υποχρέωση και για την τσέπη τους και για τον τόπο μας να ταξιδεύουν ή ορθότερα να πολύ-ταξιδεύουν για να βλέπουν, να οσφραίνονται και να γεύονται και άλλα πράγματα. Την ίδια υποχρέωση έχουν για τους ίδιους λόγους και οι τα τοπικά σκήπτρα κατέχοντες. Το οικονομικό κόστος είναι μικρό συγκρινόμενο με το όφελος που θα έχουν και θα έχουμε.

Να ευχηθούμε στην «ΜΕΘΟΡΙΟ» να τα εκατοστήσει και να μην βάλει και να μην έχει κανένα όριο χρόνου και τόπου στη δραστηριότητά της. Τα ίδια ευχόμαστε και στην αφεντικίνα του.

β. Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η κατάργηση των συνοριακών ελέγχων, η καθιέρωση του ευρώ ως κοινού νομίσματος σε 17 ευρωπαϊκές χώρες, η καινούρια αίσθηση για την ευρωπαϊκή οικογένεια και την ευρωπαϊκή γειτονιά, έδωσαν σε εκατομμύρια έλληνες την δυνατότητα να **ταξιδέψουν** εύκολα και ελεύθερα και να

γνωρίσουν τις ευρωπαϊκές χώρες. Ο τόπος μας, η Κόνιτσα, έγινε από παραμεθόρια περιοχή της χώρας μας παραμεθόρια περιοχή της Ευρώπης, έως ότου ενταχθεί η γειτόνισσά μας Αλβανία στην ευρωπαϊκή οικογένεια και μετατεθούν πιο μακριά τα ευρωπαϊκά σύνορα.

Ας θυμηθούμε οι έχοντες λευκή ή ημίλευκη την κεφαλή ότι πριν κάποια χρόνια θέλαμε «διαβατήριο», «το λευκό» λεγόμενο δελτίο, με το ψευδώνυμο «ελευθέρας» για να περάσουμε από τον αστυνομικό έλεγχο του Καλπακίου και να φθάσουμε στην Κόνιτσα. Για τα χωριά μας είχε και άλλους στρατιωτικούς ελέγχους σε διάφορα άλλα σημεία των δρόμων. Κάποιοι συμπολίτες μας και συμπατριώτες μας δεν είχαν δικαίωμα περάσματος στην παραμεθόρια περιοχή μας ως επικίνδunami για την δημόσια τάξη.... Από την άλλη πλευρά του Σαραντάπορου λόγω προηγμένης τεχνολογίας... και επειδή ήταν μεγάλο το εργατικό κόστος... είχαν τοποθετήσει ηλεκτροφόρα σύρματα κοντά στα σύνορα. Προστάτευε η λαϊκήεξουσία τούς Αλβανούς να μην δραπετεύσουν και ζήσουν τα δεινά του καπιταλισμού, που δεν ήταν τότε και μεγάλα σαν τα σημερινά. Ορθά διατηρήθηκε σε ανάμνηση της ολιγοφρενίας μας και των κακών μας καιρών και αναπαλαιώθηκε το στρατιωτικό φυλάκιο του πάλαι ποτέ ελέγχου στον Αη Γιάννη, κάτω από το στρατόπεδο και δίπλα στην βρύση, κατά την κατασκευή από την προηγούμενη

δημοτική αρχή του ωραίου πεζοδρομίου από το κέντρο της Κόνιτσας μέχρι την τσιμεντένια γέφυρα στην Εθνική οδό.

Δυστυχώς υπάρχουν νοοτροπίες-απομεινάρια αυτής της «λογικής», της «ασφάλειας», σε ανθρώπους εντελώς αντίθετων πολιτικών πεποιθήσεων για ευνόπτους λόγους, που δεν αρκούνται στην εξήγηση των θλιβερών αυτών γεγονότων, αλλά προφέρουν και προσφέρουν και άφθονες δικαιολογίες. Σίγουρα η μεθοδευμένη και «επιστημονική» επιβολή του φόβου από τους λίγους εθελό-φοβισμένους στους πολλούς ετερο-φοβισμένους, δημιουργούσε, σε οικονομικό επίπεδο, πλείστα όσα «ασφαλίτικα», «ιδεολογικά», «καθεστωτικά» επαγγέλματα και εντεύθεν εισοδήματα. Οι δικτατορίες, κάθε χρώματος, έχουν στον τομέα της ασφάλειας καταφέρει να απασχολούν μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Αν οι κάθε φορά μισοί φροντίζουν για την «ασφάλεια», ακόμη για την αναπνοή, των κάθε φορά άλλων υπόλοιπων μισών, όλοι έχουν απασχόληση. Θέση και «απασχόληση» δεν έχει μόνο η «φθοροποιός» **ελευθερία**. Τα δικτατορικά, τα φοβικά καθεστώτα, είναι καθεστώτα **«αταξίδευτα»**. Επιβάλλουν χάριν των καθεστωτικών ηθών απαγό-

ρευση εισόδου και εξόδου, ανθρώπων, απόψεων και ιδεών. Υποχρεώνονται οι ντόπιοι να γίνονται «ιθαγενείς». Οι άλλοι είναι εχθροί. Για να προστατευθούν οι ενάρετοι «υπήκοοί μας» από τους κακούς ξένους στήνονται σύνορα, συρματοπλέγματα, τείχη. Η οικονομική κρίση φυσικά μεγάλωσε και τον αριθμό των ευρωσκεπτικιστών. Αλλά η κρίση δεν ξεπερνιέται με εθνική απομόνωση αλλά με περισσότερη «Ευρώπη», με την αλληλεγγύη των λαών της, κόντρα στο σημερινό ευρωπαϊκό ιερατείο, όπως την είχαν ονειρευτεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο πρωτοπόροι πολιτικοί, παλιά, παλιότερα και στις μέρες μας, όπως ο Έλληνας Κωνσταντίνος Καραμανλής (ο μείζων), διανοούμενοι και απλοί άνθρωποι.

Ευχαριστώ την «ΜΕΘΟΡΙΟ», που στα πρώτα γενέθλιά της, μου έδωσε την ευκαιρία να **ταξιδέψω** χωρίς μεθ-όριο με τις δεύτερες σκέψεις και σε άλλους χώρους .

Από την καρδιά μου εύχομαι το 2012 να μην κληρονομήσει τίποτε από το 2011 και να μπει σύνορο-εδώ είναι ανάγκη- μεταξύ τους.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ
e-mail: tsial-b@otenet.gr

Ποιος εγκέφαλος συνέλαβε αυτή την εξαιρετική ιδέα;

Πραγματικά όταν ενημερώθηκα για το γεγονός ότι η συγκοινωνία για τα κάτωθα χωριά, ΟΞΥΑ, ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ, ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ, ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗ, ΜΟΛΙΣΤΑ, ΓΑΝΑΔΙΟ, ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ, ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ, ΠΥΞΑΡΙΑ, διεκόπη εν μέσω του χειμώνα, αισθάνθηκα ότι βρίσκομαι στον 2ο ΤΡΙΤΟ ΚΟΣΜΟ.

Μπορεί να ζω στην Αθήνα, αλλά αυτό δεν δίνει το δικαίωμα σε κανένα να διερωτηθεί γιατί γράφω αυτή την επιστολή.

Ποιός εγκέφαλος λοιπόν (χαρτογιακάς) είναι αυτός ο οποίος εξ αιτίας της οικονομ. κρίσης απεφάσισε να διακόψει τα λεωφορεία για τα ορεινά χωριά μας;

Η καταγωγή μου είναι από την Οξυά, όμως κατανοώ τη δυσκολία των κατοίκων που μένουν και στα υπόλοιπα χωριά.

Τι θα γίνουν λοιπόν οι γέροντες των χωριών αυτών; Πώς θα κατεβαίνουν στην Κόνιτσα να κάνουν εξετάσεις, να πάνε στο γιατρό, να κάνουν τις προμήθειές τους;

Ακόμη και το καλοκαίρι επισκέπτες που έρχονται, όχι με Ι.Χ. αλλά με την συγκοινωνία, πώς θα μετακινηθούν με χαρτογιακά;

Αλλά κατανοώ ότι οι αποφάσεις παίρ-

νονται στο πόδι, πίσω από ένα πολυτελές γραφείο, κατόπιν υψηλής στατιστικής ανάλυσης οικονομικών δεδομένων!

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ! Ας βρισκόταν άλλη λύση και περικοπές σ' άλλα κονδύλια που δεν θα είχαν επιπτώσεις για τους κατοίκους των χωριών.

Παρακαλώ, θα ήθελα να μάθω ποιά υπηρεσία είναι αυτή που πήρε την απόφαση; Θα ήθελα να μάθω τον "εγκέφαλο". Περιφερειάρχης; Δήμαρχος; και όποιος άλλος ας μας ενημέρωνε τι μισθό παίρνει και πώς κατανοεί τα προβλήματα των χωριών μας.

Αλλά ... ζητώ συγγνώμη μου διέφυγε ότι οι κάτοικοι των χωριών αυτών είναι ΜΕΓΑΛΟΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ μπορούν να μετακινούνται με ΤΑΧΙ...!!!

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ για την απόφασή σας που σας επιτρέπει να κοιμάστε ήσυχοι!!!

ΝΤΙΑ ΠΟΡΦΥΡΗ ΒΑΒΑΝΑΤΣΟΥ
Ασπένδους 5 Υμηπός
Αθήνα

Υ.Γ. Θ' ακολουθήσει επιστολή στον κ. Περιφερειάρχη με κοινοποίηση στο Υπ. Μεταφορών.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Χ. ΝΤΑΦΛΗΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

GERMANOS

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ - ΚΟΝΙΤΣΑ
ΤΗΛ. 26550 22884

ΒΑΣΩ Ζ. ΠΑΝΤΑΖΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Αφοί Διογενίδη 4
11473 - Αθήνα
Τηλ.: 210 6445895

Οι ευεργέτες του Έθνους και οι Κατσαπλιάδες του Κράτους

Όταν ύστερα από τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς, άρχισε να διαφαίνεται η ελπίδα της απελευθέρωσης, τότε, άνθρωποι πατριώτες, που είχαν διαπρέψει στα γράμματα, τις τέχνες και κυρίως στο εμπόριο, όνειρό τους ήταν να βοηθήσουν παντοιοτρόπως για την σύσταση και ίδρυση του Ελλ. Κράτους. Ο καθένας από το δικό του μετερίζι. Οι οπλαρχηγοί στη στρατιωτική οργάνωση, αλλά και έπειτα στην επέκταση των «προσωρινών» συνόρων του Κράτους. Οι οικονομικώς εύρωστοι στην ενίσχυση των ΤΑΜΕΙΩΝ. Είτε σε Εθνικό επίπεδο, ιδρύοντας Σχολεία, Ιδρύματα, Βιβλιοθήκες κ.λ.π. είτε σε τοπικό επίπεδο δηλ. στην γενέτειρά τους.

Έτσι σιγά-σιγά παρά τις έριδες, πολέμους και εμφύλιους σπαραγμούς, η χώρα κατόρθωσε να ανορθωθεί, γιατί κυβερνάτο, κατά συντριπτική πλειοψηφία, από ανθρώπους τίμιους, αγνούς και ειλικρινείς, που σκοπός τους ήταν να φτιάξουν και διοικήσουν ένα κράτος σύγχρονο και ανταγωνιστικό.

Για το λόγο αυτό βλέπουμε, στο παρελθόν, Κυβερνήτες να ζουν λιτότατα, και βουλευτές να μπαίνουν στη Βουλή οικονομικώς υγιείς και να τελειώνουν πτωχοί.

Αυτά τότε. Όμως τώρα; Τώρα!!!, τώρα έχει καθιερωθεί η κλεψιά προτέρημα, εξυπνάδα, επάγγελμα. Φυσικά ο πρώτος διδάξας σε όλα αυτά είναι το ίδιο το Κράτος. Αφού βρήκαν εύρωστα

Ταμεία άρχισαν να κατασπαράζουν αγρίως, ποικιλοτρόπως και παντοιοτρόπως, άπαντες όλων των αποχρώσεων και αποκλίσεων.

Κυβερνήτες μοιράζανε αφειδώς αυξήσεις σε μισθούς, συντάξεις και κάνανε «αναβαθμίσεις» σε Υπαλλήλους κατωτάτων κατηγοριών με όφελος την οικονομική των ενίσχυση. Υπουργοί και βουλευτές διορίζανε ανθρώπους σε Υπηρεσίες που η υπεραριθμία τους δεν είχε προηγουμένο, ή σε Υπηρεσίες ανευ αντικειμένου. Μοιράζανε επιδόματα που η αιτιολογία τους και μόνο σου προξενεί εμετικές διαθέσεις. Όλα αυτά με μοναδικό σκοπό την Επανεκλογή τους, μη σκεπτόμενοι για τα περαιτέρω. Και το συνταρακτικότερο, ίσως το μοναδικό στον κόσμο. Βάσει νόμου, λέει, υπάρχει η Υπουργική και Βουλευτική ασυλία, καθώς και παραγραφή αδικημάτων. Λες και ο Νόμος αυτός ήρθε μόνος του από κάποια υπερφυσική δύναμη ή τον επέβαλε ένας επαναστατικώ δικαίω. Κύριοι ΒΟΛΕΥΤΕΣ όλων των αποχρώσεων. ΠΟΙΟΣ ΤΟΝ ΨΗΦΙΣΕ και ποιος ΒΟΛΕΥΤΑΙ; ο δύσμοιρος λαός;

Η Φοροδιαφυγή καλά κρατεί. Όταν είσαι μεροκαματιάρης και βιοπαλαιστής για λίγα ευρώ βλέπεις τα «Κάγκελα». Εάν όμως είσαι «Κοινωνικά ευπόληπτος» αλλά χρωστάς εκατομμύρια, τότε σε καλούν λέει, για διακανονισμό.

Με όλα αυτά και με άλλα, ων ουκ

έστιν αριθμός, φθάσαμε μέχρι εδώ.

Και μια ωραία πρωία είτε γιατί δεν θέλαμε να πιάσουμε αυτούς που φταίγανε και να περαστούν ΒΡΑΧΙΟΛΙΑ (επιστρέφοντας συγχρόνως τα κλοπιμαία ή κατάσχοντας περιουσίες), είτε γιατί είμαστε ανίκανοι, ήρθαν τα εκ του Βορρά προερχόμενα αρπακτικά της Διεθνούς οικονομίας και μας επιβάλλανε αυτό που καθημερινά ζούμε.

Με μια διαφορά όμως. Όλη αυτή την οικονομική εξαθλίωση την ζει και την πληρώνει ο λαός. Αυτός ο λαός που ήταν πάντα συνεπής στις υποχρεώσεις του. Αυτός ο αγνός λαός του μεροκάματου, του μισθωτού, του συνταξιούχου, του αγρότη και του εργάτη. Αυτός που κρατούσε επιχειρήσεις οικογενειακού τύπου και μικρών καταστημάτων που δυστυχώς σχεδόν όλα κλείσανε.

Και τα λαμόγια; Οι μεγαλοκαρχαρίες; οι κλέφτες και απατεώνες και όλοι αυτοί οι παρατρεχάμενοι (ανεξαρτήτως θέσεως, σχήματος, επαγγέλματος κ.λ.π.), όλοι αυτοί οι αεριτζήδες; Δυστυχώς όλοι αυτοί κυκλοφορούν έξω καγχάζοντας και λοιδορούντες τους πάντες, βγάζοντας χρήματα έξω από την πατρίδα, ή πτωχεύοντας τις επιχειρήσεις

(βλέπεις υπάρχει και το κατάπτυστο άρθρο 99), μεταφέροντας συγχρόνως τις επιχειρήσεις των, σε γειτονικές χώρες, χωρίς καμία προηγούμενη δέσμευση.

Βέβαια δεν είναι όλοι για το «πύρ το εξώτερο». Υπάρχουν και Πολιτικοί, Υπάλληλοι, Δημοσιογράφοι, επιχειρηματίες κ.λ.π. τίμιοι, εργατικοί και αγνοί. Όμως πνίγονται, χάνονται μέσα στην όλη κοινωνική δυσσομία.

Τώρα επιχειρούν να ανορθώσουν την οικονομία με το περιβόητο «ΚΟΥΡΕΜΑ» των μισθών, συντάξεων, τόσον από το Δημόσιο όσον και από τον ιδιωτικό τομέα, αδιαφορώντας για το κλείσιμο των καταστημάτων, την καλπάζουσα ανεργία και το τραγικότερο, την αύξηση των αυτοκτονιών.

... Προ ετών είχε γυριστεί μία κιν/κή ταινία με σχεδόν πολιτικό περιεχόμενο με τον τίτλο «ΕΞΩ ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ!!!!».

Τώρα σύσσωμος ο λαός και με σεντόρεια τη φωνή κραυγάζει.

ΕΞΩ, ΕΞΩ ΟΙ ΨΕΥΤΕΣ, ΕΞΩ ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ, ΕΞΩ ΟΙ ΚΑΤΣΙΑΠΛΙΑΔΕΣ του Κράτους, απαιτώντας την παραδειγματική τιμωρία των.

Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΣΧΟΛΙΑ

«Δρυός πεσούσης πας ανήρ ξηλεύεται». Αυτή η αρχαία ρήση βρίσκει πλήρη εφαρμογή στις μέρες μας. Με την άνοδο του πετρελαίου και τη γενική οικονομική κρίση που περνάμε, έπεσαν όλοι «με τα μούτρα» στην κοπή των δέντρων για να ζεστάνουν τα σπίτια τους.

Κόβουν στα δάση, κόβουν στις ποταμιές, έφτασαν ακόμα να κόβουν δέντρα και σε πάρκα.

Πού θα πάει αυτή η κατάσταση; Έχουμε τον αφανισμό των δασών με τις καλοκαιριάτικες πυρκαγιές, εντάθηκε και η παράνομη και ασύδοτη λαθροϋλοτομία, σε λίγο διάστημα δε θα μείνει δέντρο όρθιο.

Δεν πρέπει να λάβει τα μέτρα του αυτό το έρμο το Κράτος;

Αν εντείνει τα μέτρα φύλαξης με Δασαρχεία, Αγροφύλακες, Αστυνομία να προστατέψει τα δάση μας, δίνοντας σε υπεύθυνους συνεταιρισμούς δασοτεμάχια για ξύλευση και ας μειώσει και τα καύσιμα να καίει ο κόσμος πετρέλαιο και να μην καταφεύγουν όλοι στα δάση μας.

Επιπλέον στις βόρειες περιοχές της χώρας που πλήτονται από δριμύ και παρατεταμένο ψύχος ας παρέχει κάποιες ευκολίες στους κατοίκους.

Πότε, τέλος πάντων, θα μπει νοικοκυριό σ' αυτόν τον τόπο;

Σ.Τ.

• Απλά ερωτώ: μπορεί κάποιος να μου απαντήσει αν εφαρμόζεται ο πε-

ριβόπος νόμος σχετικά με κάπνισμα σε δημόσιους χώρους (καφενεία -ΕΣΥ κ.τ.λ.) καθότι, όπου και να πάω στην Κόνιτσα, κυριαρχεί ο καπνός του τσιγάρου.

Επίσης η δημοτική αρχή Κόνιτσας, θα κάνει αλήθεια τίποτε με τ' αυτοκίνητα της πόλης, που καθημερινά κατακλύζουν τα πεζοδρόμια και κυρίως το χώρο μπροστά από την κεντρική πλατεία και το δρόμο της κεντρικής αγοράς;

Ευχαριστώ για την φιλοξενία.

Ένας αγανακτισμένος πολίτης

Γ.Λ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με άγριες διαθέσεις ήρθε ο φετινός Γενάρης με θερμοκρασία αρκετά κάτω από το μηδέν για αρκετές μέρες.

• Την πόλη μας επισκέφτηκε ο βουλευτής της Ν.Δ. κ. Τασούλας και αργότερα η κ. Μπακογιάννη. Όσο πλησιάζουν οι εκλογές θα περιμένουμε και άλλες επισκέψεις βουλευτών σίγουρα.

• Χιόνι (μερικά εκατοστά) έπεσε στην Κόνιτσα στις 25/1 και η παγωνιά το κράτησε μερικές μέρες.

• Την ετήσια εκδήλωση πραγματοποίησε η Προοδ. Ένωση Πυρσόγιαννης στο ξενοδοχείο του χωριού με ολονύκτιο γλέντι στις 21/1/12.

• Την πίτα του έκοψε στις 22/1 ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας.

• Στις 30/11 στη Ζίτσα βρέθηκε η παραδοσιακή χορωδία Κόνιτσας, καλεσμένη από το Δήμο, όπου παρουσίασε πρόγραμμα τραγουδιών της περιοχής

μας.

- Παρατεταμένη παγωνιά με θερμοκρασία πολύ κάτω από το 0 είχαμε το φετινό Γενάρη, ασυνήθιστη για τα προηγούμενα χρόνια.

- Ημερίδα και κόψιμο πίτας πραγματοποίησε το Κ.Π.Ε. Κόνιτσας την 1/2, στην οποία ο καθηγητής Φυσ. Αγωγής Ηλίας Γκαρτζονίκας μίλησε για «Τη συμβολή της τηλεόρασης στην περιβαλλοντική ευαισθησία πολιτών και μαθητών και ο ρόλος των τοπικών σταθμών - εκτίμηση και προβληματισμός».

- Κύμα χιονιού, προερχόμενο από τα Δυτικά, ξεκίνησε από το βράδυ της 1/2 και συνεχίζοντας την επόμενη 3/2, σκέπασε την Κόνιτσα 30-40 εκ. Είχαμε χρόνια να ιδούμε τόσο χιόνι, σε τόσο χαμηλό υψόμετρο.

Η χαμηλές θερμοκρασίες έφεραν και την επόμενη εβδομάδα νέο χιονιά. Έτσι, πριν καλά καλά φύγει το προηγούμενο χιόνι μας ήρθε άλλο στις 12-13 Φλεβάρη (περίπου 15 εκ. μέσα στην Κόνιτσα και περισσότερο στα χωριά).

- Στις 12/2 ο Εξωρ. Σύλλογος Κόνιτσας έκοψε στο κέντρο «Δέντρο» την Πρωτοχρονιάτικη πίτα.

- Στις 16/2 το ΚΕΦΟ Κόνιτσας γιόρτασε την Τσικνοπέμπτη σε κέντρο στο Μάζι.

- Στις 22/2 στην αίθουσα του Δημαρχείου πραγματοποιήθηκε εκδήλωση για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων και της περιοχής μας από τους Τούρκους (1913).

- Στις 23/2 ο Σύλλογος Γυναικών

Κόνιτσας έκανε τον Αποκριάτικο χορό του στο κέντρο «ΜΥΛΟΣ» (Κ. Κόνιτσα).

- Την παραμονή της Αποκριάς άρχισαν οι εκδηλώσεις από το Σύλλογο Παραδοσιακών εθίμων με την περιφορά καρναβαλιστών στην Αγορά και κατάληξη στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας παρουσιάζοντας τον παραδοσιακό γάμο.

Μπροστά το ζεύγος των «νεονύμφων» που συνοδεύονταν από τα παραδοσιακά όργανα με τους ήχους του κλαρίνου, πίσω να ακολουθούν οι μεταμφιεσμένοι και ο κόσμος έστησαν χορό στην πλατεία, φαιδρώνοντας τη ζωή των ανθρώπων μέσα στην κατήφεια από την οικονομική κρίση.

Την Κυριακή βγήκε το καρναβάλι με τρία άρματα στην πλατεία, μασκαρεμένους και πολλούς θεατές που παρακολουθούσαν μαιμούδες, αρκούδες και άλλα σημεία και τέρατα» που επινοεί η φαντασία των ανθρώπων να σατιρίζει και να διασκεδάζει.

Το βράδυ άναψαν οι πατροπαράδοτες φωτιές, μια μικρή στην πλατεία και η μεγάλη στα «πλατανάκια» από τον Πολιτιστ. Σύλλογο «Αγ. Νικόλαος» με το κάψιμο του έλατου και τα πυροτεχνήματα. Την καλοκαιρία της μέρας χάλασε η βροχή που έπεσε το βράδυ τη στιγμή που άναψε η μεγάλη φωτιά. Αλλά και την Καθαροδευτέρα αγρίεψε ο καιρός με χιόνι σε υψόμετρο πάντως από 700 μ.

- Αποκριάτικες εκδηλώσεις έγιναν και στο Μάζι καθώς και στην Πηγή και στο Δίστρατο.

- Θερμά συγχαρητήρια στην κόρη μας Ευθυμία που πήρε το πτυχίο της Ειδικής Αγωγής του Παν/μίου Βόλου (2ο πτυχίο), και ευχόμαστε

Καλή σταδιοδρομία

ΜΑΝΘΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΤΙΝΟΥ

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

- Στις 5/11/2011 ο Γρηγόρης Βαβανάτσος και η Ζωή Βασιλείου απόχτησαν αγοράκι στην Αθήνα.
- Στις 7/11/2011 απόχτησαν κοριτσάκι ο Κων/νος Τόρης και η Μαργαρίτα Γιαννάκη στην Κόνιτσα.
- Στις 18/1/2012 ο Ευθύμιος Α. Παπασπύρου και η Περιστέρα Δερβένη απόχτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα.
- Στις 21/1 ο Στράτος Χατζηστεφάνου και η Ανθή Π. Νάτση απόχτησαν κοριτσάκι στη Θεσ/νίκη.
- Στις 5/2 ο Σπύρος Μουρεχίδης και η Πολυξένη Βάκα απόχτησαν αγοράκι στην Κόνιτσα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

- Στις 21/1 βαφτίστηκε στην Κόνιτσα ο Παΐσιος Διαμάντης του Παύλου.

ΓΑΜΟΙ:

- Στις 27/10/2011 έγιναν στην Θεσ/νίκη οι γάμοι του Ιωάννη Μήγιου και της Αντιγόνης Ακριτίδη.
- Στις 7/1/2012 έγιναν στα Γιάννινα

οι γάμοι του Χρήστου Μπίτα και της Λάουρας Μπακοπούλου.

- Στις 25/1 έγιναν στη Θεσ/νίκη οι γάμοι του Μάριο Ρόση (γιου της Γιαννούλας Μπάρμπα) και της Χαρίκλειας Κούρτη.

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

- Την 1/1/2012 ο Δημήτριος Μπακόλας, ετών 96 στην Κόνιτσα.
- Την 11/1 η Μαρία Παναγιώτου, ετών 92, στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 2/1 η Δημητρούλα Τσίπη, ετών, 88 στη Μολυβδοσκεπάστη.
- Στις 3/1 ο Γιώργος Γιαννούσης, ετών 97 στο Δίσπρατο.
- Στις 5/1 ο Χρήστος Τζήμος ετών, 76 στο Ελεύθερο
- Στις 6/1 ο Κων/νος Σκορδάς ετών, 91 στην Κόνιτσα.
- Στις 8/1 ο Ευσάθιος Παπαδήμας ετών, 84 στην Κόνιτσα.
- Στις 9/1 η Μαρία Ηλία, ετών 87 στην Κόνιτσα.
- Στις 14/1 ο Χρήστος Τάσος ετών 92 στην Κόνιτσα.
- Στις 18/1 ο Αγάπιος Μωυσίδης, ετών 94 στην Κόνιτσα.
- Στις 27/1 η Ρωξάνη Εξάρχου, ετών 80 στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 30/1 ο Παντελής Σκούπρας, ετών 88 στην Κόνιτσα.
- Στις 31/1 η Βασιλική Τζαβάρα, ετών 88 στην Κόνιτσα.
- Στις 31/1 ο Σπύρος Δελής, ετών 62 στην Κόνιτσα.
- Την /12 ο Γεώργιος Γαλαδάρης,

ετών 73 στην Αγ. Παρασκευή.

- Στις 6/2 η Αφροδίτη Τσούβαλη, ετών 85 στην Κόνιτσα.

- Στις 12/2 η Δέσποινα Γλυκού ετών 85 στην Κόνιτσα.

- Στις 15/2 ο Ευάγγελος Γ. Πίσπας ετών 81 στο Δίσπρατο.

- Στις 27/2 ο Βασίλειος Ευθυμίου, ετών 77 στην Αγ. Παρασκευή.

- Στις 29/2 η Βασιλική Ζώτου στη Ν. Σμύρνη Αθήνας.

- Στις 29/2 η Αθηνά Στεργίου, ετών 82 στην Κόνιτσα.

Στη μνήμη της μητέρας και του πατέρα του ο Κων/νος Πριμηκύρης προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 30 ευρώ.

- Στις 5/2 κηδεύτηκε στο Παλαιοσέλλι η Ανδρονίκη Πριμηκύρη ετών 90, πρεσβυτέρα του αείμνηστου Ιερέα Παναγιώτη Πριμηκύρη. Παρά τις αντίξοες

καιρικές συνθήκες τα παιδιά της έκριναν πως έπρεπε να αναπαυθεί στο χωριό, εκεί που έζησε ειρηνικά και δημιουργικά, δίπλα στον ποιμένα ψυχών παπα Παναγιώτη, ο οποίος έγραψε τη δική του λαμπρή σελίδα στην εκκλησιαστική ιστορία του χωριού του.

Η.Α.

ΜΝΗΜΕΣ:

- Ο Απόστολος Βαζούκης, στη μνήμη του γιού του Δημήτρη, που έφυγε από τη ζωή πριν 19 χρόνια προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 100 ευρώ και στο Γηροκομείο 50.

- Ο Αθανάσιος Βαρσάμης, στη μνήμη της αδελφής του Σοφίας Μίσσιου που απεβίωσε στη Λάρισα 92 ετών στις 5/1, προσφέρει στο περιοδικό μας 20 ευρώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

Ανατολικής Δύτης Α' Ορθοπαιδικής Κλινικής "ΥΓΕΙΑ"

1. Επιτελείο ST. MARKEN HOSPITAL BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΙΣΟΤΕΚΩΝ 421Α

ΠΛ. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

ΤΗΛ. 210 6390049, FAX 210 6019549

ΚΙΝ. 6944 512802

e-mail: p.kallinteris@thessalonika.gr

ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ. 210 6645647

ΥΓΕΙΑ - 210 6867000

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 1.800 τ.μ.

στην Α. Κόνιτσα

ΘΕΟΦ. ΤΖΗΚΑΣ

Πληροφορίες:

Τηλ. 210 6892154

6945704450

Αυτοί που έφυγαν

† ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Στις 14 Φλεβάρη έφυγε από τη ζωή ο Ηπειρώτης συγγραφέας Λάμπρος Μάλαμας, ο ακάματος και πολυτάλατος εργάτης των Γραμμάτων.

(Ποιητής, Δοκιμιογράφος, Δραματουργός, Λογοτέχνης, δημοσιογράφος). Αυτοδίδαχτος συγγραφέας που χάρισε στο λαό εκατοντάδες έργα διδακτικά και πατριωτικά.

Γεννήθηκε στο Γραμμένο Ιωαννίνων το 1928 από φτωχούς γονείς. Η ανέχεια και ο πόλεμος του στέρησαν τη δυνατότητα για σπουδές, τελειώνοντας μόνο το Δημοτικό.

Έφηβος εντάχτηκε στην Ε.Π.Ο.Ν και μέσα από τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. έλαβε μέρος σε διάφορες μάχες με τους Γερμανούς. Το μετεμφυλιακό Κράτος και η Απριλιανή δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967) τον κατέτρεξε και τον φυλάκισε για την πατριωτική του δράση και τις ιδέες, απαγορεύοντας τα έργα του.

Πληθωρικός και “χαλκέντερος”

συγγραφέας, έγραψε και τύπωσε πάμπολλα έργα και με το περιοδικό του «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ» για τρεις δεκαετίες, χτυπούσε ανελέητα τα «στραβά και ανάποδα» της άδικης κοινωνίας, προσφέροντας ικανοποίηση στους αναγνώστες που αποζητούν αλήθεια και δικαιοσύνη.

Κορυφαίοι Κριτικοί τον χαρακτήρισαν «βρυσομάνα και λεξοπλάστη».

Πήρε πολλά βραβεία σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς και τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις στη χώρα μας και στο εξωτερικό, όπου ταξίδεψε σε διάφορες χώρες δημοσιεύοντας τις εντυπώσεις σε βιβλία και στο Ε.Π.

Με τα τουριστικά βιβλία του για τα Γιάννινα, πρόσφερε πολλά στην πόλη όπου ζούσε και δημιουργούσε, χωρίς η πόλη να τον τιμήσει όπως του άξιζε. (Δυστυχώς στην πατρίδα μας είμαστε φειδωλοί στο να αναγνωρίζουμε και να τιμούμε, εν ζωή αυτούς που προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο!..)

Ο Λ.Μ. ήταν φίλος της Κόνιτσας και με τον Ορειβ. Σύλλογο ανέβηκε σ' όλες τις κορφές των βουνών μας και στις Δρακόλιμνες, περιγράφοντας τις ομορφιές τους στα βιβλία του.

Για την αποτίμηση της προσφοράς του στα Γράμματα, η δική μας πένα νιώθει ότι είναι φτωχή κι αδύναμη ν' αναδείξει το μέγεθος του συγγραφέα. Εμείς, μικρή αναφορά κάνουμε σήμερα, πιστεύοντας ότι άλλοι πιο «επαίοντες» περί τα λογοτεχνικά θα ασχοληθούν συστηματικά και σε βάθος με τη

μελέτη για το «φαινόμενο» Μάλαμας.

Αυτά τα λίγα, προς το παρόν, ας είναι ένα μνημόσυνο στον αδερφικό φίλο και «συμπορευτή» στις βουνοκορφές της περιοχής μας για πενήντα χρόνια.

Ευχόμαστε στην αγαπημένη του σύντροφο Σοφία, κουράγιο για το χαμό του και να'ναι περήφανη για το έργο που άφησε φεύγοντας από τη ζωή.

Άνθρωποι σαν το Λάμπρο θα μένουν ζωντανοί στη θύμησή μας γιατί τα έργα δεν πεθαίνουν ποτέ. Το «αιωνία η μνήμη» που λέγεται σ' αυτές τις περιπτώσεις, εδώ ισχύει στην κυριολεξία!...

Σ.Τ.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΑΝΤΙΟ ΣΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΙΣΤΙΩΤΗ

Στις 18.01.2012 έφυγε πλήρης ημερών από κοντά μας για το ουράνιο ταξίδι ο μπαρμπα Αγάπης (έτσι τον ξέραμε τον Αγάπιο Μωυσίδη). Ο μπάρμπα Αγάπης ήταν ο τελευταίος απομείναντας Μιστιώτης πρώτης γενιάς, ο οποίος ήρθε από το μακρινό Μιστί της Καπαδοκίας.

Έζησε φιλήσυχα και αθόρυβα όπως και έφυγε. Για εμάς τους υπόλοιπους Μιστιώτες και για πολλούς ξένους, συμπεριλαμβανομένων και δημοσιογράφων οι οποίοι αναζητούσαν πληροφορίες για την Καπαδοκία γενικό-

τερα και για το Μιστί ιδιαίτερα, ήταν πηγή πληροφόρησης. Πάντα ήταν πρόθυμος να συνεισφέρει είτε με πληροφορίες είτε με τραγούδια αφού και ακόμη τα τελευταία χρόνια της ζωής του μας τραγουδούσε με το δικό του ωραίο τρόπο το κόνιαλι.

Έχει αποτυπωθεί στη μνήμη μας να ανηφορίζει τον δημόσιο δρόμο από τη «στροφή του Αγάπης» προς την αγορά και να κατηφορίζει κρατώντας παραμάσχαλα την εφημερίδα του και τα λίγα μικροψώνια στην πλαστική σακούλα για την κυρα-Τασία.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Κονιτσιώτικης γης που σε σκεπάζει Μπαρμπα Αγάπης.

Αιωνία σου η μνήμη.

ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ ΜΙΣΤΙΩΓΛΟΥ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΣΤΟ 40ΗΜΕΡΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΑΓΑΠΙΟΥ ΜΩΥΣΙΔΗ, ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΜΒΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΒΙΝΟ

Συγγενείς και φίλοι,

Η οικογένειά του πρόσφατα αποδημήσαντος Αγάπιου Μωυσίδη εκφράζει τις ευχαριστίες της για την καλοσύνη που είχατε να παραβρεθείτε στη μνημόσυνο ακολουθία και σε αυτήν εδώ την τράπεζα μνήμης του. Ύστερα από επιθυμία πολλών που τον αγαπούσαν και τον εκτιμούσαν επιτρέψτε μου για ένα-δυο λεπτά να αναφερθώ στον άνθρωπο Αγάπιο, ο οποίος γνώρισε και έζησε όλες σχεδόν τις καλές και κακές στιγμές του λαού μας για έναν περίπου αιώνα. Ένας από τους

ελάχιστους επιζώντας, ως τώρα, των εκ Μ. Ασίας προσφύγων, υπήρξε πρότυπο υπομονής, ανοχής, κατανόησης και σύνεσης. Παρ' όλες τις δοκιμασίες του ξεριζωμού της προσφυγιάς, της φτώχειας, τις αρρώστιες, το δικασμό, τους πολέμους, τον εμφύλιο, τους διωγμούς, τις φυλακές, τις θεομηνίες, δεν απώλεσε την πίστη του και την αγάπη του για τη ζωή και αντιπαρήλθε όλες τις δυσκολίες με Ιώβεια υπομονή και στωική καρτερία. Ολιγαρκής στις απαιτήσεις του, περιοριστικός στις ανάγκες του, απόλυτα έντιμος και δίκαιος, και κάτι ξεχωριστό με μια ανεξήγητη αγάπη προς τα λουλούδια, μπορούσε -τι ευτυχία- να ξαπλώνει τα βράδια για ύπνο χωρίς τίποτα να βαραίνει τη συνείδησή του. Συνεπής στις εντολές του Θεού και τους νόμους των ανθρώπων -όχι από φόβο ή ιδιοτέλεια, αλλά από γνήσια αίσθηση του καθήκοντος, όπως αυτός το εννοούσε και όπως θα πρέπει να το εννοεί ο καθένας μας, δεν ύβρισε ποτέ του τα Θεία και οι όποιοι διαπληκτισμοί του με συνανθρώπους φάνταζαν ασείοι.

Προς τις τέσσερις κοπέλες που έφερε στη ζωή η απόλυτα αφοσιωμένη σύζυγός του Αναστασία - άλλο υπόδειγμα αρετής αυτή - υπήρξε στοργικός αλλά και αυστηρός και όσο για τα εγγόνια και δισέγγονά του δεν τον χόρταιναν να τους διηγείται ιστορίες και παραμύθια της Ανατολής. Από τους πρώτους στην εκκλησία - που διετέλεσε και επίτροπος- και πάντα παρόν στις χαρές και τις λύπες όλων ανεξαίρετα. Από την πολιτεία τι-

μήθηκε με την αναγνώρισή του ως Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης και από όλους εμάς με επαινετικούς λόγους. Εναπομένει η δικαίωσή του από το Θεό, που πιστεύω πως και με τις ευχές της Εκκλησίας θα του αποδοθεί όπως του αξίζει. Γι' αυτόν που έφυγε ευτυχής και υπερπλήρης ημερών ας πούμε στη θύμησή του. Αιωνία του η μνήμη.

† ΜΗΤΣΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Ποδαρικό έκανε ο θάνατος πρωτοχρονιάτικα στην Κόνιτσα παίρνοντας από κοντά μας, τηρώντας αυστηρά όμως την επετηρίδα, τον 96χρονο Δημήτρη Μπακόλα. Η κηδεία του έγινε την επόμενη μέρα στο ιερό ναό της Αγίας Μαρίνας στο Νικάνορα, στο χωριό του, από τα πιο νοικοκυρεμένα του Δήμου μας. Αποχαιρέτησε, με τελευταίο ασπασμό, τον σεβάσμιο και με την χαρακτηριστική τραγιάσκα γέροντα πλήθος κόσμου, συγχωριανοί του, κοντοχωριανοί του και Κονιτσιώτες. Την νεκρώσιμη ακολουθία έψαλαν έξι ιερείς και χορωδία καλλίφωνων ιεροψαλτών, τιμώντας και την διακονία του κοιμηθέντος ως εκκλησιαστικού επιτρόπου στον ίδιο, εξαιρετικά καλαίσθητο και περιποιημένο, ναό. Είχε ο μακαρίτης την μέγιστη ικανοποίηση να πεθάνει στο σπίτι υπό την φροντίδα των οικείων του και να τον ξεπροβοδίσουν στο τελευταίο του ταξίδι τα οκτώ τέκνα του, γαμπροί του και νυφάδες του, εγγόνια του, δισέγγονά του και τρισέγγονός του. Η κη-

δεία μέσα σε τέτοια ατμόσφαιρα έχει και στοιχεία, επιτρέψτε μου να πω, χαράς. Στην σκέψη όλων των προσευχομένων ο κερδοφόρος απολογισμός της αγλαόκαρπης ζωής του νεκρού. Ψηλαφητό το θαύμα της πολυτεκνίας του. Μάστορας με ένα σφυρί και ένα μυστρί, ξενιτευόταν ανά την Ελλάδα για το μεροκάματο και με την μακαρίτισσα γυναίκα του, σε πολύ δύσκολους καιρούς, μεγάλωσε, ανάσπησε, την μεγάλη του φαμίλια. Για να εξασφαλίσει τον επιούσιο σε εννιά στόματα δούλεψε και στην Γερμανία. Μεγαλόσωμος, ευφυής, διαυγής, γεμάτος πείρα, νέος στην ψυχή μέχρι το θάνατό του, με πολύ χιούμορ, εξιστορούσε χαριτωμένα τα γεγονότα της πολύπαθης εκατόχρονης σιράτας του. Ο κυρ-Τάκης ήταν από τους τελευταίους μιας γενιάς που σήκωσε στους σιβαρούς ώμους της με θυσίες, φτώχεια, πείνα, βάσανα, πολέμους και με τα ροζιασμένα χέρια της έκτισε την πατρίδα μας. Ο δίκαιος Θεός θα τον ανταμείψει.

Β. ΤΣΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

† Στην πονεμένη μάνα μου Μάρθα

Γλυκιά μου μανούλα

Αφού πέρασαν λίγες μέρες από τότε που έφυγες από το μάταιο τούτον κόσμο για την αιωνιότητα, βρήκα το κουράγιο όχι να σε παινέψω

δημόσια - άλλωστε δεν το είχες ανάγκη γιατί ήσουν καταξιωμένη στην κοινωνία της Κόνιτσας, αλλά από χρέος στο τιμημένο πρόσωπό σου να γράψω δυο λόγια.

Μανούλα μου, ο καλός Θεός θέλησε να περάσεις τη ζωή σου με πολλά βάσανα, πίκρα και πόνο. Κατατρεγμένη το 44 άφησες την πατρίδα σου, την αδούλωτη Β. Ήπειρο, τα αδέρφια σου, για να φτιάξεις την τύχη σου.

Δημιούργησες οικογένεια πλάι στον καλό σου σύζυγο και γρήγορα βυθίστηκες στο πένθος. Έμεινες χήρα στα σαράντα σου.

Σήκωσες το σταυρό της ορφάνιας, της ανέχειας, της φτώχειας, αλλά δε λύγισες. Αγωνίστηκες με το κεφάλι ψηλά, αντλώντας δύναμη με τον τακτικό σου εκκλησιασμό. Σε σκέπαζε η Μεγαλόκαρη της Μολυβδοσκεπάστης που τόσο πολύ τιμούσες με ευλάβεια.

Πικραμένη μου Μανούλα! Στις 14 Νοεμβρίου 1972 σου'ρθε το μαντάτο για το παλικάρι σου που κάθηκε στα βάθη της θάλασσας με άλλα σαράντα τέσσερα παλικάρια για την πατρίδα σε στρατιωτικό πλοίο. Υπηρετούσε την πατρίδα και όπως όλοι γνωρίζουν έγινε άφαντο, δεν βρέθηκε τίποτε.

Ηρωίδα μάνα! Πάντα ζούσες με την ελπίδα ότι μπορεί να ζει και να γυρίσει γιατί δεν φίλησες το άψυχο κορμάκι του και γιατί ξεχάστηκε από την πολιτεία, την κοινωνία.

Δεν του έστησαν ανδριάντα, δεν του αφιέρωσαν οδό, δεν τον τίμησαν δεόντως. Ήταν το σιωπηλό σου παράπονο

το οποίο δεν εκδήλωσες ποτέ.

Συνέχισες τον αγώνα της ζωής σου εργαζόμενη σκληρά στο Νοσοκομείο, χωρίς ανέσεις, όλα στο χέρι, πλένοντας τα ρούχα σκυμμένη στις σκάφες και ξεπλένοντάς τα με ποτάμι δάκρυα που έχυνες.

Μας μεγάλωσες σαν άξια μητέρα που ήσουν και δεν ήθελες να μας λείπει τίποτε, να μη νιώσουμε την ορφάνια.

Αξιώθηκες να καμαρώσεις τις δυο σου κόρες, τα μόνα σου σπηρίγματα με τις οικογένειές τους.

Ουδείς, αναντικατάστατος, αλλά μέσα από τον πόνο σου αντικατέστησες τον αδικοχαμένο σου γιο με τον εγγονό σου Θανάση. Σκορπούσες παντού αγάπη, καλοσύνη, ευχές.

Χάρηκες όμορφες στιγμές και με τα άλλα σου εγγόνια, μέχρι που παρέδωσες την αθώα σου ψυχούλα στην αγκαλιά του εγγονού σου Θανάση.

Ήταν συγκλονιστική εμπειρία να φύγεις έτσι ήσυχα μέσα στην Κυριακάτικη νύχτα του Γενάρη, δυο μέρες μετά τα Φώτα.

Η κηδεία σου ήταν πάνδημη, πλαισιωμένη από πέντε ιερείς και τον σεβαστό αρχιμανδρίτη π. Χερουβείμ ο οποίος την ελάμπρυνε με το κήρυγμά του τονίζοντας και τον τακτικό σου Εκκλησιασμό.

Τους ευχαριστώ θερμότατα και τους παρακαλώ να δέονται στον Ύψιστον για την ανάπαυσή σου.

Επίσης ευχαριστώ όλους, όσοι συμμετείχαν στο βαρύ πένθος. Αναπαύσου στο φιλόξενο κονιτσιώτικο χώμα, στους

Αγίους Αποστόλους και είτε να μας αξιώσει ο θεός να δούμε γρήγορα την εκκλησία μας αναστηλωμένη και λειτουργημένη.

Ο Θεός που σου χάρισε πολλές δοκιμασίες τώρα ας σε αναπαύσει μαζί με τον σύζυγό σου και τα άλλα σου παιδιά.

Στις καρδιές μας δεν πέθανες, ζεις και μας καθοδηγείς

Αιωνία σου η μνήμη

Γλυκιά μου μανούλα η κόρη σου
Ανθούλα

Υ.Γ. Προσφέρουμε στη μνήμη σου για το περιοδικό 50 ευρώ

† ΣΤΟΝ ΣΠΥΡΟ

Ήταν ημέρα Πέμπτη, τον ρωτάω: Θα πάμε την Κυριακή στο Στόμιο; Δεν θα έλθω μου λέει γιατί θα πάω στα Γιάννινα ή Αθήνα, επειδή έχω ένα πρόβλημα με το μάτι μου. Την άλλη Κυριακή θα πάμε.

Την Δευτέρα 30-1-2012 είχαμε μια κηδεία στον Ι.Ν.Αγίου Κων/νου και Ελένης στην κάτω Κόνιτσα. Σαν κεραυνός εν αιθρία μεταδόθηκε η είδηση πως ο Σπύρος ο Ντελλής πέθανε στην εγχείρηση. Όλοι μείναμε ξεροί, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλο, νομίζοντας πως πρόκειται μάλλον σε λάθος είδηση.

Δυστυχώς ήταν αλήθεια, το κακό μεταδίδεται με ταχύτητα φωτός.

Αγαπημένε μας Πίπη. Το πώς έφυγες έτσι σαν αέρας που πήγες στην Αθήνα όρθιος με όλες τις δυνάμεις και

χωρίς ασθενοφόρο και ήρθες μέσα στο σάβανο, σε όλους έμεινε αυτό το μεγάλο ερώτημα και το ανθρώπινο ΓΙΑΤΙ.

Εμείς όλοι σου οι φίλοι, οι θαμώνες στο μαγαζί σου και γνωστοί θα σε θυμόμαστε για πάντα, ευχόμενοι το χώμα που θα σε σκεπάσει να είναι ελαφρύ, ο δε Θεός δια πρεσβειών της Παναγίας

Στομίου να δίνει την εξ Ύψους παρηγορία τόσο στα παιδιά σου όσο και στην υπέροχη σύζυγό σου.

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΣΟΥ

Ο φίλος σου συνοδοιπόρος στο Στόμιο, αλλά και το αιώνιο πειραχτήρι όπως πάντα με αποκαλούσες.

Ε.Ε.

Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας
Αναγνωρισμένο Σωματείο
Έδρα: Κόνιτσα

Κόνιτσα: 7-2-2012

Προς: κα Αφροδίτη Κήτα, e-mail: afrokita@auth.gr

Διαβάσαμε στο τεύχος Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2011 του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» για την μεγάλη φετινή επιτυχία σας στην Ανωτάτη Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με γενικό βαθμό πρόσβασης 19.03 και την βράβευσή σας με το «ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ».

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας σας συγχαίρει θερμά για την επιτυχία σας και σας εύχεται καλές σπουδές και δηλώνει ότι θα αισθανθεί μεγάλη χαρά εάν θα γίνετε μέλος του σωματείου μας. Η πόρτα του Συνδέσμου μας είναι ορθάνοικτη για όλους τους αποφοίτους του Λυκείου μας και προπάντων των νέων γενεών και περιμένει τις απόψεις σας-προτάσεις σας η ιστοσελίδα μας arofoitoi.gr Ο Σύνδεσμός μας θέλει να κάνει πραγματι-

κότητα το σύνθημα «τόπο στα νιάτα». Επιθυμία μας είναι, εάν τα οικονομικά μας καλυτερεύσουν, να καθιερώσουμε και εμείς χρηματικό έπαθλο για τον άριστο-η απόφοιτο-η, στη μνήμη των αποβιωσάντων καθηγητών και αποφοίτων του Γυμνασίου μας-Λυκείου μας μιμούμενοι τη γενναία πράξη του συμπατριώτη μας Κωνσταντίνου Κούσιου, που σ' αυτόν εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας. Στο πρόσωπό σας κα Αφροδίτη Κήτα τιμάμε και όλους τούς μέχρι τώρα άριστους και άριστες που βραβεύτηκαν με το «ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ» και ελπίζομε με το λαμπρό μυαλό τους να βοηθήσουν την φίλιτη Κόνιτσα.

**Ο Πρόεδρος του Διοικητικού
Συμβουλίου**

ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΤΖΟΣ

Συνδρομές

	€		
Lena K. Thodos U.S.A.	55	Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	20
Κυρίτσης Γεωργ. Αυστραλία	30	Φασούλης Νίκος Γιάννινα	20
Γκιώκα Αλεξάνδρα Αθήνα	50	Βαλερά Ροδάνθη Γιάννινα	60
Τασούλας Κων. Αθήνα	50	Σκούφιας Δημοσθ. Γιάννινα	15
Γκελιάδης Δημ. Αθήνα	30	Καραγιάννης Βασ. Γιάννινα	20
Σιακφά Λευκοθέα Αθήνα	15	Ντίνος Μιχ. Γιάννινα	15
Ευαγγελίδη Ουρανία Αθήνα	15	Σταυρίδης Ιωαν. Γιάννινα	20
Ζάνης Χρίστος Αθήνα	20	Κουκέσης Βασ. Γιάννινα	15
Καλαϊτζής Αντ. Αθήνα	40	Μάνου Ελένη Γιάννινα	20
Μησιακούλη Ανθή Αθήνα	40	Κυριατζί Δέσποινα Γιάννινα	20
Δάφνης Ιωάν. Αθήνα	15	Βάκαλος Αποστ. Γιάννινα	15
Κατσένης Νικ. Αθήνα	20	Παπαδιάς Δημ. Γιάννινα	50
Καραγιάννη Ολυμπία Αθήνα	15	Τσιαντή Μαρίνα Γιάννινα	15
Σύλλογος Πυρσογιαννιωτών Αθήνα	20	Εφαπλωματά Βασιλική Γιάννινα	15
Ομοσπ. Αδ/των Κόνιτσα Αθήνα	20	Βέργος Βασ. Γιάννινα	15
Μαρτσέκης Μιχ. Αθήνα	20	Καραγιώργος Κων. Βέροια	20
Παπαδημούλης Δημ. Αθήνα	30	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
Καραγιάννης Σπυρ. Αθήνα	15	Ντίνης Δημ. Κέρκυρα	30
Μπούσμπουλας Στ. Αθήνα	50	Σκούφιας Γεωργ. Πρέβεζα	15
Κώστας Χαραλ. Αθήνα	50	Καραγιάννη Αλεξ. Καλαμάτα	15
Κουσιαφέ Θεοδώρα Αθήνα	60	Τρυφωνίδου Άννα Πειραιάς	50
Ρούσης Μιχ. Αθήνα	15	Καρανάσιος Αθαν. Λάρισα	20
Ρούσης Γεωργ. Αθήνα	15	Βούρης Πέτρος Αλιβέρι	50
Παπαδημούλης Κων. Αθήνα	15	Περλέρου Φωτεινή Λάρισα	15
Παπαδημούλης Χρ. Αθήνα	15	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	20
Ανδρεάδης Χρήστος Αθήνα	15	Μπόγδος Κων. Αίγιο	30
Καρράς Γρηγ.	50	Μπλιάγκας Γεωργ. Ξάνθη	30
Μητσακούλη Ελευθερία Αθήνα	20	Μ.Ε.Σ. Δρακότρυπας Καρδίτσα	20
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	45	Λάππα Γεωργία Κόνιτσα	30
Ανδρονιάδου Χρυσούλα Αθήνα	65	Βίνος Στάθης Κόνιτσα	15
Ταμπάκης Αλεξ. Αθήνα	15	Φατές Θωμάς Κόνιτσα	20
Κορδικόρης Γεωργ. Αθήνα	15	Γκότζος Πέτρος Κόνιτσα	15
Κουλαϊτζής Σπύρος Θεσ/νίκη	40	Βάρνας Νίκος Κόνιτσα	20
Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	20	Κιτσάτη Μαργαρίτα Κόνιτσα	15
Παππά Μαγδαληνή Θεσ/νίκη	20	Σκορδάς Σπύρος Κόνιτσα	20
Ράπη Ανδρομάχη Θεσ/νίκη	60	Αντωνίου Νίκος Κόνιτσα	15
Παπαδιαμάντης Κων. Θεσ/νίκη	60	Ιερ. Νάκος Απόστολος Κόνιτσα	15
Βλάνος Χρήστος Θεσ/νίκη	20	Κολόκας Δωροθ. Κόνιτσα	15
Μπίλης Νικόλαος Θεσ/νίκη	60	Παπασπύρου Ανδρέας Κόνιτσα	50
		Ευαγγελίδης Ευ. Κόνιτσα	20
		Γιαννάκης Χρήστος Κόνιτσα	45
		Αθανασίου Παναγ. Κόνιτσα	20
		Αμπάζ Χατέμ Κόνιτσα	20

Κόνιτσα

Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	30	Κίτσιου Ελένη Κόνιτσα	30
Κολόκας Γεωργ. Κόνιτσα	15	Γέγιος Παναγ. Κόνιτσα	20
Γαϊτανίδα Ελευθερία Κόνιτσα	15	Παπαβασιλείου Νίκος Κόνιτσα	15
Μπάρμπα Χριστίνα Κόνιτσα	30	Ρούσης Νίκος Κόνιτσα	15
Πάντος Χαρίσης Κόνιτσα	15	Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	30
Παπαδήμας Νίκος Κόνιτσα	20	Καβαδά Ειρήνη Κόνιτσα	15
Αποστόλου Ανδρέας Κόνιτσα	15	Σκορίλα Δήμητρα Μάζι	15
Σπέλλας Χρήστος Κόνιτσα	15	Κρέτσης Δημ. Γεροπλάτανος	20
Γαζώνας Κώστας Κόνιτσα	30	Γρέντζιος Πούλιος Παλαιοσέλλι	15
Ηλίας Κώστας Κόνιτσα	45	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	20
Κορτσινόγλου Δ. Ιωάν. Κόνιτσα	15	Κίτσιου Ευδοκία Πηγή	15
Ρούση Φανή Κόνιτσα	60	Δάγκος Αθαν. Παλαιοσέλλι	20
Κίτσιος Μιχ. Κόνιτσα	50	Κολόκας Δημ. Αετόπετρα	20
Κήτας Θεοδ. Κόνιτσα	15	Ιερ. Δόνος Εκ. Πηγή	20
Ράγγας Φωτ. Κόνιτσα	15	Κεφάλας Χαρ. Πηγή	15
Ράγγας Αθαν. Κόνιτσα	45	Κεφάλας Νικ. Πηγή	15
Σπανού Αποστολία Κόνιτσα	15	Μούσιος Χαρ. Λαγκάδα	15
Τούσιος Θωμάς Κόνιτσα	30	Ντάκουλα Θεοδ. Θεοτόκος	15
Κυρίσης Κων. Κόνιτσα	15	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	20
Κυρτζόγλου Χρ. Κόνιτσα	30	Λάκκας Σωτ. Μάζι	15
Μπούνας Ευαγ. Κόνιτσα	30	Σουφλέρης Αποστ. Καλόβρυση	15
Τζινέρης Παντελής Κόνιτσα	15	Σίββας Κων. Κλειδωνιά	15
Χρησιιάς Βασ. Κόνιτσα	20	Λασπονίκος Χρ. Καβάσιλα	15
Κορέτση Όλγα Κόνιτσα	15	Τσελίφης Βασ. Νικάνορας	15
Γιαϊτανίδης Αθαν. Κόνιτσα	20	Καρράς Νίκος Ηλιόραχη	30

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Γιο Γεφύρι» Με 40 κλίνες,
εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ.
Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου
στην Κόνιτσα **Τηλ. 26550 23780**